

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

กฤตยชญ์ ต่อมใจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

กฤตยชญ์ ต่อมใจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

DEVELOPING LEARNING MANAGEMENTAL MODEL TO PROMOTE DISCIPLINE OF THE UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS OF BAN MAE SALID LUANG WITTHAYA SCHOOL

KRITTAYOD TOMJAI

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE MASTER DEGREE OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	:	**การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา**
ชื่อนักศึกษา	:	**กฤตยชญ์ ต่อมใจ**
ชื่อปริญญา	:	**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**ดร.ชาลี ภักดี**
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	:	**ศาสตราจารย์ ดร. พศิน แตงจวง**

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ .....
(พระครูศรีวีรคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :
ประธานกรรมการ .....
(ดร.ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....
(ดร. ชาลี ภักดี)

กรรมการ .....
(ศาสตราจารย์ ดร.พศิน แตงจวง)

กรรมการ .....
(พระครูวิทิตศาสนาทร, ผศ.ดร.)

กรรมการ .....
(พระมหาสกุล มหาวีโร, ผศ.ดร.)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Topic	:	Developing Learning Managemental Model to Promote Discipline of the Upper Secondary School Students of Ban Mae Salid Luang Witthaya School
Student's Name	:	Krittayod Tomjai
Degree Sought	:	Master of Education
Program	:	Educational Administration
Academic Year	:	2023
Advisor	:	Dr.Chalee Pakdee
Co-Advisor	:	Prof.Dr.Phasina Tangchuang

Accepted by the Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Education (Educational Administration)

Dean of Faculty of Education .....
(Phrakhrusriveerakhunsunthon, Asst.Prof.Dr.)

Thesis Committee :

Chairman .....
(Dr.Prapatpong Senarith)

Member (Advisor) .....
(Dr.Chalee Pakdee)

Member .....
(Prof.Dr.Phasina Tangchuang)

Member .....
(Phrakhruvititsasanatorn, Asst.Prof.Dr.)

Member .....
(Phramaha Sakun Mahavīro, Asst.Prof.Dr.)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	:	**การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา**
ชื่อนักศึกษา	:	**กฤตยชญ์ ต่อมใจ**
ชื่อปริญญา	:	**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**ดร. ชาลี ภักดี**
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	:	**ศ.ดร. พศิน แตงจวง**

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา 3) เพื่อทดลองรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา และ 4) เพื่อประเมินผลและพัฒนารูปแบบเป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้บริหาร ครู ผู้ปฏิบัติการสอน จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ กรอบการศึกษาเอกสาร กรอบการสัมภาษณ์ กรอบการสนทนากลุ่ม แบบประเมินกระบวนการรูปแบบ และแบบประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้มาเขียนสรุปแบบบรรยายพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า :

โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา มีการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบ หลากหลายวิธี เช่น วงจรคุณภาพ PDCA แต่ยังขาดปัจจัยการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งขาดมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมด้านวินัยให้มีความชัดเจน และปัจจัยการจัดการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมของครู

รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ประกอบด้วยการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA มีขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรโดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) ขั้นตอนการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยสนทนาโยงความรู้เก่าหาความรู้ใหม่ 3) ขั้นตอนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ สรุปความรู้ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการคิด การลงมือทำและเกิดการเรียนรู้ 4) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการปฏิบัติสร้างสรรค์ชิ้นงาน 5) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนนำเสนอผลงาน และให้เพื่อนครูร่วมกันประเมินสะท้อนผล

การเรียนรู้ 6) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนและครูช่วยเชื่อมโยง สรุปผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ 7) ขั้นตอนการสรุปรายงานผลลัพธ์การเรียนรู้

รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา มีการดำเนินการปฏิบัติด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริม ประกอบด้วยการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA และมีขั้นตอนดำเนินงาน 7 ขั้นตอนตามรูปแบบที่กำหนด

การประเมินกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ร้อยละ 24.37 ให้ระดับคุณภาพกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย มากที่สุด ร้อยละ 54.62 ให้ระดับคุณภาพกระบวนการเรียนรู้มาก และร้อยละ 14.29 ให้ระดับคุณภาพกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย พอใช้ตามลำดับ สรุปผลการประเมินเฉลี่ยร้อยละ 95 ผ่าน และได้ “ผ่าน” และมีความพึงพอใจต่อการการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 3.96 (S.D.) เท่ากับ 0.60

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ, การบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย

ABSTRACT

Thesis Topic	:	**Developing Learning Managemental Model to Promote Discipline of the Upper Secondary School Students of Ban Mae Salid Luang Witthaya School**
Student's Name	:	**Krittayod Tomjai**
Degree Sought	:	**Master of Education**
Program	:	**Educational Administration**
Academic Year	:	**2023**
Advisor	:	**Dr. Chalee Pakdee**
Co-Advisor	:	**Prof. Dr. Phasina Tangchuang**

The objectives of this research were : 1) to analyze the current situation, and develop a learning management model to promote discipline; at the upper secondary level Ban Mae Salid Luang Wittaya School 2) to create a learning management model to promote discipline, 3) to try the model, and 4) to evaluate and develop the model. It is a research and development (R&D) group of primary informants, administrators, and teaching practitioners, totaling 17 people. interview frame group conversation framework model process assessment form and a satisfaction assessment form Data analysis is content analysis. Analyze basic statistics The results of the data analysis were written in a descriptive form.

The findings of the study revealed that :

The study of documents, interviews and factor analysis found that Ban Mae Salid Luang Witthaya School had a systematic administration and management in many ways, such as the PDCA quality cycle, but there was still a lack of factors allowing parents to participate in offering their opinions. Educational management for learner development Including the lack of various sections on learning management to promote discipline. to be clear and teaching management factors teacher preparation

The synthesis of patterns derived from focus group discussions is as follows: learning management model to promote discipline. It consists of the implementation of the PDCA quality cycle. The steps are 1) the process of controlling the learning process to achieve the curriculum goals by informing the learning objectives; 2) the process of providing useful information to learners by cross-discussing 3) The process of creating a learning atmosphere for learners to seek knowledge, create knowledge, summarize knowledge by oneself in order to motivate thinking. Action and learning 4) The step for the learners to learn according to the theory of self-knowledge creation

by practicing to create work pieces 5) The step for the students to present their work and to friends 6) Steps for students and teachers to help connect summary of learning 7) The process of summarizing the learning outcomes.

An experimental model of learning management to promote discipline at the upper secondary level Ban Mae Salid Luang Witthaya School Learning management practices are implemented to promote It consists of the implementation of the PDCA quality cycle and has 7 steps in accordance with the established format.

Assessing the learning process to promote discipline Most of the assessors, 24.37 percent gave the highest quality level of learning process to promote discipline, 54.62 percent gave the highest quality level of learning process, and 14.29 percent gave the quality level of learning process to promote discipline. Sequential use In summary, the average assessment result was 95 percent passed and "passed" and were satisfied with the learning management to promote discipline. The mean was at a high level with the mean ($\overline{X}$) equal to 3.96 (S.D.) equal to 0.60.

Keywords : Pattern development, Learning management to promote discipline.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เนื่องจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ช่วยเหลือในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางการศึกษาด้านการบริหารการศึกษา ระดับปริญญาโท

ขอกราบขอบพระคุณรองอธิการบดีวิทยาเขตล้านนา คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ที่ได้อำนวยความสะดวกในการศึกษาตลอดหลักสูตร ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์ ที่กรุณาเป็นประธานควบคุมการสอบ ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในเล่มวิทยานิพนธ์ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ชาลี ภักดี และ ศ.ดร.พศิน แตงจวง ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้คำปรึกษาตลอดจนตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโททุกท่าน ที่คอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณครอบครัว และญาติมิตรทุกท่าน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ที่คอยห่วงใย ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงจบการศึกษา

คุณงามความดี และประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอใช้เป็นเครื่องสักการบูชาคุณพระรัตนตรัย พระคุณของมารดา บิดา ครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง และขอแผ่คุณความดีนี้ให้แก่เพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทุกรูปทุกนาม พร้อมทั้งเจ้ากรรมนายเวรในทุกภพทุกชาติด้วย

กฤตยชญ์ ต่อมใจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	**จ**
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	**ฉ**
กิตติกรรมประกาศ	**ซ**
สารบัญ	**ฌ**
สารบัญตาราง	**ฎ**
สารบัญภาพ	**ฏ**
บทที่ 1 บทนำ	**1**
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)	4
1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย	5
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	**7**
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนา	11
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเรียนรู้	13
2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบคอนสตรัคชั่นนิสซึม (Constructionism)	19
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น	24
2.5 คุณธรรมด้านระเบียบวินัย	32
2.6 วงจรคุณภาพเดมมิ่ง	33
2.7 หลักการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)	36
2.8 บริบทของโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา	40
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	**51**
3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก	51
3.2 วิธีการศึกษา	51
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	60
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	60
3.6 การนำเสนอข้อมูล	61

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 62

4.1 ผลการศึกษา วิเคราะห์ สภาพปัจจุบันการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา 62

4.2 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา 69

4.3 ผลการทดลองการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา 74

4.4 ผลการประเมินผลและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา 76

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 78

5.1 สรุปผลการวิจัย 78

5.2 อภิปรายผลการวิจัย 79

5.3 ข้อเสนอแนะ 84

บรรณานุกรม 86

ภาคผนวก 88

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ 90

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 93

ภาคผนวก ค การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย 102

ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ 104

ภาคผนวก จ ภาพประกอบการวิจัย 115

ภาคผนวก ฉ หนังสือตอบรับการลงตีพิมพ์ในวารสาร 118

ประวัติผู้วิจัย 120

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1	แสดงจำนวนบุคลากรจำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษา.....	42
ตารางที่ 2.2	ข้อมูลนักเรียนปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา / ห้องเรียนสาขาและจำนวนนักเรียนปีการศึกษา 2564.....	42
ตารางที่ 3.1	ขั้นตอนการวิจัย ขั้นตอนที่ 1.....	52
ตารางที่ 3.2	ขั้นตอนการวิจัย ขั้นตอนที่ 2.....	53
ตารางที่ 3.3	การคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม.....	54
ตารางที่ 3.4	ขั้นตอนการวิจัย ขั้นตอนที่ 3.....	57
ตารางที่ 3.5	ขั้นตอนการวิจัย ขั้นตอนที่ 4.....	58
ตารางที่ 4.1	แสดงผลการวิเคราะห์หากลยุทธ์จากผลการวิเคราะห์ SWOT.....	67
ตารางที่ 4.2	แสดงผลการประเมินกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา.....	76
ตารางที่ 4.3	แสดงผลประเมินความพึงพอใจต่อการการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย.....	77

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework).....	4
ภาพที่ 2.1	แสดงขั้นตอนการสร้างรูปแบบสร้างความสัมพันธ์.....	8
ภาพที่ 2.2	การศึกษาปรากฏการณ์โดยวิธีการสร้างรูปแบบ (โมเดล).....	9
ภาพที่ 2.3	ความสัมพันธ์ของทฤษฎี Constructivism และ ทฤษฎี Constructionism	19
ภาพที่ 2.4	แผนผังแสดงเขตบริการโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา.....	41
ภาพที่ 2.5	แผนผังโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา.....	41
ภาพที่ 3.1	รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา.....	56

มหามกุฏราชวิทยาลัย

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้ในมาตราที่ 23, 24 และ 26 เกี่ยวกับการจัดการศึกษา สรุปได้ว่า ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยต้องผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้นให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติการสังเกต พฤติกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา โดยมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Desired Characteristics) เป็นลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ เช่น รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงานรักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ที่กล่าวมามีความสำคัญในการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนของครูผู้สอนภายในโรงเรียนเป็นอย่างยิ่งโรงเรียนทุกโรงเรียนสามารถนำไปปรับใช้โดยการสร้างรูปแบบกระบวนการและกิจกรรมการการเรียนการสอนของตนเองได้

จากสถานการณ์ปัจจุบันปัญหาเด็กในสังคมไทยนับวันจะรุนแรงมากขึ้นระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่แข่งขันกันอย่างเสรี ต่อสู้กันทางการตลาด กระตุ้นและเร่งเร้าให้ผู้คนนิยมการบริโภคผ่านสื่อ เทคโนโลยีต่าง ๆ รวมทั้งวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ทำให้โครงสร้างของสังคมไทยอ่อนแอต้นทุนทางสังคม ศาสนาภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมไทยที่เป็นเอกลักษณ์แสดงให้เห็นความเป็นตัวตนของไทยถูกละเลยและถูกปฏิเสธจากเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งจึงได้รับการหล่อหลอมจากบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้เยาวชนมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนเสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมายและศีลธรรมอันดีงาม มีค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ ขาดคุณธรรม จริยธรรมในเรื่องความรับผิดชอบ ขาดระเบียบวินัย ความขยันหมั่นเพียรและความซื่อสัตย์ พ่อแม่ผู้ปกครองไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน สถาบันครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปตามโลกาภิวัตน์ ทำให้ความสัมพันธ์ของครอบครัวลดน้อยลง ขาดการเอาใจใส่และละเลยในการปลูกฝังเรื่องคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของสังคมไทยให้กับเยาวชนเหล่านี้เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็ก

วิกฤตดังกล่าว จึงได้มีการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดเรื่องคุณธรรมเป็นเรื่องหลักในการให้เป็นคนดี พัฒนาให้เก่งและเป็นคนมีความสุขได้ ถ้าเน้นให้เป็นคนเก่งดีและมีสุขตามหลักการที่ยึดถือในการปฏิรูปการศึกษา แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่น่ากังวล เพราะเป็นเพียงคนเก่ง

แต่ไม่เป็นคนดีก็จะกลายเป็นบุคคลที่เอาเปรียบเทียบสังคม ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกับการเร่งรัดปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 หน้า 36) และการพัฒนาการศึกษาที่เน้นคุณธรรมนำความรู้ เน้นการผลิตคนที่มีความรู้และทักษะทางวิชาชีพไปทำงานรับใช้ระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่นั้น มีความเป็นไปได้ในด้านหนึ่ง แต่ต้องมีการจัดการศึกษาอบรมให้คนเป็นพลเมืองดี มีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมหรือต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมด้วยจึงจะผลิตคนที่มีความฉลาดในทุกด้านพอที่จะไปพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, หน้า 11) ทั้งนี้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพพร้อมคุณธรรมและรอบรู้อย่างเท่าทัน เกิดภูมิคุ้มกัน กระบวนการพัฒนาดังกล่าวจะสำเร็จได้ต้องเชื่อมโยงความร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำกันอย่างจริงจัง ต่อเนื่องของ 3 สถาบันหลักในการอบรมเลี้ยงดู ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, หน้า 45) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่ระบุความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2547 ยังมีอุดมการณ์ ที่สำคัญในการจัดการศึกษา ตลอดชีวิตและสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สามารถสร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการให้มีความสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม โดยจัดเป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็กปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาไปสู่เยาวชนที่มีคุณภาพ

คุณธรรมด้านมีวินัย เป็นองค์ประกอบสำคัญของการมีคุณธรรมจริยธรรม และการเป็นคนดี รวมถึงทำให้บุคคลดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข การขาดซึ่งวินัยจะทำให้สังคมเกิดความวุ่นวายปั่นป่วน รวมทั้งบุคคลก็ไม่สามารถดำรงตนได้อย่างปกติสุข ปัจจุบันปัญหาการขาดวินัยนักเรียนเกิดขึ้นในทุกระดับการศึกษา อีกทั้งได้เพิ่มความหนักใจให้กับผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและ ผู้ปกครองมากขึ้น สภาพพฤติกรรมของนักเรียนในปัจจุบันที่ขาดวินัยมีหลายรูปแบบ เช่น การไม่ตั้งใจเรียน การหนีเรียน การแต่งกาย ไม่สุภาพ การแสดงท่าทีไม่เหมาะสม ตลอดจนการแสดง ความรักต่อกันในระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชายในลักษณะที่ไม่เหมาะสม (กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์, 2544, หน้า 7)

โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนประมาณ 2,000 คน ทุกคนเป็นนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์จากหลายชาติพันธุ์ที่อยู่ตะเข็บชายแดนไทย สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า มีปัญหาเรื่องนักเรียนขาดวินัยในตนเอง ซึ่งจากการสังเกต และสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูปฏิบัติการสอน จำนวน 10 คน ช่วงเดือนมีนาคม 2565 ถึงพฤติกรรมนักเรียนรวมไปถึงดูเอกสารรายงานแบบบันทึกการกระทำความผิดของฝ่ายกิจการนักเรียนของโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาพบว่ายังมีนักเรียนที่กระทำความผิดระเบียบวินัยของโรงเรียนเช่น การมาโรงเรียนสาย การลักขโมย การหนีเรียน ขาดเรียนเป็นประจำ ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ลอกการบ้านเพื่อน การแต่งกายไม่เรียบร้อย ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น และการทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง เป็นต้น ซึ่งจากรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา

2563 โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา พบว่า มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนได้ระบุแนวทางพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นกว่าเดิม คือโรงเรียนจะส่งเสริมนักเรียนในด้านกีฬา กรีฑา การดูแลสุขภาพและให้ห่างไกลจากยาเสพติด ฝึกให้นักเรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมของโรงเรียนให้มากขึ้นเพื่อเป็นการฝึกความกล้าแสดงออกมนุษย์สัมพันธ์การให้เกียรติผู้อื่นของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนชี้แนะปฏิบัติให้ดูและสอดแทรกให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ รวมถึงคุณธรรม จริยธรรมตามวัฒนธรรม ประเพณีโรงเรียนส่งเสริมและปลูกจิตสานึกความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียนเพื่อฝึกความรับผิดชอบ การเป็นผู้นำและผู้ตาม การยอมรับความคิดเห็น (โรงเรียนแม่สลิดหลวงวิทยา, 2563, หน้า 7) จากสภาพปัญหาดังกล่าว การแก้ปัญหาด้านความมีระเบียบวินัย ของนักเรียนเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาจึงเป็นสิ่งที่ทางโรงเรียนต้องแสวงหาว่ามีวิธีการใด ที่จะสามารถส่งเสริมพฤติกรรมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าว

นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความต้องการพัฒนาต่อยอด การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบจากห้องเรียนธรรมชาติ โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการใช้แหล่งเรียนรู้ และสื่อธรรมชาติใกล้ตัว แต่ยังเห็นว่านวัตกรรมนี้ ยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ชัดเจนเต็มศักยภาพ ดังนั้นจึงต้องพัฒนานวัตกรรมชื่อ เรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในตนเอง โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก โดยมีเป้าหมายในการใช้ สื่อธรรมชาติใกล้ตัว มาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อสร้างชิ้นงาน ผลงานตามแนวคอนสตรัคชั่นนิซึม (Constructionism) เพื่อส่งเสริมสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน

จากปัญหาดังกล่าวโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวง ร่วมกับครูประจำชั้น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองได้ร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ เพื่อสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน สำหรับพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในด้านวินัย และได้กำหนดให้ทุกชั้นเรียนพัฒนานักเรียนผ่านโครงงานตามอัตลักษณ์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงได้ผลิตนวัตกรรม เรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา เพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยให้เกิดคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ อันจะส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณค่าของสังคมและประเทศชาติ และนำผลการทำกิจกรรมที่ดำเนินการมาตัดสิน เพื่อให้นักเรียนผ่านกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณะประโยชน์ในการจบตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างมีศักยภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

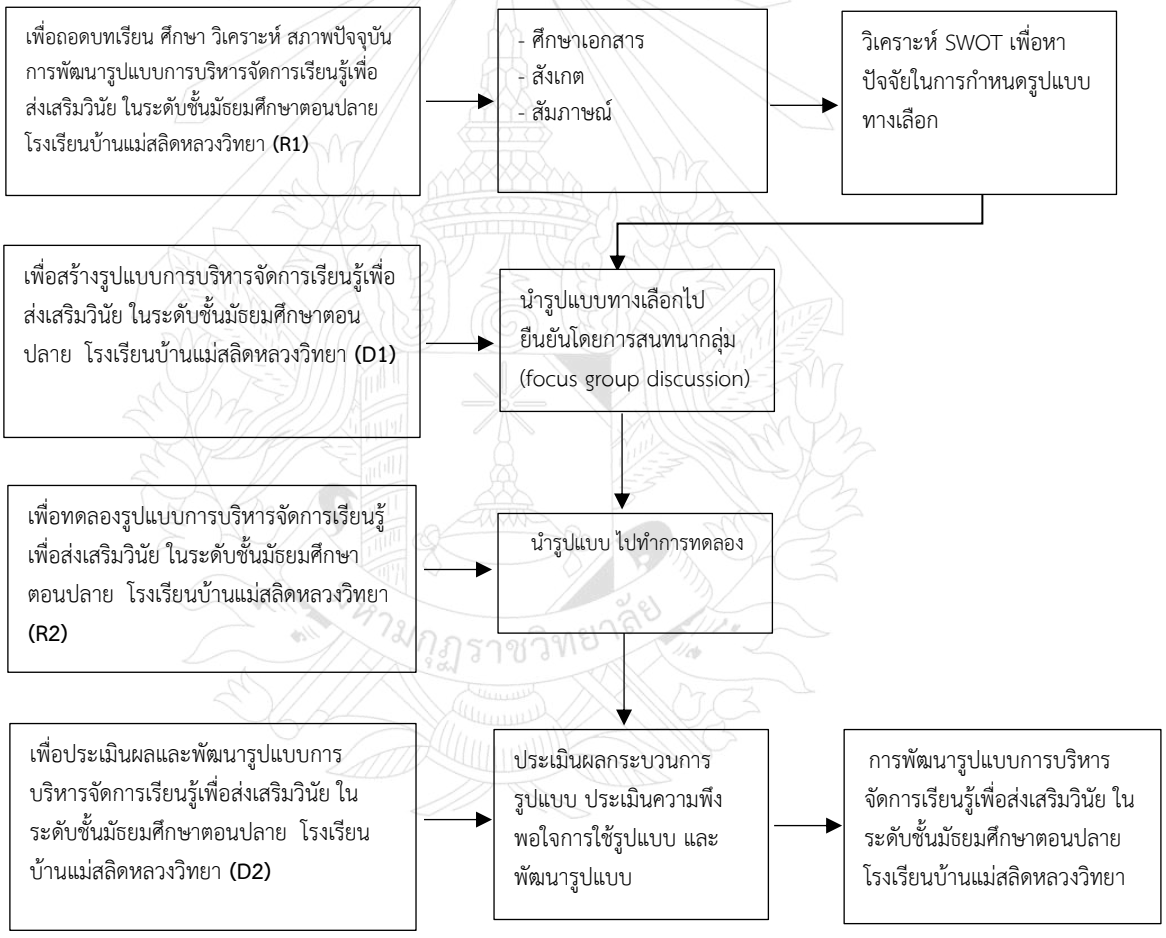
1.2.1 เพื่อศึกษา วิเคราะห์ สภาพปัจจุบันการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

1.2.2 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

1.2.3 เพื่อทดลองรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

1.2.4 เพื่อประเมินผลและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1.4.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบันปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

1.4.2 ได้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาที่เป็นระบบชัดเจน

1.4.3 ได้ทดลองรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาที่สามารถปฏิบัติได้ชัดเจน

1.4.4 ได้ประเมินผลและการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาที่ดีขึ้น

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ผู้วิจัยได้วางกรอบและแนวทางการวิจัย ในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (R&D :Research and Development)

1.5.1 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติการสอน โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ปีการศึกษา 2565 โดยได้ทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 17 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน หัวหน้าฝ่ายงาน 4 คน ครูฝ่ายกิจการนักเรียน 2 คน ครูผู้สอน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงเฉพาะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย

1.5.2 ขอบเขตเนื้อหา

แนวคิด ที่ผู้วิจัยกำหนดคือการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ประกอบด้วย

1) การบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยโดยใช้กรอบวงจรเดมมิ่ง (PDCA)

2) ทฤษฎีคอนสตรัคชั่นนิซึม (Constructionism)

3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร

1.5.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างโปรแกรม แบบจำลองหรือ ตัวแบบที่จำ ลองสภาพความเป็นจริงที่สร้างขึ้นจากการลดทอนเวลาและ พิจารณาว่ามีสิ่งใดบ้าง ที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อใช้ทดแทนแนวคิดหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยอธิบาย ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบนั้น ๆ ในการวิจัยนี้คือการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาที่สร้างขึ้น

การพัฒนารูปแบบ หมายถึง การกระทำหรือการดำเนินการ อย่างใดอย่างหนึ่งดีขึ้น มีคุณภาพมากขึ้นโดยผ่านกระบวนการ วิธีการและเทคนิคที่เป็นระบบและ ต่อเนื่อง อันมีผลทำให้การกระทำหรือการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ทำให้ผลหรือ ผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่น่าพึงพอใจมากขึ้น ในการวิจัยนี้คือการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาที่สร้างขึ้น

การบริหารจัดการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานอย่างเป็นระบบของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ของครูให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้และเกิดผลลัพธ์ทางการเรียนตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษาของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ประกอบด้วยการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยการวางแผน (P) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (D) หลังจากนั้นจึงต่อด้วยการตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติตามแผน (C) ว่าผลที่ได้นั้นเป็นไปตามแผนที่คิดไว้แค่ไหนและท้ายสุดนำผลที่ได้จากการประเมินไป ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงต่อตามความเหมาะสม (A) ในขั้นตอนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (D) มีขั้นตอนต่อไปนี้คือ 1) ขั้นตอนการควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรโดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) ขั้นตอนการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยสนทนาโยงความรู้เก่าหาความรู้ใหม่ 3) ขั้นตอนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ สรุปความรู้ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการคิด การลงมือทำและเกิดการเรียนรู้ 4) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการปฏิบัติสร้างสรรค์ชิ้นงาน 5) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนนำเสนอผลงาน และให้เพื่อนครูร่วมกันประเมินสะท้อนผลการเรียนรู้ 6) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนและครูช่วยเชื่อมโยง สรุปผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ 7) ขั้นตอนการสรุปรายงานผลลัพธ์การเรียนรู้

วินัย หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อปฏิบัติ ให้ผู้เรียนอยู่ในการควบคุมตนเองในการกระทำและการปฏิบัติตนให้อยู่ในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาที่สร้างขึ้น

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ผู้วิจัยได้ศึกษาจากตำรา เอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัยมีสาระสำคัญดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนา

2.3 แนวคิดการบริหารการจัดการเรียนรู้

2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบคอนสตรัคชั่นนิสซึม (Constructionism)

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น

2.6 คุณธรรม ด้านระเบียบวินัย

2.7 วงจรคุณภาพเดมมิ่ง

2.8 หลักการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2.9 บริบทของโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ

2.1.1 ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบเป็นสิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้นไว้เป็นแนวทางในการทำงานอย่างหนึ่ง อย่างใดมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ณัฐศักดิ์ จันทร์ผล (2552, หน้า 125) กล่าวว่ารูปแบบหมายถึงโครงสร้างโปรแกรมแบบจำลองหรือ ตัวแบบที่จำ ลองสภาพความเป็นจริงที่สร้างขึ้นจากการลดทอนเวลาและ พิจารณาว่ามีสิ่งใดบ้าง ที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อใช้ทดแทนแนวคิดหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งโดยอธิบาย ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบนั้น ๆ

มาลี สืบกระแส (2552, หน้า 108-109) กล่าวว่ารูปแบบมีสองลักษณะคือรูปแบบจำลองของสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น ระบบการปฏิบัติงาน และรูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น รูปแบบอาจแสดงความสัมพันธ์ด้วยเส้นโยงแสดงในรูปแผนภาพหรือ เขียนในรูปสมการคณิตศาสตร์ หรือสมการพยากรณ์หรือเขียนเป็นข้อความ จำนวน หรือ ภาพ หรือ แผนภูมิหรือรูปสามมิติ

ทิศนา แขมมณี (2550, หน้า 43) ได้กล่าวอธิบายความหมายของรูปแบบไว้ว่ารูปแบบหมายถึง เครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่ เกิดขึ้น โดยสร้างมาจากความคิด ประสบการณ์การใช้อุปมาอุปไมย หรือจากทฤษฎีหลักการต่าง ๆ และแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

Willer (1967, p.125) กล่าวว่ารูปแบบเป็นการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์โดยอาศัยหลักการ (Rationale)ของระบบรูปนัย (Formal system) และมีจุดมุ่งหมายเพื่อการทำให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยาม ความสัมพันธ์ ที่เกี่ยวข้อง

Good (2005, p.177) ในพจนานุกรมการศึกษาได้รวบรวมความหมายของรูปแบบเอาไว้ 4 ความหมาย คือ

1) เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ

2) เป็นตัวอย่างเพื่อเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนได้ เลียนแบบ เป็นต้น

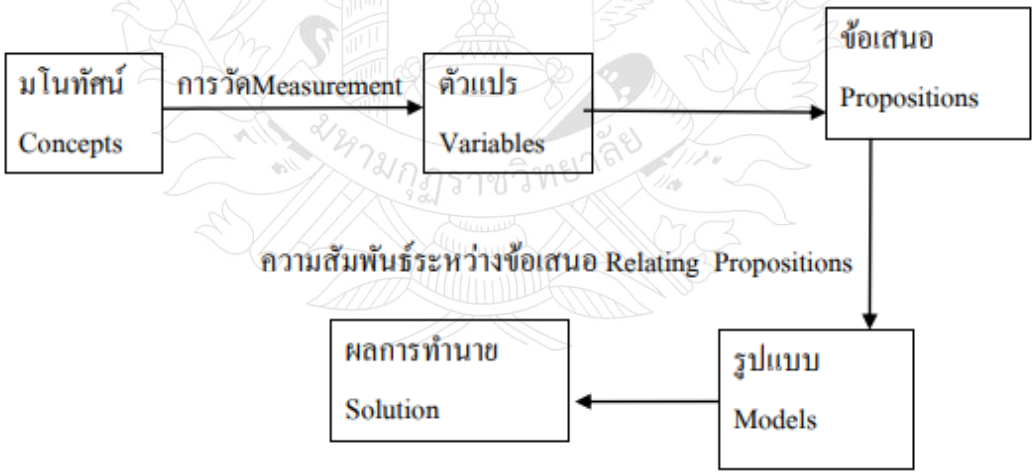
3) เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติ ซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการ หรือแนวคิด

4) เป็นชุดของปัจจัย ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกัน และกัน ซึ่งรวมตัวกัน เป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจจะเขียนออกมา เป็นสูตรทางคณิตศาสตร์หรือบรรยายเป็นภาษาก็ได้

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้าง แบบจำลองหรือ ตัวแบบที่จำลองสภาพความเป็นจริงที่สร้างขึ้น เป็นตัวอย่างเพื่อเลียนแบบ โดยสร้างมาจากความคิด ประสบการณ์ อาศัยหลักการของระบบรูปนัยและมีจุดมุ่งหมายเพื่อการทำให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยาม ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง

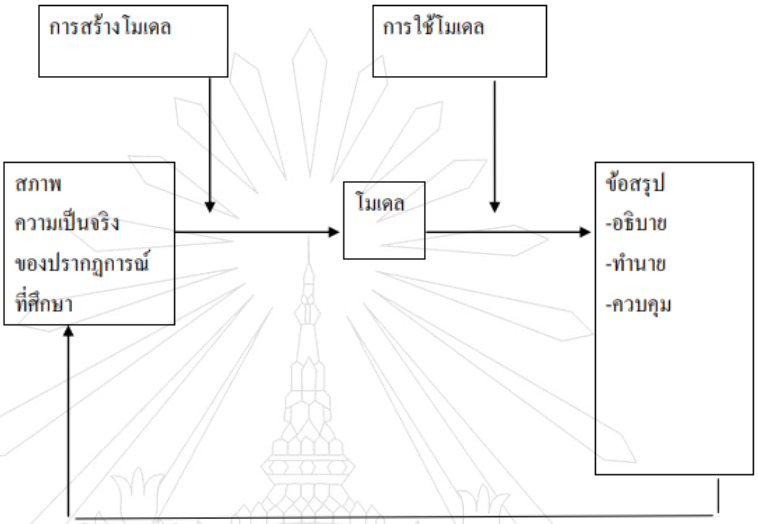
2.1.2 การสร้างรูปแบบ

คือการกำหนดมโนทัศน์เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อชี้ให้เห็นชัดเจนว่ารูปแบบเสนออะไร เสนออย่างไร เพื่อให้ได้อะไร และสิ่งที่ได้นั้น อธิบาย ปรากฏการณ์อะไร และนำไปสู่ข้อค้นพบอะไรใหม่ ๆ (Keeves, P. J., 1988, p.172)

ภาพที่ 2.1 แสดงขั้นตอนการสร้างรูปแบบสร้างความสัมพันธ์
ที่มา: Keeves, P. J., (1988, p.172)

มิยากาวะ (2550, หน้า 3) เสนอการสร้างรูปแบบ (โมเดล) ว่าเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ทางธรรมชาติหรือ สังคมเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เราอาจไม่ศึกษาปรากฏการณ์เรื่องนั้น โดยตรงก็ได้แต่เราศึกษา โดยวิธีการ สร้างโมเดล เพื่อหาข้อสรุปที่สามารถนำไปอธิบาย ทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ที่ศึกษา

ภาพที่ 2.2 การศึกษาปรากฏการณ์โดยวิธีการสร้างรูปแบบ (โมเดล)
ที่มา : มิยากาวะ (2550, หน้า 3)

รูปแบบ (โมเดล) ที่ใช้ศึกษาค้นคว้าปรากฏการณ์ทางสังคมต้องมีคุณสมบัติ 2 ประการ คือ

1. มีลักษณะสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปรากฏการณ์ของเรื่องที่ศึกษา
2. สามารถนำไปใช้หาข้อสรุปเพื่ออธิบายทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง

คุณสมบัติของโมเดลทั้ง 2 ประการนี้มีลักษณะขัดแย้งกันเองกล่าวคือ ถ้าเราสร้างโมเดลให้สอดคล้องกับสภาพความจริงของปรากฏการณ์มากเท่าใด โมเดลจะสลับ ซับซ้อนมากขึ้นทำให้การนำ โมเดลไปใช้มีความยุ่งยากในทางตรงกันข้าม ถ้าเราเน้นความสะดวกในการนำ เอาโมเดลไปใช้อธิบายปรากฏการณ์ก็ต้องเขียนโมเดลให้ง่ายเข้าไว้ โมเดลก็ไม่ค่อยสอดคล้องกับสภาพความจริงของปรากฏการณ์ซึ่งทำให้การนำโมเดลไปใช้อธิบายทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ได้จำกัด จุดมุ่งหมายที่สำคัญ การสร้างโมเดลก็เพื่อทดสอบหรือตรวจสอบโมเดลนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปได้ว่าการสร้างรูปแบบ คือการกำหนดมโนทัศน์เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปรากฏการณ์ของเรื่องที่ศึกษาและนำไปสู่ข้อค้นพบอะไรใหม่ ๆ

2.1.3 ความหมายของพัฒนารูปแบบ

รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ (2548, หน้า 52) กล่าวว่าพัฒนารูปแบบหรือพัฒนาแบบจำลอง (Model Development) หมายถึง กระบวนการสร้างหรือพัฒนาแบบจำลองตลอดจนการทดสอบรูปแบบที่ดี ให้มีคุณภาพ การจะนำไปสู่สภาวการณ์ที่ดีในการศึกษาวิจัย

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2548, หน้า 92-93) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม ซึ่งในการศึกษามีรายละเอียดในการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิด และหลักการบริหาร คุณภาพทั้งองค์การ โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ได้รับเลือกเป็นโครงการนำร่องการวิจัยและการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาสภาพจริงจากการรายงานประเมินตนเองของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบจำลองเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ โดยการสังเคราะห์แบบสัมภาษณ์จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 นำมาสร้างรูปแบบจำลองระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์การ ด้วยการสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงวุฒิ แบบ เลือกตอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการพัฒนารูปแบบระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์กร โดยใช้เทคนิคเดลฟายจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยการใช้รูปแบบจำลองจากขั้นตอนที่ 2 นำมาวิเคราะห์และกำหนดรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร ด้วยเทคนิคเดลฟาย 3 รอบ

ขั้นตอนที่ 4 เป็นการวิเคราะห์หาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 การสรุปและนำรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร และจัดทำเป็นรายงาน ผลการวิจัยต่อไป

สรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบมีการดำเนินการเป็นสองขั้นตอนใหญ่ คือการสร้างรูปแบบและการหาคุณภาพของรูปแบบ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนา

2.2.1 ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนา

ความหมายของการวิจัยและพัฒนา ได้มีผู้ให้ความหมายของการวิจัยและพัฒนา ดังนี้

ทิศนา แขมมณี (2540, หน้า 5) ได้กล่าวว่าการวิจัยและพัฒนา หมายถึง การวิจัยที่มุ่งนำเอาความรู้จากการ วิจัยบริสุทธิ์ไปวิจัยต่อโดยพัฒนาเป็นเทคนิคหรือวิธีการที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาและทดลองใช้จนได้ผลเป็น ที่น่าพอใจแล้วจึงนำไปเผยแพร่ใช้ในวงกว้างเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัญญา วิศาลาภรณ์ (2540, หน้า 24) ได้กล่าวว่าจุดประสงค์ของการวิจัยและพัฒนาไม่ใช่อยู่ที่การสร้างหรือทดสอบทฤษฎีแต่อยู่ที่การพัฒนา ผลิตภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในโรงเรียน ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการวิจัยและพัฒนา เช่น อุปกรณ์การฝึก อบรม อุปกรณ์การเรียน สื่อการเรียน ระบบการจัดการ เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมานั้นจะต้องตรงกับ ความต้องการที่มีรายละเอียดโดยเฉพาะ เมื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ขึ้นแล้วจะต้องนำไปทดลองใช้และปรับปรุงจนถึง ระดับที่มีประสิทธิภาพ

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกูล และสุภาพ ฉัตราภรณ์ (2545, หน้า 174) ที่กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยที่มีจุดหมายเพื่อสร้างหรือค้นหาแนวคิด แนวทาง วิธีปฏิบัติหรือสิ่งประดิษฐ์ที่นำไปใช้เพื่อพัฒนากลุ่มคน หน่วยงานหรือองค์กร จุดหมายปลายทางที่คาดหวังจึงเป็นการมุ่งให้เกิด การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เช่น แนวคิด พฤติกรรม วิธีปฏิบัติที่คาดว่าจะดีขึ้น จึงมักเกี่ยวข้องกับการทดลอง ตัวอย่างของงานวิจัยและพัฒนา เช่น การพัฒนาหลักสูตรการเรียน ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยอาจจะอยู่ในรูป ของหลักการ โครงสร้างและแนวทางของหลักสูตร ชุดฝึกอบรมครู สื่อและชุดการเรียน แนวทางการประเมินและ ระบบในการบริหารจัดการหลักสูตร สิ่งเหล่านี้ได้มีการทดสอบด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อยืนยันประสิทธิภาพแล้ว จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการวิจัยและพัฒนา หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ซึ่งมี 2 ลักษณะ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ประเภทสื่อวัสดุ อุปกรณ์ (Material) และผลิตภัณฑ์ประเภทวิธีการหรือกระบวนการ (Process) โดยดำเนินการทดสอบในสภาพจริง และทำการปรับปรุงผลิตภัณฑ์หลาย ๆ รอบ จนได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา กลุ่มคน หน่วยงานหรือองค์การให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กระบวนการวิจัยและพัฒนา กระบวนการวิจัยและพัฒนามีขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจ สังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) หรือการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ รวมทั้งลักษณะที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการให้พัฒนา ผลการดำเนินการในขั้นตอนนี้ จะทำให้ผู้วิจัยสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้ ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น

2. การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นการดำเนินการโดยการนำความรู้และผลการวิจัยที่ได้จากขั้น ตอนที่ 1 มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะเริ่มจากการวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะของ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การกำหนดวิธีที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์และทรัพยากรที่ต้องการเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทั้งในด้านกำลังคน งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ และ

ระยะเวลา หลังจากนั้นจึงดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มี ลักษณะหรือรูปแบบตาม ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ส่วนผลิตภัณฑ์ที่จะพัฒนามีลักษณะอย่างไร หรือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์มีอะไรบ้างจะขึ้นอยู่กับชนิดของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ในขั้นตอนของการ พัฒนาผลิตภัณฑ์นี้จะต้องใช้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการสร้างผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด

3. การทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ เมื่อสร้างผลิตภัณฑ์เสร็จแล้วจะต้องนำไปตรวจสอบความเหมาะสม และประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ ถ้าหากผลการตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพยังไม่เป็นที่พึงพอใจ หรือมีบางส่วนที่ไม่สมบูรณ์จะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจนกระทั่งผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมและมี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด สำหรับการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์จะดำเนินการ ดังนี้

3.1 การทดลองกับกลุ่มเป้าหมายขนาดเล็ก เป็นการทดลองเบื้องต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม ผลประเมินเชิงคุณภาพเบื้องต้นของผลิตภัณฑ์ มักนิยมทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ในโรงเรียน 1 - 3 โรง เด็กนักเรียน 6 - 12 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยสังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงรูปแบบของผลิตภัณฑ์

3.2 การทดลองกับกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่ เป็นการนำผลิตภัณฑ์ไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมายที่มีขนาดใหญ่ หรือเรียกว่ากลุ่มนำร่อง (Pilot Group) ซึ่งได้แก่การนำไปใช้ในโรงเรียน 5-15 โรง มีจำนวนนักเรียน 30 - 100 คน โดยมีการทดสอบก่อนและหลังการใช้ผลิตภัณฑ์ นำผลที่ประเมินเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์หรือ กลุ่มควบคุมที่เหมาะสม วัตถุประสงค์หลักของการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ในกลุ่มขนาดใหญ่ เพื่อต้องการที่จะบ่งชี้ว่า ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหรือไม่ ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการดำเนินการ ของขั้นตอนนี้จะใช้การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Design) แล้วนำผลการวิจัยมาแก้ไขปรับปรุงผลิตภัณฑ์

3.3 การทดลองความพร้อมนำไปใช้ หลังจากปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์จนมีความมั่นใจในด้าน คุณภาพ ผู้วิจัยจึงนำรูปแบบไปทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบความพร้อมสู่การปฏิบัติ โดยนำไปใช้ในโรงเรียน 10 - 30 โรง นักเรียน 40 - 200 คน รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และสังเกต เพื่อตรวจสอบว่าผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ที่พัฒนาขึ้นมีความพร้อมที่จะนำไปใช้ในโรงเรียนได้หรือไม่เพียงใด แล้วนำสารสนเทศที่ได้จากขั้นตอนนี้ มาแก้ไขปรับปรุงผลิตภัณฑ์ เช่น คู่มือในการใช้ผลิตภัณฑ์มีความชัดเจนหรือไม่ เป็นต้น การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินผลการใช้ผลิตภัณฑ์ในภาพรวมทั้งหมด ซึ่งจะประเมินทั้งตัวผลิตภัณฑ์ กระบวนการใช้ผลิตภัณฑ์ ผลที่ได้รับจากการใช้ผลิตภัณฑ์ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เป็นต้น ผลที่ได้จากการ ประเมินจะนำไปสู่การตัดสินใจปรับปรุงผลิตภัณฑ์นั้น ๆ หากพิจารณาแล้วพบว่าไม่คุ้มค่าหรือเสี่ยงอันตราย ก็จะยุติการใช้ผลิตภัณฑ์นั้น แต่ถ้าหากผลการประเมินพบว่าผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี ก็จะนำไปสู่การดำเนินการขั้นต่อไปคือการจดลิขสิทธิ์ การเผยแพร่ และการประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง 4. การเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ เป็นการนำผลการวิจัยและผลิตภัณฑ์ไปเผยแพร่ เช่น การนำเสนอในที่ประชุมสัมมนาทางวิชาการหรือวิชาชีพ การตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ การติดต่อกับหน่วยงาน ทางการศึกษาเพื่อจัดทำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาเผยแพร่ไปในโรงเรียนต่าง ๆ หรือติดต่อกับบริษัทเพื่อผลิต จำหน่ายและเผยแพร่ในวงกว้างต่อไป

สรุปได้ว่าการวิจัยและพัฒนา หมายถึง การวิจัยที่มุ่งนำเอาความรู้จากการ วิจัยบริสุทธิ์ไปวิจัยต่อโดยพัฒนาเป็นเทคนิคหรือวิธีการที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาและทดลองใช้จนได้ผลเป็นที่น่าพอใจแล้วจึงนำไปเผยแพร่ใช้ในวงกว้างเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเรียนรู้

2.3.1 ความหมายและความสำคัญและองค์ประกอบของการบริหารการจัดการเรียนรู้

1. ความหมายของการบริหารการจัดการเรียนรู้

การบริหารการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยคำสำคัญคือ คำว่า การเรียนรู้การจัดการเรียนรู้และการบริหาร เมื่อนำคำสำคัญทั้ง 3 คำ มารวมกันเป็นคำเดียว คือ การบริหารการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การกระทำโดยการดำเนินงานอย่างเป็นระบบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ของครูบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้และเกิดผลลัพธ์ทางการเรียนตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษา (ประเวศ เวชชะ, 2561, หน้า 635)

2. ความสำคัญของการบริหารการจัดการเรียนรู้

ความสำคัญของการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครู (ประเวศ เวชชะ, 2561, หน้า 636)

1) ทำให้การจัดการเรียนรู้ของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีระบบมีมาตรฐาน และมีขั้นตอนการดำเนินการแบบเดียวกัน

2) ทำให้คนสามารถใช้ทรัพยากรในการจัดเรียนรู้ร่วมกันได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

3) ทำให้คนในแต่ละกลุ่มสาระกลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถผนึกกำลังใจการสร้างความร่วมมือร่วมแบ่งปันองค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ระหว่างกันและกันได้

4) ทำให้สถานศึกษามีระยะเวลาและงบประมาณในการจัดการเรียนรู้สามารถใช้ประโยชน์จากกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ ใช้ทรัพยากรอื่นร่วมกันได้

3. องค์ประกอบของการบริหารการจัดการเรียนรู้

1) องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ มีหลายองค์ประกอบขึ้นอยู่กับแนวคิดทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ใช้เป็นมุมมองหรือใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาที่สำคัญ ดังนี้

1. มุมมองจากทฤษฎีระบบ ที่จำแนกออกเป็น 3 ส่วน คือ

1.1 ตัวป้อน ได้แก่ครู ผู้เรียน หลักสูตร สิ่งอำนวยความสะอดวก สื่อ กิจกรรม และวัสดุอุปกรณ์

1.2 กระบวนการ คือ การทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามระดับขั้นตอนของผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย

1.3 ผลผลิต ได้แก่ผลการเรียนรู้เกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งที่เป็นความรู้ทักษะค่านิยมและคุณลักษณะอื่น ๆ

2. มุมมองทฤษฎีการสอน การจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือผู้เรียน บรรยากาศในชั้นเรียน การปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน

3. มุมมองด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ ของ Cronboch (มาลินี จุฑะรพ, 2537, หน้า 70-71, อ้างถึงใน ประเวศ เวชชะ, 2561, หน้า 638) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงธรรมชาติของการเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 7 ประกอบ คือ

1) จุดประสงค์ในการเรียนรู้

2) ความพร้อมของผู้เรียน

3) สถานการณ์ในการเรียน เช่น บรรยากาศในชั้นเรียน สิ่งแวดล้อมในห้องเรียน เป็นต้น

4) การแปลความหมายเพื่อนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

5) ผลการตอบสนองต่อสถานการณ์หรือกิจกรรมการเรียน

6) ผลต่อเนื่องเช่น ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพติกรรมตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เป็นต้น

7) ปฏิกิริยาขัดขวางซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียน หรือทำให้การเรียนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

4. มุมมองของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 27 อ้างถึงใน ประเวศ เวชชะ, 2561, หน้า 638-639) กล่าวว่าองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลสำเร็จสูงสุด 5 ประการ คือ 1) คุณลักษณะของครู 2) การจัดกระบวนการเรียนการสอน 3) การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน 4) การจัดสภาพแวดล้อมนอกชั้นเรียน 5) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองและชุมชน

2) องค์ประกอบของการบริหารการจัดการเรียนรู้

สามารถจำแนกได้หลายลักษณะโดยพิจารณาโดยใช้แนวคิดการบริหารแบบ “POLC” ของ Drucker เป็นองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นงานหรือกระบวนการบริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จ มีอยู่ 4 ประการ คือ

2.1) การวางแผน (Planning) ประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และวิธีในการจัดการเรียนรู้โดยคำนึกถึงธรรมชาติของผู้เรียน ธรรมชาติของเนื้อชาติ และเป้าหมายของหลักสูตร และแผนพัฒนาการศึกษาทุกระดับ

2.2) การจัดองค์การ (Organizing) ประกอบด้วย การจัดแบ่งสายงานและการจัดครูเข้าสอน และการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้การเรียนการรู้สามารถดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนงานของโรงเรียน

2.3) การชี้นำ (Leading) ซึ่งจำแนกว่าเป็นองค์ประกอบย่อยได้อีก 2 ส่วน คือ ภาวะผู้นำ (Leadership) และการจูงใจ (Motivation) โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องสามารถชี้นำ และกระตุ้นจูงใจให้ครูตั้งใจและทุ่มเทให้งานการจัดการเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ

2.4) การควบคุมกำกับ (Controlling) เป็นการควบคุมกำกับการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามแผนงาน ความคาดหวังหรือมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

2.3.2 หลักการและขอบข่ายในการบริหารการจัดการเรียนรู้

1. หลักการบริหารการจัดการเรียนรู้ มีอยู่ 3 ประการ คือ

ประการที่ หนึ่ง การบริหารการจัดการเรียนรู้ต้องยึดหลักความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างหลักการเรียนรู้กับหลักการจัดการเรียนรู้โดยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการเรียนรู้

ประการที่สอง การบริหารการจัดการเรียนรู้ต้องยึดหลักการตามหลักวิชาหลักสูตรเป้าหมายในการศึกษาและอื่น ๆ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าคือ ต้องให้ครูจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักวิชาในกลุ่มสาระที่รับผิดชอบ เป้าหมายของหลักสูตร และเป้าหมายในการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาระดับทุกระดับรวมทั้งนโยบายและทิศทางในการจัดการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประการที่สาม การบริหารการจัดการเรียนรู้ต้องดำเนินตามกระบวนการหรือขั้นตอนการบริหารโดยนำแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมสำหรับขบวนการหรือขั้นตอนในการบริหารการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นภารกิจทางการบริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องการดำเนินการจัดการให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพคือ

1) ต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ และมาตราต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้อย่างชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จได้

2) ต้องมีการเตรียมความพร้อมของครูในด้านความรู้ ทักษะการจัดการเรียนรู้และการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้

3) ต้องมีการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ในระดับสถานศึกษาและระดับห้องเรียนอย่างเป็นระบบ เช่นการชี้แจงหลักสูตร การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดหาและผลิตสื่อ อุปกรณ์การจัดทำแบบทดสอบ เครื่องมือประเมินผล แบบรายงาน เป็นต้น

4) ต้องมีการกำหนดมาตราการและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน สถานการณ์ หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ และอื่น ๆ

5) ต้องมีการจัดระบบและการดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศกำกับติดตามและให้ความช่วยเหลือแก่ครูเพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและมาตราฐานการศึกษา

6) ต้องมีการจัดระบบและการดำเนินการเกี่ยวกับการประเมิน การรายงานและการปรับปรุง การจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่เหมาะสม

2. ขอบข่ายงานการบริหารการจัดการเรียนรู้ ขอบข่ายงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับผิดชอบและดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จ จำแนกเป็น 3 ลักษณะคือ

1) การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครู

2) การสร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การจัดโต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ ป้ายแสดงผลงาน สิ่งประดับตกแต่ง เป็นต้น

3) การส่งเสริมสนับสนุนการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

3. ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารการจัดการเรียนรู้

1. ปัจจัยด้านการเรียนรู้ จำแนกเป็น 2 ลักษณะคือ ปัจจัยด้ายการเรียนรู้และปัจจัยด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ปัจจัยด้านการเรียนรู้

จำแนกเป็นปัจจัยเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ปัจจัยเกี่ยวกับบทเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ คือ

1.1) ปัจจัยเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ประกอบด้วย วุฒิภาวะในความพร้อมและความสนใจในการเรียน มีประสบการณ์เดิมในสิ่งที่เรียนมาก่อน มีแรงจูงใจ สติปัญญาสูง มีอารมณ์ที่ปกติ มีสภาพร่างกายพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เป็นต้น

1.2) ปัจจัยเกี่ยวกับบทเรียน ประกอบด้วย ความยากง่ายของบทเรียน ความยาวของบทเรียน และการมีความหมายของบทเรียน เป็นต้น

1.3) ปัจจัยเกี่ยวกับวิธีการการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สิ่งจูงใจ การแนะแนวในการเรียน การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนความรู้ และการกำหนดช่วงเวลาในการเรียน การฝึกฝนและทำซ้ำซ้ำอยู่เสมอเพื่อให้เกิดความจำอย่างยาวนานมากขึ้น

1.4) ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน ประกอบด้วย การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน การจัดสถานแวดล้อมในห้องเรียนให้เหมาะสม เป็นต้น

2) ปัจจัยด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้

การบริหารการจัดการเรียนรู้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จนั้น ต้องมีปัจจัยความสำเร็จ ดังนี้

2.1) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการเรียนรู้ กล่าวคือ ต้องกำหนดวิสัยทัศน์การจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชี้แจงให้บุคลากรเข้าใจเพื่อนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องจนบรรลุผลสำเร็จ กำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน กำหนดพันธกิจในการดำเนินงาน กำหนดแนวทางในการนำกลยุทธ์มาใช้ในการบริหารจัดการเรียนรู้ กำกับดูแลการดำเนินงานของให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ และประเมิน ปรับปรุงวิสัยทัศน์ ตามกรอบเวลาที่กำหนด

2.2) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน คือ ภาวะผู้นำทางการสอน กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีต้องมีภาวะผู้นำทางการสอนสูงจะสามารถบริหารจัดการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูจะยอมรับเชื่อถือ และศรัทธา ตลอดจนมีความร่วมมือปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ในการจัดการเรียนรู้จนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน

2.3) ปัจจัยเกี่ยวกับทักษะและกระบวนการในการบริหาร โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถ หรือมีสมรรถนะในการบริหารโรงเรียนและการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นอย่างดีทั้งในด้านทักษะและด้านกระบวนการบริหาร

2.3.4 กระบวนการบริหารการจัดการความรู้และจัดการชั้นเรียน

1. รูปแบบ กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ และกระบวนการบริหารการจัดการเรียนรู้

1.1 รูปแบบ กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้

1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบแผนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จรูปสูงสุด ซึ่งใช้เทคนิค วิธีการ ขั้นตอน กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนที่ออกแบบให้สัมพันธ์กับแนวคิดทฤษฎีทางการศึกษา โดยพิจารณาและยึดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เป็นหลัก จำแนกได้ 3 กลุ่มคือ

- รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด มีวิธีการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่นการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหา การเรียนรู้แบบฉลาดรู้ การเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพความคิด การเรียนรู้แบบสรรค์สร้างความรู้ เป็นต้น

- รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วม มีวิธีการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น

- รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาพฤติกรรมและค่านิยม มีวิธีการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่นการเรียนรู้จาดสถานการณ์จำลอง การเรียนรู้โดยการทำค่านิยมให้กระจ่าง การปรับพฤติกรรม เป็นต้น

2) กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ เสรีภาพหรือแบบแผนการจัดการเรียนรู้สึกกำหนดขึ้นอย่างรอบคอบและสามารถเรียกหรือจะเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดผลลัพธ์ทางการเรียนตามเป้าหมาย กลยุทธ์การเรียนรู้ จำแนกได้เป็น 4 ลักษณะคือ

- กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้แบบทางตรง เป็นกลยุทธ์ที่เน้นบทบาทของครูผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการรับฟังข้อมูลหรือเนื้อหาสาระจากครู เช่น การฟังบรรยาย การสาธิต การซักถาม เป็นต้น

- กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้แบบทางอ้อม เป็นตัวยึดที่เน้นบทบาทของผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างมีขั้นตอน ครูเป็นอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เช่น การเรียนแบบสืบสวนสอบสวน การเรียนแบบค้นหา เป็นต้น

- กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้แบบเน้นการปฏิสัมพันธ์ เน้นบทบาทของผู้เรียนในการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลหรืออภิปราย เช่นการอภิปรายกลุ่ม การระดมความคิดเห็น เป็นต้น

- กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ เน้นบาทของผู้เรียนและกิจกรรมของผู้เรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน ต้องวางแผนเพื่อนำสาระการเรียนรู้ไปประยุกต์ในบริบทอื่น ๆ เช่น การศึกษาดูงานนอกสถานที่ สถานการณ์จำลอง เกม บทบาทสมมุติ เป็นต้น

1.2 กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรู้

กระบวนการหรือขั้นตอนการบริหารจัดการเรียนรู้ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จ มีอยู่ 2 ประการ คือ

ประการที่ หนึ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างความตระหนักและส่งเสริมสนับสนุนครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบต่าง ๆ อย่างถ่องแท้และ

สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง หลากหลาย และเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน

ประการที่สอง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการบริหารการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยนำแนวคิดหรือทฤษฎีทางการบริหารที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้เนื่องจากในขณะนี้ยังไม่ปรากฏว่ามีแนวคิดหรือทฤษฎีที่ว่าด้วยกระบวนการบริหารการจัดการเรียนโดยเฉพาะ

2. การจัดการชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

การจัดการชั้นเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมหรือการจะทำทุกอย่างที่คุณจะดำเนินการโดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สำหรับการจัดการชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้จำแนกเป็น 3 ข้อดังนี้

2.1 การจัดชั้นเรียนด้านกายภาพ หมายถึง การจัดห้องเรียน สิ่งของและอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ สื่อการเรียน เป็นต้น ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

2.2 การเสริมสร้างวินัยในชั้นเรียน คือการปลูกฝังและขัดเกลาพฤติกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการควบคุมตนเองอยู่ในระเบียบวินัย โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนครูในการสร้างวินัยในชั้น

2.3 การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การเรียนที่มีบรรยากาศที่ดีจะช่วยให้การเรียนรู้เป้นไปอย่างราบรื่นและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

3. สมรรถนะที่จำเป็นในการบริหารการจัดการเรียนรู้

การบริหารการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถหรือมีสมรรถนะการเป็นผู้นำเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ดังนี้

3.1 สมรรถนะในการเป้นผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะและขีดความสามารถในการบริหารการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกเป็น 2 ลักษณะคือ สมรรถนะในการเป็นผู้นำทางวิชาการ (Academic Leadership) และต้องเป็นผู้นำทางการสอน

3.2 สมรรถนะในการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ

สำนักงานข้าราชการพลเรือน ได้กำหนดคุณลักษณะและทักษะเฉพาะที่สำคัญของข้าราชการไทยซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะและทักษะ 11 ประการ และสมรรถนะขอกนักบริหารจำแนกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

คุณลักษณะและทักษะเฉพาะที่สำคัญของข้าราชการไทย 11 ประการ ได้แก่

1) ที่ทักษะในการใช้ความคิด
2) ทำงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์
3) บริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
4) มีทักษะในการสื่อสาร
5) มีความน่าเชื่อถือและน่าไว้วางใจ
6) มุ่งเน้นให้บริการแบบโปร่งใส
7) มีจริยธรรม
8) มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและทำงานอย่างมืออาชีพ

9) มีความสามารถในการแก้ปัญหา

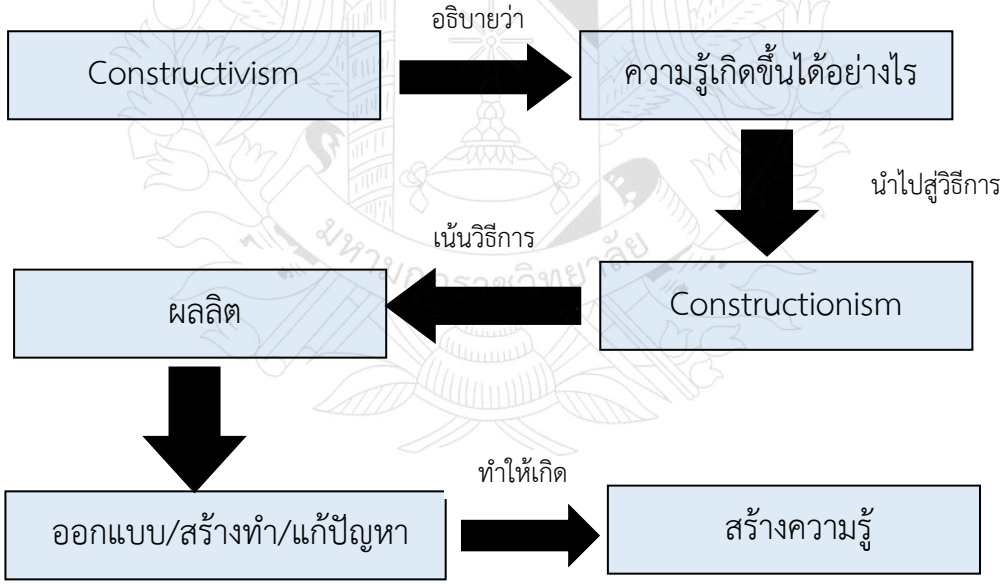
10) ทำงานเป็นทีม

11) มีทักษะขั้นพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์

สรุปได้ว่าการบริหารการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การกระทำโดยการดำเนินงานอย่างเป็นระบบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ของครูบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบคอนสตรัคชั่นนิสซึม (Constructionism)

ทฤษฎีคอนสตรัคชั่นนิสซึม (Constructionism) หรือทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (ทิศนา แขมมณี และคณะ, 2545, หน้า 24) ทฤษฎีนี้ใช้แนวคิดพื้นฐานเดียวกันกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget เช่นเดียวกับทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) แต่ Papert ได้มีโอกาสร่วมงานกับ Piaget และได้พัฒนาทฤษฎีนี้ขึ้นมาใช้ในวงการศึกษา โดยมีความคิดต่อเนื่องว่าหากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้าง ความรู้และนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงานขึ้นโดยอาศัยสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะช่วยให้ความคิดนั้นเป็นรูปธรรม ที่ชัดเจน เมื่อผู้เรียนสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมาในโลก หมายถึงการสร้างความรู้ขึ้นในตนเอง ความรู้ ที่สร้างขึ้นจะมีความหมายอยู่คงทน และไม่ลืมง่าย นอกจากนั้น ผู้เรียนจะสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองได้และความ รู้ที่สร้างขึ้นจะเป็นฐานที่ มั่นคงช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ต่อไปเรื่อย ๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด พัฒนาการของทฤษฎีการ สร้างความรู้ จนถึงทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการ สร้างสรรค์ชิ้นงาน ดังนี้

ภาพที่ 2.3 แสดงความสัมพันธ์ของทฤษฎี Constructivism และทฤษฎี Constructionism
ที่มา: ทิศนา แขมมณี และคณะ (2545, หน้า 24)

ลักขณา สริวัฒน์ (2557, หน้า 188) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานไว้ดังนี้ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) ทฤษฎีนี้พัฒนาโดยศาสตราจารย์ซีมัวร์ เพเพิร์ท (Papert, 1980) แห่งสถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts Institute of Technology : M.I.T.) ที่ได้มีโอกาสร่วมงานกับเพียเจต์และได้พัฒนาทฤษฎีนี้มาใช้ในวงการศึกษาโดยมีแนวคิดว่าการเรียนรู้ที่ดีและทรงประสิทธิภาพเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องมีกระบวนการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะต้องสร้างความหมายให้กับสิ่งที่สนใจนั้นด้วยตนเอง และอยู่ในบริบทที่แท้จริงของผู้เรียนเอง จากนั้นผู้เรียนได้มีโอกาสนำความรู้ที่สร้างสรรค์ขึ้นมานั้นไปสร้างสรรค์ชิ้นงานขึ้นมาเป็นการทำให้เห็นความคิดเห็นที่เป็นรูปธรรม เพราะเมื่อผู้เรียนสร้างสิ่งใดขึ้นมาในโลกก็หมายถึงการสร้างความรู้ในตนเองขึ้นมานั่นเอง หากสังเกตให้ดีจะเห็นว่าทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) จะเป็นการคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ด้วยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Work Piece Construction) ที่เป็นผลผลิตจากองค์ความรู้ ดังนั้นผู้สอนจึงควรพิจารณาในการใช้สื่อ เทคโนโลยี วัสดุและอุปกรณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์การเรียนรู้และผลงานของผู้เรียนเองจนเกิดประจักษ์พยานขององค์ความรู้ ทั้งนี้เพเพิร์ทได้ให้แนวคิดว่าสื่อธรรมชาติ และวัสดุทางศิลปะส่วนมากสามารถนำมาใช้เป็นวัสดุในการสร้างสรรค์ความรู้ได้ดี เช่นกัน เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ เศษไม้ ขวดน้ำพลาสติก หรือของเหลือใช้ต่าง ๆ เป็นต้น เนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน หลักการในการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน และการประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้

1. แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสร้างสรรค์ชิ้นงาน จำแนกได้ ดังนี้

1) สามารถสร้างการเรียนรู้ที่ทรงประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี คือ สามารถสร้างกลไกการเรียนรู้จนผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ (Body of Knowledge) พร้อมทั้งเกิดประจักษ์พยานขององค์ความรู้

2) แนวคิดทฤษฎีนี้มีความคล้ายคลึงกับการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) คือทั้งสองทฤษฎีสงผลต่อการจัดการศึกษาและเป็นพื้นฐานในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในวงกว้าง จึงควรมีการศึกษาเพื่อความเข้าใจในการจัดกาเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวในส่วนที่เป็นพื้นฐานความคิดและการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

3) การเรียนรู้อยู่บนกระบวนการสร้าง 2 กระบวนการ ได้แก่

3.1 ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาด้วยตนเอง ไม่ใช่รับแต่ข้อมูลที่หลั่งไหลเข้าในสมองของผู้เรียนเท่านั้น โดยความรู้จะเกิดขึ้นจากการแปลความหมายของประสบการณ์ที่ได้รับ สังเกตว่าในขณะที่เราสนใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอยู่อย่างตั้งใจ เราจะไม่ลดละความพยายามและจะคิดหาวิธีการแก้ปัญหานั้นจนสำเร็จ

3.2 กระบวนการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุดหากกระบวนการนั้นมีความหมายกับผู้เรียนคนนั้น

2. หลักการในการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน จำแนกได้ดังนี้

1) หลักการที่ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยให้ผู้เรียนลงมือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีความหมายการเรียนรู้จะได้ผลดี ถ้าหากผู้เรียนเข้าใจในตนเอง มองเห็นความสำคัญในสิ่งที่เรียนรู้และสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เก่า รู้ว่าตนเองได้เรียนรู้อะไรบ้างและสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา

2) หลักการที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โดยครูควรพยายามจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนด้วยตนเอง โดยมีทางเลือกในการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเรียนรู้อย่างมีความสุข สามารถเชื่อมโยงความรู้ระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้เก่าได้ ส่วนครูเป็นผู้ช่วยเหลือและคอยอำนวยความสะดวก

3) หลักการเรียนรู้จากประสบการณ์และส่งแวดล้อม หลักการนี้ชี้ให้เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ร่วมกัน (Social Value) ทำให้ผู้เรียนเห็นว่าเป็นแหล่งความรู้อีกแหล่งหนึ่งที่สำคัญ การสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) เป็นการจัดประสบการณ์เพื่อเตรียมคนออกไปเผชิญโลกในสังคมกว้างขึ้น ถ้าผู้เรียนเห็นว่าคนเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญและสามารถแลกเปลี่ยนความรู้กันได้ ซึ่งเมื่อเขาออกไปก็จะปรับตัวได้ง่ายขึ้นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ

4) หลักการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ การรู้จักแสวงหาคำตอบจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองเป็นผลให้เกิดพฤติกรรมที่ฝังแน่น เมื่อผู้เรียนสามารถเรียนรู้ว่าจะเรียนรู้ได้อย่างไร (Learn How to Learn)

3. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานจำแนกอธิบายได้ดังนี้

1) บทบาทของผู้สอน ครูมีบทบาทสำคัญมากในการที่จะควบคุมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งครูควรจะเข้าใจบทบาทของตนเองและคุณสมบัติที่ควรจะมีรวมถึงเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู สำหรับบทบาทครูในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

1.1) จัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เหมาะสม โดยควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ และคอยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่น

1.2) แสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนตามโอกาสที่เหมาะสม

1.3) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีทางเลือกที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกได้ตามความสนใจ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการคิด การลงมือทำและเกิดการเรียนรู้

1.4) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยเน้นให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองด้วยการจุดประกายความคิดและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างทั่วถึงตลอดจนรับฟังและสนับสนุนส่งเสริมให้กำลังใจแก่ผู้เรียนจนสร้างสรรค์ผลงานของตนออกมาได้สำเร็จ

1.5) ช่วยเชื่อมโยงความคิดเห็นของผู้เรียนและสรุปผลการเรียนรู้ตลอดจนส่งเสริมและนำทางให้ผู้เรียนได้รู้วิธีวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

2) บทบาทของผู้เรียน การเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้ผู้เรียนมีบทบาทในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติและสร้างความรู้ไปพร้อม ๆ กันด้วยตัวของเขาเอง สำหรับบทบาทที่ผู้เรียนควรจะแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจนซึ่ง ได้แก่

2.1) มีความยินดีร่วมกิจกรรมการเรียนทุกครั้งด้วยความสมัครใจและเต็มใจ แสดงให้เห็นได้จากการร่วมมือและมีส่วนร่วมทุกครั้งในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

2.2 สามารถเรียนรู้ได้ตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ด้วยตนเอง

2.3) ตัดสินปัญหาต่าง ๆ ด้วยเหตุและผลด้วยความมั่นใจ

2.4) มีความรู้สึกและความคิดเป็นของตนเอง

2.5) สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้

2.6) มีความกระตือรือร้นและมีความอยากรู้อยากเห็นสิ่งใหม่ ๆ เสมอ

4. การประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเองและด้วยตนเองของผู้เรียนหากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความคิดและพัฒนาความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมจะทำให้ความคิดนั้นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และเมื่อผู้เรียนสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมาในโลก จึงเป็นการสร้างความรู้ขึ้นในตนเอง โดยจะมีความหมายต่อผู้เรียนจะอยู่คงทนทำให้ผู้เรียนไม่ลืมง่ายสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนได้ดีเป็นฐานให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

1) ทฤษฎี “Constructionism” และ “Constructivism” มีฐานทฤษฎีเดียวกันมีแนวคิดหลักเหมือนกันต่างกันที่รูปแบบการปฏิบัติซึ่ง Constructionism จะมีเอกลักษณ์ของตนในด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการให้ผู้เรียนสร้างสาระการเรียนรู้และผลงานต่าง ๆ ด้วยตนเองสื่อธรรมชาติและวัสดุทางศิลปะส่วนมากสามารถนำมาใช้เป็นวัสดุในการสร้างความรู้ได้ดี

2) สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญมากอีกประการหนึ่งก็คือบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ซึ่งควรมีส่วนประกอบ 3 ประการ ดังนี้

2.1) เป็นบรรยากาศที่มีทางเลือกหลากหลายเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกตามความสนใจจะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการคิดค้นหาวิธีการทำและการเรียนรู้

2.2) เป็นสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างกันอันจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความรู้ เช่นมีกลุ่มคนที่มีวัยความถนัดความสามารถและประสบการณ์แตกต่างกันซึ่งจะเอื้อให้มีการช่วยเหลือกันและกันการสร้างสรรค์ผลงานและความรู้รวมทั้งการพัฒนาทักษะทางสังคมด้วย

2.3) เป็นบรรยากาศที่มีความเป็นมิตรเป็นกันเองบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นปลอดภัยสบายใจจะเอื้อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความสุข

3) พัฒนาการของเด็กในการเรียนรู้มีมากกว่าการระทำหรือกิจกรรม นั่นคือรวมไปถึงปฏิกิริยาระหว่างความรู้ในตัวเด็กเอง ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งก็หมายความว่าเด็กสามารถเก็บข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมภายนอกและเก็บเข้าไปสร้างเป็นโครงสร้างของความรู้ภายในสมอง

ของตัวเอง ขณะเดียวกันก็สามารถเอาความรู้ภายในที่เด็กมีอยู่แล้วแสดงออกมาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมภายนอกได้ ซึ่งจะเกิดเป็นวงจรต่อไปเรื่อย ๆ คือเด็กจะเรียนรู้เองจากประสบการณ์ สิ่งแวดล้อมภายนอก แล้วนำข้อมูลเหล่านี้กลับเข้าไปในสมองผสมผสานกับความรู้ภายในที่มีอยู่แล้วแสดงความรู้ออกมาสู่สิ่งแวดบ้อมภายนอก

4) โอกาสที่เหมาะสมและวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการเรียนการสอนที่เด็กสามารถนำไปสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นภายในตัวเด็กได้ หมายถึงครูจึงต้องเข้าใจธรรมชาติของกระบวนการเรียนรู้ที่เด็กกำลังเรียนรู้ว่าอยู่ในช่วงเวลาใดที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และจะใช้วัสดุอุปกรณ์ใดที่ช่วยเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้นั้นให้เป็นไปได้ดีขึ้นตามธรรมชาติของเด็กแต่ละคน

5) ครูควรคิดค้นพัฒนาสิ่งอื่น ๆ ด้วย เช่น คิดค้นว่าจะให้โอกาสแก่ผู้เรียนอย่างไรจึงจะให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ขึ้นเองได้ถ้าเราให้ความสนใจเช่นนี้ก็จะหาทางพัฒนาและสร้างวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนใหม่ ๆ หรือหาวิธีที่จะใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ด้วย วิธีการเรียนแบบใหม่คือการสร้างให้ผู้เรียนสร้างโครงสร้างของความรู้ขึ้นเองอย่างมีความหมายกับผู้เรียนคนนั้น

สยุมพร ศรีมุงคุณ (2558, ออนไลน์) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน(Constructionism) ไว้ว่า แนวคิดของทฤษฎีนี้ คือ การเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเอง หากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความคิดและนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะทำให้ความคิดเห็นนั้นเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น หลักการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้ คือ ครูจะต้องทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ให้คำปรึกษาชี้แนะแก่ผู้เรียน เกื้อหนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการประเมินผลนั้นต้องมีการประเมิน ทั้งทางด้านผลงานและกระบวนการซึ่งสามารถใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การประเมินตนเอง การประเมินโดยครูและเพื่อน การสังเกต การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

เลิศชาย ปานมุข (2551, ออนไลน์) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) ไว้ว่า แนวคิดของทฤษฎีนี้ คือ การเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเอง หากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความคิดและนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะทำให้ความคิดเห็นนั้นเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น (เลิศชาย ปานมุข, ออนไลน์)

สรุปได้ว่าทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีสาระสำคัญที่ว่าความรู้ไม่ใช่มาจากการสอนของครูหรือผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว แต่ความรู้เกิดขึ้นและถูกสร้างโดยผู้เรียนเอง การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง (Learning by Doing) ดังที่ซีมัวร์ พาเพิร์ท (Papert) ได้กล่าวว่าการศึกษาที่ดีไม่ได้มาจากการหาวิธีการสอนที่ดีให้ครูสอนเด็กแต่มาจากการให้โอกาสที่ดีที่เด็กจะได้สร้างความรู้การเรียนรู้ที่ดีจะเกิดขึ้นได้ถ้าหากเด็กได้มีส่วนในการสร้างสิ่งที่มีความหมาย ยกตัวอย่างเช่นโครงงานต่าง ๆ ของนักเรียนที่คิดค้นขึ้นเองจากการรวมกันเป็นกลุ่ม เช่น โครงงานวิทยาศาสตร์ โครงงานภาษาไทย โครงงานประดิษฐ์สิ่งที่เหลือใช้ เป็นต้น

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น

2.5.1 ความหมายของวัยรุ่น

คำว่า วัยรุ่น ในภาษาอังกฤษเรียกว่า Adolescence มีรากศัพท์มาจากภาษาลาตินว่า adolescere หมายถึง การเจริญสู่วุฒิภาวะ (grow into maturity)

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2545, หน้า 3) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในระยะคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กต่อเนื่องกับความเป็นผู้ใหญ่ มีความอ่อนไหว ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ได้ง่าย เรียกได้ว่าเป็นวัยวิกฤตเนื่องจาก วัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา จากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาก็มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จนบางครั้งอาจทำให้วัยรุ่นบางคนมีปัญหาในการปรับตัวได้

นภาพร สังข์กระแส (2546, หน้า 8) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่เปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ มีการพัฒนาการเจริญเติบโตด้านร่างกายและพัฒนาการทางเพศ เด็กหญิงตั้งแต่เริ่มมีประจำเดือนครั้งแรกและเด็กชายเมื่อเริ่มมีการผลิตเซลล์สืบพันธุ์และสังคม

ปราชญ์ บุณยวงศ์วิโรจน์ และคณะ (2547, หน้า 2) วัยรุ่น หมายถึง วัยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเด็กไปเป็นวัยผู้ใหญ่ มีการเจริญเติบโตเข้าสู่ความมีวุฒิภาวะทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยยึดเอาความพร้อมและวุฒิภาวะทางเพศเป็นจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดเมื่อมีความพร้อม และมีวุฒิภาวะทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ

เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์ (2550, หน้า 181-183) วัยรุ่น หมายถึง วัยที่สำคัญของชีวิต ต้องพบกับการเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้าน ซึ่งต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ โดยทั่วไปนักจิตวิทยาแบ่งช่วงระยะวัยรุ่นเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

1) วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) เป็นระยะเริ่มแรกในการเข้าสู่วัยรุ่น โดยอยู่ในช่วงอายุ 12-15 ปี วัยรุ่นในช่วงนี้จะเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างเต็มที่และรวดเร็วมาก ทำให้ต้องปรับตัวต่อปัญหาทางร่างกาย สังคม อารมณ์

2) วัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescence) อยู่ในช่วงอายุ 15-18 ปี ช่วงนี้เป็นช่วงที่ผ่านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้

3) วัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence) อยู่ในช่วงอายุ 18-25 ปี ระยะนี้เป็นช่วงสุดท้ายก่อนจะเข้าสู่วัยผู้ใหญ่

สรุปได้ว่า วัยรุ่น หมายถึง ช่วงชีวิตของบุคคลที่พัฒนาจากเด็กไปเป็นผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์เป็นระยะ หัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ โดยมีการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งถือว่าช่วงชีวิตนี้เป็นระยะวิกฤตของชีวิต เนื่องจากเป็นช่วงระยะเวลาที่มีความสับสนทางจิตใจมากกว่าวัยอื่น ๆ

2.5.2 พัฒนาการด้านต่างๆ ของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นช่วงของการเปลี่ยนวัย เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่เปลี่ยนจากความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ และถ้านับการเริ่มต้นของความเป็นวัยรุ่นตามลักษณะพัฒนาการ สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนว่าช่วงวัยรุ่นเริ่มต้นแล้วก็คือการเปลี่ยนแปลงภายนอกและภายในร่างกาย พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายก็มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะพัฒนาการด้านอื่นๆ ด้วย (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545, หน้า 3)

1) พัฒนาการทางด้านร่างกาย จะเป็นในด้านของความงอกงาม เจริญเติบโตถึงขีดสมบูรณ์เพื่อทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ การเจริญเติบโตมีทั้งส่วนภายนอกที่มองเห็น เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก ส่วนสัดของร่างกาย เป็นต้น ส่วนการเจริญเติบโตภายใน เช่น โครงกระดูกแข็งแรงขึ้น การทำงานของต่อมบางชนิด เช่น ต่อมพิทูอิทารี่ (Pituitary Gland) คือ ต่อมใต้สมอง จะมีฮอร์โมนที่ทำหน้าที่ควบคุมการเจริญเติบโตของรังไข่และอัณฑะ และควบคุมการตกไข่ (Ovulation) ของเพศหญิง (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545, หน้า 4) ดังจะเห็นได้จาก เด็กหญิงจะเริ่มเป็นสาว มีหน้าอก มีประจำเดือนมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างเป็นทรวดทรง เด็กชายจะเริ่มมีหนวด มีฝันเปียก เสียงแตก ร่างกายจะมีกล้ามเนื้อที่แข็งแรง ซึ่งทั้งสองเพศนี้จะมีสิว มีกลิ่นตัว และขนขึ้นในที่ลับ มีร่างการที่สูงใหญ่อย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงทางร่างการที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว บางครั้งเด็กปรับตัวไม่ทันทำให้เกิดความรู้สึกอึดอัดอ่อนไหวเกี่ยวกับสัดส่วน อวัยวะต่างๆ ของร่างกายตนเอง อาจเห็นได้จากการพฤติกรรมซุ่มซ่ามเก้งก้างเพราะแขนขายืดยาวเร็ว จนกะระยะต่างๆ ไม่แม่นยำ (วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์, 2543, หน้า 2)

2) พัฒนาการทางด้านจิตใจ วัยรุ่นจะเริ่มมีความคิดอ่านที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เริ่มสังเกตตนเอง ครอบครัว เพื่อน และสังคมสิ่งแวดล้อมมากขึ้น จึงทำให้วัยรุ่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตนเอง คือมีความรู้ว่าตนเองมีความเป็นหนึ่งที่แตกต่างไปจากคนอื่นในสิ่งต่อไปนี้ รูปร่างและเอกลักษณ์ลักษณะดีลักษณะด้อยของตนเอง ความชอบ ความถนัด ความพึงพอใจทางเพศ (วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์, 2543, หน้า 5) เอกลักษณ์ของวัยรุ่นจะพัฒนาได้ดีเมื่อได้เรียนรู้เกี่ยวกับกลุ่มเพื่อน และได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ มีความต้องการเป็นอิสระที่จะคิดที่จะทำอะไรด้วยตนเองหรือกับกลุ่มเพื่อนมากขึ้น มีความรู้สึกอึดอัดคับข้องในในกฎระเบียบต่างๆ ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน มีความต้องการเป็นที่ยอมรับ ชื่นชม จากเพื่อนวัยเดียวกัน จึงทำให้เกิดการเลียนแบบต่างๆ ในกลุ่มเพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน มีความอยากรู้อยากลอง เนื่องมาจากความต้องการหาเอกลักษณ์ของตนเอง และแสวงหาสิ่งที่ทำให้เขามีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองได้ เช่น กิจกรรมกลุ่มกีฬา งานอดิเรก ความสัมพันธ์กับเพื่อนตรงข้ามหรือยาเสพติด เมื่อลองแล้วรู้สึกเหมาะกับตนเองก็จะทำสิ่งนั้นซ้ำ ๆ ถ้าทำแล้วไม่พอใจจะเลิกไปเอง การลองในสิ่งอันตรายจะมีมากน้อยไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับการรู้จักยับยั้งใจตนเอง และการตระหนักในโทษหรือข้อเสียในสิ่งที่จะลอง ส่วนในด้านความมีอุดมคติ วัยรุ่นจะเริ่มแยกแยะความดี ความชั่ว ข้อดี ข้อเสีย ของบุคคลและเรื่องราวต่างๆ ได้ดีมีมโนธรรมที่ถูกต้อง (พนม เกตุมาน, 2552, หน้า 25)

3) พัฒนาการทางด้านอารมณ์ สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงและการเจริญเติบโตทางร่างกายทั้งภายในและภายนอก กระทบกระเทือนแบบแผนอารมณ์ของวัยรุ่น อารมณ์ที่เกิดขึ้นกับเด็ก

วัยรุ่นนั้นมีทุกประเภท เช่น รัก ชอบ โกรธ เกลียด อิจฉา ริษยา ฯลฯ ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ประเภทใด จะมีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ง่าย สับสน อ่อนไหว และขาดการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ ของตนเองมีความเข้มของอารมณ์สูง ไม่มั่นคง ระดับความเข้มของอารมณ์ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพดั้งเดิม และสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดอารมณ์ของวัยรุ่น มีนักจิตวิทยาเรียก ลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ของ วัยรุ่นว่า เป็นแบบพายุบุแคม (Storm and Stress) ซึ่งหมายถึง อารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงง่าย รุนแรง อ่อนไหว สามารถเปลี่ยนแปลงอารมณ์หนึ่งไปเป็นอีกอารมณ์หนึ่งได้อย่างรวดเร็ว เมื่อลักษณะอารมณ์ ของวัยรุ่นเป็นเช่นนี้ บุคคลต่างวัยจึงต้องใช้ความอดทนสูงเพื่อจะเข้าใจและสร้างสัมพันธภาพกับพวก เขาซึ่งอาจทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย (Generation Gap) และเนื่องจากวัยรุ่นเข้ากับบุคคลอื่นได้ ยาก วัยรุ่นจึงเกาะกลุ่มกันได้ดีเป็นพิเศษกว่าวัยอื่นๆ เพราะเข้าใจและยอมรับกันได้ง่าย (ศรีเรือน แก้ว กังวาล, 2545, หน้า 4)

4) พัฒนาการทางด้านสังคม ความสัมพันธ์ของวัยรุ่นกับพ่อแม่จะเริ่มห่างกันมากขึ้นแต่ ความสัมพันธ์กับเพื่อนจะเริ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และจะมีสูงสุดในระยะตอนกลางของวัยรุ่น วัยรุ่นจะเริ่ม สนใจเพศตรงข้าม คบเพื่อนที่ถูกใจมีกิจกรรมทำร่วมกัน ได้ฝึกทักษะทางสังคม ค้นหาเอกลักษณ์ของ ตนเอง ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ได้รับการยอมรับเข้ากลุ่ม ซึ่งจะทำให้ตนเองรู้สึกว่ามีความสำคัญ วัยนี้จึงมีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาและเลียนแบบพฤติกรรมซึ่งกันและกัน การคบเพื่อนร่วมวัยเป็น พฤติกรรมทางสังคมที่สำคัญยิ่งต่อจิตใจของวัยรุ่น แต่การคบเพื่อนมีทั้งประโยชน์และโทษ เพื่อนอาจ เป็นผู้ประคับประคองจิตใจในยามทุกข์ร้อน ชี้แนะสิ่งมีประโยชน์ ในทางตรงกันข้ามเพื่อนก็อาจชัก นำไปในทางเสื่อมถอย ผู้เป็นอาชญากรวัยรุ่นมากมายในแทบทุกประเทศส่วนมากมีสาเหตุมาจาก เพื่อนชักจูง เช่น เกเร ติดยาเสพติด (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545, หน้า 26)

5) การพัฒนาทางด้านสติปัญญา วัยนี้จะมีการพัฒนาของสติปัญญาอย่างมาก โดยความคิดจะ ลึกซึ้งเป็นนามธรรมมากขึ้น มีการใช้เหตุผล รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินได้อย่าง ดีคล้ายกับความคิดของผู้ใหญ่มากขึ้น แต่ความคิดของวัยรุ่นจะไม่มั่นคง บางครั้งมีความคิดเหมือนเด็ก บางครั้งมีความคิดเหมือนผู้ใหญ่ ซึ่งขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ของวัยรุ่นด้วย การเรียนรู้ ของวัยนี้สามารถที่จะเรียนรู้ได้มากมาย และจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อสภาพอารมณ์สงบ มีความอยากรู้อยาก เห็น และได้เรียนรู้ในแบบที่ตนเองมีส่วนร่วมในการคิดและการกระทำด้วย (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545, หน้า 26)

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหลายประการในวัยรุ่นทั้งด้านร่างกายอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และความสัมพันธ์กับผู้อื่นและสังคม ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่เป็นไปเพื่อการแสวงหา ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ที่จะช่วยสร้างความเข้าใจตนเอง และสถานการณ์ต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้น โดย ปกติวัยรุ่นจะมีพฤติกรรมที่เป็นพัฒนาการตามวัย คือ ความพยายามที่จะทำสิ่งต่างๆให้สำเร็จด้วย ตนเอง ความต้องการอิสระ เป็นตัวของตัวเอง การเข้ากลุ่มเพื่อน หรือความอยากลองเพื่อช่วยให้ ตนเองเกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่างๆ และด้วยกระบวนการพัฒนาการตามวัยที่เป็นไป

สรุปได้ว่าเนื่องด้วยลักษณะวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงมากมายในด้านร่างกาย จิตใจ และวิถีชีวิต ปัจจัยต่างๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับการดื่มสุราของวัยรุ่น คือ ความรู้สึกอยากเสี่ยง เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลจากสมองที่อยู่ในช่วงพัฒนาการ วัยรุ่นจึงมีแนวโน้มที่มีพฤติกรรมหุนหันพลันแล่นและเข้าไปทดลองสถานการณ์ใหม่และเสี่ยง เช่น การดื่มสุรา และพฤติกรรมที่รุนแรงมากขึ้น รวมทั้งเมื่อวัยรุ่นมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วัยรุ่นจะมีอัตราการดื่มสุราอย่างหนัก (Binge Drinking) มากกว่าผู้ใหญ่ เนื่องจากสมองของวัยรุ่นที่เริ่มดื่มยังไม่ได้รับผลกระทบที่รุนแรงจากการดื่มสุรา ในขณะที่สมองของวัยรุ่นมีความไวต่อฤทธิ์ด้านบวกของสุรามากกว่าผู้ใหญ่

2.5.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่น

พัฒนาการของวัยรุ่น อาจมีลักษณะบางอย่างคล้ายกัน เช่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย และจิตใจ แต่ในขณะเดียวกันสภาพแวดล้อม ก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นมีความแตกต่างกัน (UNFPA , 2005 อ้างถึงใน สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2549, หน้า 89) ดังนั้น ในการศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่น นอกจากจะศึกษาโดยตรงที่ตัววัยรุ่นเองแล้ว การศึกษาบริบทแวดล้อมที่สำคัญต่อพัฒนาการ และลักษณะนิสัยของวัยรุ่นก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ควรศึกษาประกอบไปพร้อมกัน ด้วยเหตุผลนี้ Steinberg (1996, p. 106) จึงเสนอให้ศึกษาบริบทแวดล้อมที่สำคัญ 4 ประการ ที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่น อัน ได้แก่

1) วัยรุ่นกับครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่มีความสำคัญ ต่อพัฒนาการของมนุษย์มากที่สุดนับตั้งแต่เด็กจนโต ครอบครัวจะเป็นเสมือนเบ้าหลอมให้คนมีพื้นฐานที่ดีหรือไม่ดีต่างกันไป จากการศึกษาปัญหาสังคมจะพบว่า ปัญหาของวัยรุ่นส่วนใหญ่ล้วนมีสาเหตุเบื้องต้นมาจากปัญหาภายในครอบครัวทั้งสิ้น (พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539, หน้า 52) ดังนั้นในการแก้ปัญหาวัยรุ่น หนทางหนึ่งที่สามารถเป็นไปได้คือ การเริ่มแก้ปัญหาของครอบครัวก่อน และเมื่อครอบครัวมีปัญหาน้อยลง ปัญหาของวัยรุ่นก็จะลดน้อยลงตามไปด้วย ในปัจจุบัน ครอบครัวในสังคมไทยมีแนวโน้มที่จะมีขนาดลดลงจากครอบครัวขยายกลายมาเป็นครอบครัวเดี่ยว หรือเป็นครอบครัวที่ขาดพ่อหรือแม่ เนื่องมาจากปัญหาการหย่าร้างที่เพิ่มมากขึ้น โดยผลกระทบของการหย่าร้าง จะปรากฏในพฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่น (พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539, หน้า 54) เช่น วัยรุ่นที่เติบโตขึ้น ภายในครอบครัวที่ความสัมพันธ์ไม่ดีมีแนวโน้มที่จะไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวใหม่ของตน เนื่องจากขาดต้นแบบของครอบครัวที่อบอุ่น ครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น พ่อแม่ขาดการดูแลเอาใจใส่ และขาดความรับผิดชอบจะสร้างปัญหาให้แก่ลูก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับลูกที่อยู่ในวัยรุ่น ดังนั้น เพื่อเป็นการช่วยลดปัญหาสังคม ที่มีพื้นฐานมาจากปัญหาครอบครัว พ่อแม่จึงควรวางตัวเป็นเพื่อนที่ดีของลูก หลีกเลี่ยงการโต้เถียงกันต่อหน้าลูก อบรมสั่งสอนลูกโดยมีความเมตตาเป็นพื้นฐานเมื่อลูกย่างเข้าสู่วัยรุ่น ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูกจะเริ่มห่างเหินขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากวัยรุ่นต้องการเป็นอิสระ พ่อแม่ควรหาโอกาสพูดคุยกับลูกในเรื่องต่าง ๆ เช่น การวางตัวในสังคมการเคารพในสิทธิของผู้อื่น การคบเพื่อน และการรู้จักคุณค่าของเงิน หรืออบรมสั่งสอนโดยยึดหลักของเหตุผล และใช้การแนะนำแทนการออกคำสั่ง

2) วัยรุ่นกับโรงเรียน

นอกเหนือจากสถาบันครอบครัวแล้ว โรงเรียนเป็นอีกสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการหรือการเจริญเติบโตของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก วัยรุ่นจะใช้เวลากว่าหนึ่งในสามของวันอยู่ภายในโรงเรียนหรือสถานศึกษา สังคมในโรงเรียนถือเป็นสังคมภายนอกบ้าน ที่เป็นประสบการณ์ครั้งแรกของเด็ก (พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539, หน้า 55) เป็นสถานที่ที่เด็กมีโอกาสได้พบเพื่อนรุ่นเดียวกันได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ทั้งที่เป็นวิชาความรู้และเป็นประสบการณ์ชีวิต เด็กจะได้เรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น การทำงานเป็นหมู่คณะ ความรับผิดชอบงานต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ความมีน้ำใจ เรียนรู้บทบาทการเป็นผู้ให้และผู้รับรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น และยังได้เรียนรู้ความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ โดยสิ่งต่างๆ ที่เด็กเรียนรู้ในโรงเรียนจะช่วยให้เด็กพัฒนาไปสู่การมีวุฒิภาวะทางสังคม เมื่อเป็นวัยรุ่นซึ่งเป็นรากฐานของการใช้ชีวิตในสังคม เมื่อโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ภายในโรงเรียน บุคคลที่มีความสำคัญต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมากคือ ครู หน้าที่ของครูโดยทั่วไปคือ การถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ลูกศิษย์ พร้อมทั้งสั่งสอนให้เป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม ครูเป็นบุคคลที่จะสร้างให้เด็กมีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ จากการศึกษาของ พรพิมล เจียมนาคินทร์ (2539, หน้า 56) พบว่า เด็กวัยรุ่น คือ อนาคตของชาติ ที่ต้องการเวลาในการเอาใจใส่ดูแลจากครูเป็นพิเศษมากกว่าในวัยอื่น ๆ เด็กจะมีความเชื่อถือและไว้วางใจต่อครูมาก แต่ในบางครั้งปัญหาที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน เช่น เด็กหนีเรียนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ อาจมีสาเหตุมาจากตัวเด็กหรือตัวครู โดย สมพร สุทัศนีย์ (อ้างถึงใน พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539, หน้า 56) ได้รวบรวมปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากตัวครูไว้ เช่น ครูสอนไม่ดี ครูไม่มีความยุติธรรม ครูไม่สนใจและไม่ให้ความสำคัญกับเด็ก และครูเจ้าอารมณ์ ล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมเป็นปัญหาได้ ดังนั้นครูที่สอนเด็กวัยรุ่นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในจิตวิทยาวัยรุ่น จึงจะสามารถควบคุมพฤติกรรมของเด็กได้ นอกเหนือจากความสามารถในการสอน คุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งของครูคือ การมีอารมณ์ขัน เพราะจะช่วยระบายความเครียด และสร้างบรรยากาศการเรียนให้เกิดความสนุกสนาน ทำให้เด็กอยากเรียนมากขึ้น ดังมีคำกล่าวที่ว่า “ครูที่ดีที่สุด คือ ครูที่หัวเราะสนุกสนานไปกับเด็ก ส่วนครูที่เลวที่สุด คือ ครูที่หัวเราะเย้ยเด็ก” (สมบัติ พิศสะอาด, 2536 อ้างถึงใน พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539, หน้า 57)

3) วัยรุ่นกับเพื่อน

วัยรุ่นกับกลุ่มเพื่อนถือเป็นสิ่งที่คู่กัน การคบเพื่อนมีความสำคัญมากสาหรับวัยรุ่น กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติ และพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก วัยรุ่นมักจะเลือกเพื่อนที่มีรสนิยมตรงกัน มีทัศนคติคล้ายคลึงกัน และมีขนาดของร่างกายเท่า ๆ กัน (สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม, 2521, หน้า 13) โดยเด็กชายจะรวมกลุ่มกับเด็กชายด้วยกันก่อน ในทำนองเดียวกันเด็กหญิงก็จะรวมกลุ่ม และมีกิจกรรมต่าง ๆร่วมกัน จากนั้นเมื่อย่างเข้าสู่วัยรุ่นเด็กจะเริ่มมีความรู้สึกอยากคบเพื่อนต่างเพศบ้าง ลักษณะการคบเพื่อนของวัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเมื่อวัยรุ่นเติบโตขึ้น ซึ่ง Grimder (1996 อ้างถึงใน พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539, หน้า 58) ได้แบ่งขั้นตอนการพัฒนาการเป็นกลุ่มของวัยรุ่นไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การพัฒนาการของกลุ่มวัยรุ่นชาย-หญิง เป็นแบบอิสระต่อกัน

ขั้นที่ 2 มีการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้าง โดยมีการแยกเพศของกลุ่มชายและกลุ่มหญิงแม้ว่าจะรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน

ขั้นที่ 3 การปฏิสัมพันธ์ของวัยรุ่นชายหญิงมีลักษณะเป็นกลุ่มย่อยหลายกลุ่มและแต่ละกลุ่มยังคงมีความสัมพันธ์ต่อกัน หมายถึง มีลักษณะของการจับคู่แต่ยังอยู่ภายในกลุ่ม 12

ขั้นที่ 4 เริ่มแบ่งแยกจากคู่ที่อยู่ในกลุ่มมาเป็นคู่เดียว

การเข้ากลุ่มของวัยรุ่นนั้น เกิดจากวัยรุ่นมีความกังวลใจในการเปลี่ยนแปลงของรูปร่างทำให้เกิดความไม่มั่นใจ จึงต้องการยอมรับจากสังคมและกลุ่มเพื่อน วัยรุ่นต้องการให้เพื่อนยอมรับตนเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยอาจทำกิจกรรมร่วมกัน แต่งกายแบบเดียวกัน พูดจาโดยใช้ภาษาระดับเดียวกัน การเข้ากลุ่มจะช่วยให้วัยรุ่นมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีสังคมกว้างขวางขึ้น และยังช่วยให้เข้าใจชีวิตมากขึ้น เมื่อได้เห็นปัญหาของผู้อื่นความสัมพันธ์ในครอบครัว ก็มีความเกี่ยวข้องกับการคบเพื่อนของวัยรุ่น ในครอบครัวที่ไม่อบอุ่น วัยรุ่นจำเป็นต้องรวมกลุ่มกับเพื่อนเพื่อหาเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ อาศัยความเข้าใจและความอบอุ่นจากเพื่อน มาเป็นสิ่งทดแทนความรักจากครอบครัว โดยวัยรุ่นจะยอมทำตามเพื่อนทุกอย่างซึ่งเป็นเรื่องที่น่ากังวล หากกลุ่มเพื่อนมีพฤติกรรมเกเร สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นก็อาจทำให้หลงทางในสิ่งที่ผิด และสูญสิ้นอนาคตได้

4) วัยรุ่นกับกิจกรรม

ตามธรรมชาติของวัยรุ่นนั้น วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองสิ่งใหม่ๆ ที่ตนสนใจ ทั้งในเรื่องหลักการและแนวคิดต่างๆ เรื่องที่ท้าทาย รวมถึงเรื่องเร้นลับ นอกจากนี้ วัยรุ่นยังมีความพยายามที่จะปรับปรุงตนเอง แก้ไขข้อบกพร่องของตน และมีความมุ่งมั่นในงานที่รับผิดชอบ วัยรุ่นจึงมักใช้เวลาว่างในการตอบสนองความต้องการเหล่านั้น ทางเลือกของวัยรุ่นในการใช้เวลาว่างอาจเป็นไปในทางที่เกิดประโยชน์ หรือเกิดโทษต่อตัววัยรุ่นเอง หรือต่อสังคม พรพิมล เจียมนาคินทร์ (2539, หน้า 59) กล่าวว่า กิจกรรมบันเทิงที่วัยรุ่นเลือกปฏิบัตินั้น เกิดขึ้นจากเหตุผลเพียงข้อเดียว นั่นคือเพื่อให้ร่างกายผ่อนคลายความตึงเครียด และความกดดันที่เกิดขึ้นในโรงเรียน หรือจากงานที่ได้รับมอบหมายจากทางบ้าน กิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ที่วัยรุ่นสนใจมักจะเกี่ยวข้องกับความถนัดของตัววัยรุ่นเอง ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้มีประโยชน์ต่อพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของวัยรุ่น อันได้แก่ ทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การทำงานพิเศษหรือการทำกิจกรรมนันทนาการของวัยรุ่นอาจเกิดผลกระทบต่อการเรียน หรือเกิดผลเสียต่อตัวของวัยรุ่นเองได้ หากวัยรุ่นไม่รู้จักการจัดสรรเวลาที่เหมาะสม หรือมีการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด สิ่งผิดกฎหมาย หรือคบเพื่อนที่ไม่ดี ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ ตามมา ดังที่ปรากฏเป็นข่าวบ่อยครั้ง

2.5.4 พฤติกรรมและความต้องการของวัยรุ่น

1) พฤติกรรมวัยรุ่น

เด็กและวัยรุ่น เป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต อยากรู้อยากเห็น ชอบเลียนแบบและแสดงออกมีอารมณ์รุนแรง ไม่ค่อยมีความยับยั้งชั่งใจ อ่อนความรู้และด้อยประสบการณ์ จึงอาจหลงผิดหรือถูกชักจูงไปในทางที่ผิดได้ง่าย โดยเฉพาะวัยรุ่นเป็นวัยเปลี่ยนจากเด็กสู่ผู้ใหญ่ นับเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตคืออาจเสียคนเสียอนาคตได้ง่ายกว่าช่วงอายุในวัยอื่น ซึ่งนักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงคือ G.Stanley Hall ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งวิชาวัยรุ่น กล่าวว่า “วัยรุ่น เป็นวัยแห่งพายุ (Stormand Stress) เป็นวัยที่มีความต้องการและอารมณ์รุนแรง มีพลังมาก เนื่องจากร่างกายและจิตใจเปลี่ยนจากเด็กมาเป็นผู้ใหญ่ อารมณ์จึงแปรปรวนและจิตใจไม่ปกติ เกิดความขัดแย้งภายในจิตใจ ถ้าอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีเด็กและวัยรุ่นเหล่านี้ก็จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน และนำไปสู่การกระทำผิดได้ง่าย

พฤติกรรมเบี่ยงเบน (Delinquency) คือความประพฤติที่ออกนอกลู่นอกทางไปจากทำนองคลองธรรมที่ดี (บรรทัดฐาน) ของสังคม ซึ่งถ้าทำสะสมนานเข้าก็จะทำให้ก่ออาชญากรรมได้ในที่สุด

2) ความต้องการของวัยรุ่น

ความต้องการของมนุษย์ โดยเฉพาะของวัยรุ่นมักจะขึ้นอยู่กับค่านิยมที่แต่ละคนยึดถือ และส่วนใหญ่ก็มักจะยึดถือค่านิยมในกลุ่มที่ตนเข้าร่วมด้วย กลุ่มมีอิทธิพลมาก ต่อความต้องการของวัยรุ่น ดังนั้น ความต้องการที่เป็นจริงก็คือความต้องการของตนเองบวกกับความต้องการของสังคมอันที่จริงความต้องการของวัยรุ่นคล้ายกับความต้องการของมนุษย์โดยทั่ว ๆ ไปในสังคมคือ ต้องการความมั่นคง ต้องการการยอมรับ ต้องการประสบการณ์ใหม่ ๆ แต่ในที่นี้จะสรุปความต้องการออกเป็นข้อ ๆ เพื่อง่ายต่อการเข้าใจ คือ

1) ต้องการความรัก ความรักในที่นี้มีหลายแบบคือ รักพ่อแม่ญาติพี่น้อง รักเพื่อน รักพวกพ้อง ในขณะเดียวกันอยากให้เพื่อนรัก รักตัวเอง อยากดี อยากมีความสำเร็จ รักเพื่อนต่างเพศ ซึ่งเป็นความรักแบบหนุ่มสาว ฯลฯ

2) ต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งส่วนมากมักจะออกมาในรูปของกิจกรรมกีฬาหรือการบันเทิง

3) ต้องการความเป็นอิสระ ความต้องการนี้จะรุนแรงมากในวัยนี้ เพราะเป็นวัยที่อยู่ระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ จึงอยากจะแสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง ฉะนั้นจึงไม่ชอบให้ผู้ใหญ่มาก้าวก่ายในชีวิตของตน ไม่ชอบให้ใครสอน คอยช่วยเหลือ บางคนจึงทำอะไรโดยผู้ใหญ่ไม่รู้ไม่เห็น

4) ต้องการได้รับการยกย่อง ต้องการมีชื่อเสียง วัยนี้เป็นวัยที่อยากให้สังคมยอมรับหรือชมเชยหรืออยากเด่น อยากดัง เช่น อยากเป็นนักกีฬาที่เก่ง เป็นขวัญใจ เป็นต้น หรืออาจจะออกมาในแง่เทิดทูนนักกีฬาดาวประจำคณะ หรือมหาวิทยาลัย หรือไม่ก็ตั้งชมรมต่าง ๆ เพื่อแสดงให้สังคมได้รู้ว่าเขาได้พยายามทำดีที่สุดแล้ว

5) มีอุดมคติสูง วัยรุ่นยังอยู่ในวัยที่เรียนรู้ทางทฤษฎีและยังไม่เคยออกไปประสบกับสภาพความเป็นจริง จึงละเลยมองข้ามความเป็นจริงไปบ้าง คือ เป็นพวกอุดมคตินิยม (Idealist) มากกว่ามุ่งไปในทางปฏิบัติได้จริง ๆ (Pragmatist) ซึ่งบางครั้งก็ตกเป็นเครื่องมือของผู้ที่มีอำนาจ มีอิทธิพล มีบารมี แสวงหาประโยชน์ได้ เพราะวัยรุ่นมักจะเป็นพวกที่มีอุดมคติแรงกล้า มีความกล้าเสี่ยง และมีพลังผลักดันสูง เชื่อคนง่าย โดยไม่คิดว่ามนุษย์ในโลกอาจมีวิธีการลึกซึ้ง มีลักษณะไปในทางไม่สุจริต และอาจแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวได้จุดอ่อนสำคัญของวัยรุ่นอีกประการหนึ่ง คือ ถ้ามีความเชื่อแล้วมักจะเชื่ออย่างจริงจัง แต่ในขณะเดียวกันก็มีความระแวงไม่ยอมเชื่ออะไรง่าย ๆ นอกจากจะมีหลักฐานมาอ้างอิงให้เชื่อถือ และถ้าเชื่อแล้วเกิดไม่เป็นจริงจะเปลี่ยนความเชื่ออย่างรวดเร็ว เพราะเป็นวัยที่ชอบวีรบุรุษ คือ เชิดชูทั้งคนกล้าจริงและคนกล้าไม่จริง

6) มีความสนใจเรื่องเพศและเพื่อนต่างเพศ เป็นวัยที่ต้องการความรู้ ความเข้าใจทางเพศอย่างถูกต้อง ถ้าถูกกีดกันจะแสดงออกทางอ้อมโดยการปิดบัง และพูดคุยเฉพาะในกลุ่มเพศเดียวกันหาความรู้จากการได้ยินได้ฟังคนอื่นพูด ซึ่งอาจถูกบ้างผิดบ้าง หรือไม่ก็อ่านจากหนังสือเรื่องเพศหนุ่มสาวมักจะชอบดู

7) ต้องการการรวมกลุ่ม เพื่อนมีความสำคัญมาก เป็นวัยที่อยากให้เพื่อนยอมรับ เพราะฉะนั้นจึงพยายามทำตามเพื่อน แม้บางครั้งจะขัดกับความรู้สึกส่วนตัวก็ตาม เช่น เพื่อนชวนเดินขบวนแม้ไม่อยากเดินก็เดินด้วย เพราะกลัวเพื่อนจะไม่รักหรือว่าไม่มีสปิริต หรือไม่ก็ไม่กล้าขัดใจเพื่อน เป็นต้น

8) ต้องการการยอมรับจากผู้ใหญ่ คือ อยากให้ผู้ใหญ่ยอมรับบ้างว่ามีความสามารถหรือมีประโยชน์ต่อสังคม เพราะฉะนั้นผู้ใหญ่ไม่ควรจะเพิกเฉย ควรให้วัยรุ่นช่วยรับผิดชอบในกิจกรรมบางอย่าง จะช่วยให้วัยรุ่นรู้จักความรับผิดชอบ เป็นตัวของตัวเองหรือช่วยตัวเองได้มากขึ้น

9) ต้องการแบบอย่างที่ดี วัยรุ่นในปัจจุบันแม้จะชอบความอิสระ ก็ยังอยากได้คำแนะนำจากผู้ใหญ่ที่ดี ผู้ใหญ่จะต้องเป็นปูชนียบุคคลที่ดี วัยรุ่นจึงจะมีแนวโน้มที่ดีได้ ผู้ใหญ่จะต้องคอยนำทางคอยตักเตือนเมื่อทำผิดและให้รางวัลเมื่อทำดี

10) ต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง คือ อยากได้หลักประกันว่าถ้าหากทำในสิ่งที่ดีแล้วจะไม่ถูกลงโทษหรือเป็นที่พอใจของผู้ใหญ่ เพราะในสายตาของผู้ใหญ่สิ่งที่วัยรุ่นคิดว่าดีแล้ว

11) ต้องการประสบการณ์ใหม่ ๆ ความต้องการนี้อาจจะรุนแรง และหาความพอใจโดยทางใดทางหนึ่งให้จนได้ ซึ่งผู้ใหญ่บางคนก็มักจะกีดกันห้ามไม่ให้หนุ่มสาวรับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทั้ง ๆ ที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแต่อย่างใด เช่น อยากแต่งกายแปลก ๆ ตามสมัยนิยม อยากมีเพื่อนต่างเพศ เป็นต้น ผลที่ติดตามมา คือ เกิดการซ่อนเร้น หลอกลวง และในที่สุดอาจจะเกิดการเสื่อมเสียเพราะเป็นวัยที่มีความรักกับความเกลียดใกล้กันมาก

2.6 คุณธรรมด้านระเบียบวินัย

การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย นับว่าเป็นสิ่งจำเป็น เพราะวินัยเป็นสิ่งสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยโรงเรียน จึงต้องแนะนำแนวทางให้นักเรียนสามารถประพฤติตนให้เป็นผู้มีวินัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีวินัยในตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นยอดปรารถนาของคน นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับคำว่าวินัย ดังนี้

พิชิต บุญสาร (2550, หน้า 18) กล่าวว่า วินัย หมายถึง ระเบียบแบบ แผนข้อบังคับที่สังคมกำหนดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับบุคคลในสังคม เป็นสิ่งควบคุมให้บุคคลอยู่ในระเบียบแบบแผนเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความเป็นระเบียบ ความสงบสุข ของสังคม

พัชรินทร์ จันทร์ดาประดิษฐ์ (2553, หน้า 23) สรุปได้ว่า วินัย หมายถึง ระเบียบกฎเกณฑ์ข้อตกลงที่กำหนดขึ้น เพื่อให้บุคคลประพฤติ ปฏิบัติในการดำรงชีวิตร่วมกัน เพื่อให้อยู่อย่างราบรื่นมีความสุข และความเป็นระเบียบในสังคม วินัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ใช้ควบคุมให้คนเราใช้ความรู้ความสามารถไปในทางที่ถูกที่ควร คือทำคน ให้เป็นคนนั่นเอง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553, หน้า 5) กล่าวถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ 8 ประการ ซึ่งสถานศึกษาต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะ อันพึงประสงค์อย่างชัดเจน ดังนี้

ข้อที่ 1 รักชาติศาสน์กษัตริย์ รักชาติศาสน์กษัตริย์หมายถึงคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ธำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทยศรัทธายึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ข้อที่ 2 ซื่อสัตย์สุจริต ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึงคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติ ตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งกาย วาจา ใจ

ข้อที่ 3 มีวินัย มีวินัย หมายถึงคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่น ในข้อตกลงกฎเกณฑ์ และระเบียบ ขอ้บังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

ข้อที่ 4 ใฝ่เรียนรู้ ใฝ่ เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจเพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

ข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง อยู่อย่างพอเพียง หมายถึงคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผลรอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน มุ่งมั่น ในการทำงาน หมายถึงคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ และรับผิดชอบในการทำหน้าที่การงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ข้อที่ 7 รักความเป็นไทย รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าร่วม อนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปะและวัฒนธรรมใช้ภาษาไทยใน การสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ข้อที่ 8 มีจิตสาธารณะ มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือ สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

สรุปได้ว่า วินัย หมายถึง การ ควบคุมพฤติกรรมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติ ตามกฎเกณฑ์ ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับ หรือข้อตกลงของสังคมที่กำหนดขึ้นเป็นข้อปฏิบัติร่วมกัน เพื่อความสงบ ซึ่งเป็นไปจามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ข้อที่ 3 ด้านมีวินัย

2.7 วงจรคุณภาพเดมมิ่ง

วีระพล บดีรัฐ (2543, หน้า 21) กล่าวถึงการบริหารคุณภาพตามแนวทาง วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง Dening Cycle ; PDCA ว่าคนเราถ้าอยากจะทำอะไรให้สำเร็จนั้น สิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง คือ การคิดอย่างเป็นระบบ คือ มีการวางแผนที่ดีนั่นเอง แต่วางแผนแล้วต้องนำแผนไปปฏิบัติหากเราไม่อยากหยุดนิ่ง ล้าหลัง และจมปลักอยู่กับความคิดที่ไม่เกิดผลงาน เราคงที่จะต้องเริ่มคิดอย่างเป็นระบบ โดยผ่านกระบวนการวางแผนที่ดี เพื่อเป็นกรอบในการสร้างสรรค์งานให้บรรลุผลสำเร็จ PDCA คือ วงจรการบริหารคุณภาพของงานที่รู้จักกันแพร่หลาย ใน 2 ลักษณะ คือ

1. ทุกครั้งที่จะเริ่มทำอะไรก็ตาม จะต้องมีการตั้งเป้าหมายด้วยการวางแผน (P) และนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (D) หลังจากนั้นจึงต่อด้วยการตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติตามแผน (C) ว่าผลที่ได้นั้นเป็นไปตามแผนที่คิดไว้แค่ไหนและท้ายสุดนำผลที่ได้จากการประเมินไป ดำเนินการต่อตามความเหมาะสม (A) หากผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ก็ให้จัดทำมาตรฐาน วิธีดำเนินการนั้นเพื่อกิจกรรมในลักษณะเดียวกัน แต่หากผลที่เกิดขึ้น ไม่เป็นไปตามแผนเราอาจ ปรับเปลี่ยนบางสิ่งบางอย่างซึ่งอาจจะเป็นการเปลี่ยนเป้าหมาย เปลี่ยนแผนหรือเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติก็ได้

2. เมื่อต้องการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเริ่มจากระบุปัญหา และคิดค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยการดำเนินกำหนดเป็นแผน (P) และลงมือแก้ปัญหาตามแนวทางนั้น ๆ (D) ซึ่งในความเป็นจริงปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ อาจได้รับการเยียวยาได้สำเร็จหรือไม่สำเร็จก็ได้ จึงจำเป็นต้องตรวจสอบและประเมินวิธีกปัญหาที่ได้เลือกไว้ (C) และท้ายสุดเมื่อได้แผนการ ตรวจสอบและประเมินผลแล้ว หากวิธีการแก้ปัญหานั้น ๆ เป็นวิธีที่ถูกต้องให้นำวิธีนั้นใช้กับปัญหา ในลักษณะเดียวกันในอนาคตต่อไป แต่หากวิธีการแก้ปัญหานี้ ไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ ให้ลองหาทางคิดหาวิธีการใหม่ หรือเริ่มต้นที่ระบุปัญหาใหม่ (A)

การวางแผน (Plan) เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของวงจร เป็นขั้นตอนที่ต้องใช้เวลาเพราะจะช่วยให้ขั้นตอนต่อไปดำเนินได้อย่างง่ายดาย เนื่องจากเราคาดการสิ่งที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าเอาไว้ก่อนแล้ว เมื่อเกิดเหตุการณ์ผิดปกติขึ้น ก็สามารถรับมือได้ไม่ยาก การวางแผนเพื่อให้การปรับปรุงงาน การเรียน กิจกรรมต่าง ๆ ให้ดีขึ้นต่อเนื่องหรือเพื่อใช้จัดการกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ นั้นเราจำเป็นต้องต้องเขียนแผนให้สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่ทำได้ โดยเลือกเรื่องที่ต้องการปรับปรุง หรือระบุปัญหาที่เกิดขึ้น ต้องมีความเข้าใจในสภาวะปัจจุบัน โดยการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องและพยายามค้นหาสาเหตุของปัญหา การตรวจสอบ ทบทวน ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายที่ต้องการตลอดจนตัวชี้วัดความสำเร็จและเขียนแผน ซึ่งต้องมีลักษณะต่อไปนี้

S = Specific เฉพาะเจาะจง มีความชัดเจน

M = Measurable สามารถวัดได้

A = Attainable สามารถบรรลุผลได้สำเร็จ คือ ฝันให้ไกล ไปให้ถึง

R = Realistic อยู่บนพื้นฐานความจริง

T = Timely มีกรอบเวลากำหนด

การปฏิบัติตามแผน (Do) ในขั้นตอนนี้เราต้องพยายามทำตามแนวทางที่ได้คิด และวางแผนไว้ตั้งแต่ต้นและก่อนที่จะลงมือปฏิบัติตามแผนนั้นเราควรที่จะได้รับการฝึกฝนเพื่อให้มีความรู้หรือทักษะชีวิต วิธีการปฏิบัติให้ถูกต้องเสียก่อนเรียกว่าขั้นลงมือนี้สำคัญไม่แพ้ขั้นตอนการวางแผน เพราะหากเราไม่ทำตามแผนที่วางไว้หรือแผนที่วางไว้นั้นยากต่อการ ปฏิบัติ วงจร PDCA คงจะไม่ใช่วงจรที่จะช่วยและสนับสนุนให้เราทำอะไรได้ง่ายขึ้น แต่จะยิ่งทำให้เราลำบากกว่าเดิมอย่างไรก็ตาม หากถึงเวลาปฏิบัติจริงมีเหตุการณ์ผิดปกติขึ้นซึ่งบางครั้งเราไม่สามารถควบคุมได้ การปรับเปลี่ยนแผนก็เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้ เรียกว่า วงจร PDCA ย่อยในขั้น Do ด้วย

ตรวจสอบ (Check) ในความจริงการตรวจสอบก็คือการเทียบดูผลลัพธ์กับแผนที่ได้ปฏิบัติ หรือเป็นการประเมินทางออกของปัญหาและอุปสรรคที่เราได้ลองหาทางแก้ไขว่าวิธีที่เลือกนั้นเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งการตรวจสอบให้ได้ผลดีนั้นจำเป็นต้องเปรียบเทียบผลที่ได้จากการปฏิบัติจริงกับแผนที่วางไว้ ตรวจสอบว่ามีข้อมูลอะไรใหม่ ๆ เกิดขึ้นบ่าง รวบรวมและบันทึก ข้อมูลที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์และปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป และดำเนินการให้เหมาะสม

การปรับปรุงแก้ไข (Act) ภายหลังจากการได้ผ่านกระบวนการตามวงจรมาทั้ง 3 ขั้นตอนข้างต้นแล้ว ต่อไป เป็นขั้นตอนที่นำผลมาจากขั้น ผลมาจากขั้นตอนตรวจสอบมาดำเนินการต่อไปให้เหมาะสม ในกรณีผลที่เกิดขึ้น เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ให้นำวิธีการหรือกระบวนการการปฏิบัตินั้น ๆ มาพยายามปรับใช้ให้กลายเป็นนิสัย หรือมาตรฐานนอกจากการจัดทำเป็นมาตรฐานแล้วเราจำเป็นต้องคิดหาทางปรับปรุงกระบวน การหรือวิธีการที่ทำให้แผนนั้นให้ดียิ่งขึ้นอาจตีความได้ว่าสามารถบรรลุเป้าหมายได้ระยะเวลาที่เร็วกว่าเดิม หรือค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเดิมหรือได้ผลลัพธ์ที่มีคุณภาพดีกว่าเดิม

สุมน อมรวิวัฒน์ (2544, หน้า 25-26) ได้กล่าวถึง ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำการดำเนินการตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ สู่ความสำเร็จต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ซึ่งอาจบริหารจัดการได้ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Plan)

1.1 กำหนดนโยบาย โดยทำความเข้าใจนโยบายตามแผน หลักสูตร รวมทั้งแนวดำเนินการตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาโดยให้คณะครูมีส่วนร่วมในการกำหนด

1.2 จัดตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์สภาพความพร้อมใน การพัฒนา ซึ่งอาจประกอบด้วย

- ผู้อำนวยการโรงเรียน
- รองผู้อำนวยการโรงเรียน
- ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระ

- ผู้เกี่ยวข้องที่โรงเรียนพิจารณาตามความเหมาะสม

1.3 จัดทำแผนงานพัฒนาคณะกรรมการ มีบทบาทหน้าที่สำคัญที่จะเป็นผู้สำรวจ วิเคราะห์ ความพร้อม รวบรวมข้อมูลแล้วจัดทำแผนพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

1.4 สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของโรงเรียนและชุมชน โรงเรียนดำเนินการตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ สร้างความเข้าใจกับบุคลากรทุก ๆ ฝ่ายในโรงเรียนและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อสร้างความ ตระหนักและเห็นความสำคัญมีส่วนร่วม ในการพัฒนาตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ

1.5 ประชาสัมพันธ์โครงการโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง มีความเข้าใจตรงกันเกิดความร่วมมือในการสนับสนุน ช่วยเหลือ เพื่อเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

2. ในการดำเนินงาน สร้างและพัฒนา (DO)

โรงเรียนอาจมีแนวทางการสร้างพัฒนาตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ได้ดังนี้

2.1 จัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ รับผิดชอบการดำเนินการตามความพร้อมที่ได้ ดำเนินการสำรวจ และวิเคราะห์ข้อมูลแหล่งทั้งในโรงเรียนและชุมชน และจัดระบบสารสนเทศ

2.2 สร้างและพัฒนาตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ตามสารสนเทศที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพจัดระบบการใช้ สำหรับผู้เรียน และผู้สนใจ

3. ขั้นตรวจสอบ ทบทวน กำกับติดตาม (CHECK)

โรงเรียนกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ติดตาม และประเมินการพัฒนาตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาอุปสรรคในระหว่างการดำเนินการ มีการประเมินทบทวนปรับปรุง กระบวนการดำเนินการ ให้เกิดการพัฒนาตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนหลักและแนวดำเนินการของโรงเรียนกำหนดไว้ตามบริบทของโรงเรียนเองมีการกำหนดวิธีการ และเครื่องมือ ประเมินผลการดำเนินการ การสร้าง การพัฒนา รวมทั้ง วิเคราะห์ผลการประเมินและสรุปผลการประเมิน

4. ขั้นสรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนา (ACTION)

การสรุปรายงาน การพัฒนาตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ควรรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เริ่มดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และเสร็จสิ้นการดำเนินการ เพื่อสรุปเป็นรายงานนำเสนอให้ หน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับและผู้เกี่ยวข้องทราบ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดต่อไป

อรรถพล เชาวน์ประยูร (2549, หน้า 35-36) ได้เสนอแนวคิดด้านคุณภาพที่สำคัญเกี่ยวกับวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) ดังนี้ วงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือในบางครั้งเรียกว่า วงล้อเดมมิ่ง (Deming Wheel) หรือวงจร P D C A (Plan-Do-Check-Act Cycle) ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ การวางแผน (Plan) ขั้นตอนแรกเป็นการวางแผน ซึ่งประกอบด้วยการศึกษากระบวนการ

หรือปัญหาต่าง ๆ การระบุปัญหาและการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา เช่น การกำหนดเป้าหมายในการปรับปรุงคุณภาพและวิธีการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ฯลฯ การนำแผนไปทดลองปฏิบัติ (Do) ขั้นตอนนี้เป็นการนำแผนซึ่งกำหนดไว้ในขั้นตอนแรกไปทดลองปฏิบัติ และวัดผลที่เกิดขึ้นในขั้นตอนนี้ ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบถึงแผนและวิธีปฏิบัติ ตลอดจนให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ การตรวจสอบ (Check) โรงเรียนดอยสะเก็ดผดุงศาสตร์มีการบริหารจัดการโดยใช้วงจรคุณภาพเดิมมิ่ง (PDCA) แต่ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบที่ชัดเจน อาจเนื่องมาจากผู้เกี่ยวข้องยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการร่วมดำเนินงาน การประเมินผล และการนำผลประเมินไปปรับปรุงพัฒนา

สรุปได้ว่า วงจรคุณภาพ PDCA เป็นเทคนิคการปรับปรุงงาน หรือแม้แต่การเรียนการสอนให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นเทคนิคในการแก้ปัญหาให้กับทุกคนได้อีกด้วย ผู้ที่ใช้เทคนิคนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลงานที่น่าพอใจในทุกขั้นตอน จะช่วยให้มีการเกิดการเรียนรู้ ฝึกคิดเชิงวิเคราะห์ สามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีที่ถูกต้อง ตรงกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 วงจร PDCA ที่สมบูรณ์นั้นจะ เกิดขึ้นเมื่อเรานำผลที่ได้จากขั้นตอนดำเนินการให้เหมาะสม (Action) ไปสู่กระบวนการ วางแผน (Plan) อีกครั้งหนึ่งและจะเป็นวงจรเช่นนี้ต่อไปเรื่อย ๆ ไม่มีสิ้นสุดจนในที่สุดเราสามารถที่จะใช้วงจรนี้กับทุกกิจกรรมที่ผ่านเข้ามาได้อย่างปกติธรรมชาติไม่รู้สึกว่าเป็นเรื่องยุ่งยากอีกต่อไป

2.8 หลักการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2.8.1 ความหมายของการสนทนากลุ่ม

เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2562, หน้า 23) ได้กล่าวถึง การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ว่าเป็นการรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากการสนทนากับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นกลุ่มผู้ร่วมสนทนากลุ่มจะได้มาจากการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่นักวิจัยกำหนด ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถให้คำตอบตรงประเด็นและสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้มากที่สุด โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้ถามคำถามตามประเด็นการวิจัยให้กลุ่มตอบ ซึ่งทำให้คนในกลุ่มจะได้ยินคำตอบของคนอื่น ๆ และจะให้คำตอบเพิ่มเติม ที่อาจเป็นคำตอบที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ในปัจจุบันการสนทนากลุ่มเป็นที่นิยมและได้มีการนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยอย่างกว้างขวางหรือเป็นจำนวนมาก และมีการดำเนินการที่มีความแตกต่างกัน

2.8.2 ลักษณะของการสนทนากลุ่ม

ลักษณะของการสนทนากลุ่มและกลุ่มที่ไม่ถูกจัดไว้ว่าเป็นการสนทนากลุ่มซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงลักษณะของการสนทนากลุ่มได้ชัดเจนขึ้น มีดังต่อไปนี้

1. การสนทนากลุ่มเป็นวิธีการในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ กลุ่มที่มีการพบปะกันเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ จะไม่ใช่การสนทนากลุ่ม

2. การสนทนากลุ่ม การอภิปรายภายในกลุ่มจะทำให้ได้ข้อมูล ดังนั้น กลุ่มประเภทอื่น ๆ มารวมกลุ่มกัน เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่งโดยไม่ใช่การอภิปรายจึงไม่ใช่การสนทนากลุ่ม เช่น Nominal Groups หรือ Delphi Groups เป็นต้น

3. การสนทนากลุ่มต้องเป็นการดำเนินการที่มีการวางแผนอย่างรอบคอบที่จะเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ให้ข้อมูลที่เหมาะสม และเตรียมคำถามในการสนทนาเพื่อให้ได้คำตอบในการวิจัย โดยจะต้องมีผู้ดำเนินการที่รับผิดชอบในการดูแลให้กลุ่มได้สนทนาตรงประเด็นที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ความแตกต่างระหว่างการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับการสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) มีลักษณะที่แตกต่างกันโดยการสนทนากลุ่มเป็นการสนทนาอภิปรายโตตอบอย่างอิสระระหว่างสมาชิกในกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดสมาชิกทุกคนในกลุ่มเป็นศูนย์กลางของการสื่อสารภายในกลุ่มและนักวิจัยจะมีบทบาทในการเอื้ออำนวย (Facilitator) ให้เกิดการอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้ร่วมสนทนา ไม่ใช่เป็นเพียงผู้ถามคำถามและเป็นผู้ควบคุมกระแสหรือความเคลื่อนไหวของกลุ่มเท่านั้น ในขณะที่การสัมภาษณ์กลุ่มเป็นการถามตอบระหว่างนักวิจัยหรือผู้สัมภาษณ์กับสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม โดยมีผู้สัมภาษณ์เป็นศูนย์กลางของการสื่อสารภายในกลุ่ม

2.8.3 ประเภทของการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มจะมีลักษณะเฉพาะ โดยจำแนกประเภทไว้ 2 ลักษณะ ได้แก่

1. การสนทนากลุ่มที่มีโครงสร้าง ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้มากในการวิจัยการตลาดที่จะมีโครงสร้างของคำถามชัดเจนเฉพาะเจาะจง

2. การสนทนากลุ่มที่ไม่เคร่งครัด ไม่มีโครงสร้างคำถามที่แน่นอนส่วนใหญ่ใช้ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ อย่างไรก็ดีในปัจจุบันมีการประยุกต์ใช้การสนทนากลุ่มในงานวิจัยเชิงคุณภาพมากมาย ซึ่งทำให้มีการจำแนกประเภทและลักษณะการใช้การสนทนากลุ่มในรูปแบบต่าง ๆ ตามลักษณะและความต้องการไว้ดังนี้

2.1 การสนทนากลุ่มแบบกลุ่มเดี่ยว (Single Focus Group) เป็นการจัดสนทนากลุ่ม ซึ่งการอภิปรายเชิงโต้ตอบในประเด็นที่กำหนดของกลุ่มผู้เข้าร่วมสัมมนาทั้งหมด และคณะผู้อำนวยความสะดวกเป็นกลุ่มเดียวในที่เดียว การสนทนกลุ่มประเภทนี้เป็นที่นิยมใช้ มากที่สุดและถือเป็นลักษณะแบบดั้งเดิม

2.2 การสนทนากลุ่มแบบสองทาง (Two-way Focus Group) เป็นรูปแบบการสนทนากลุ่มโดยใช้กลุ่มสองกลุ่ม โดยกลุ่มหนึ่งจะอภิปรายแลกเปลี่ยนนักในประเด็นที่กำหนด ในขณะที่อีกกลุ่มจะเป็นผู้สังเกตการสนทนาของกลุ่มแรก โดยปกติแล้วการสนทนากลุ่มแบบนี้ จะดำเนินการด้านหลังกระจกแบบทางเดียว กลุ่มผู้สังเกตการณ์และผู้ดำเนินการกลุ่มสามารถสังเกตและจดบันทึกการโต้ตอบและการอภิปรายกลุ่มแรกได้โดยอีกกลุ่มจะมองไม่เห็น การมีโอกาสได้ยิน และสังเกตการโต้ตอบในการสนทนาของอีกกลุ่มจะช่วยให้กลุ่มที่สองได้ข้อสรุปที่แตกต่างได้ การดำเนินการสนทนากลุ่มแบบสองทางนี้ต้องกำหนดถึงเรื่องจริยธรรมในคน เนื่องจากเป็นการสังเกตแบบปกปิด ไม่ให้อีกกลุ่มหนึ่งเห็น จึงควรเสนอขอการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมในคน และจัดทำเอกสารการให้การยินยอม (Consent Form) จากกลุ่มที่ถูกสังเกตด้วย

2.3 การสนทนากลุ่มแบบผู้ดำเนินการกลุ่ม 2 คน (Dual Moderator Focus Group) เป็นการจัดสนทนากลุ่ม โดยให้มีผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม 2 คนที่ทำงานร่วมกันในกลุ่ม โดยแต่ละคนจะมีบทบาทที่แตกต่างกัน การแบ่งบทบาทจะทำให้เกิดความมั่นใจว่าการดำเนินการกลุ่มจะมีความราบรื่น และเก็บประเด็นสำคัญได้ทั้งหมด

2.4 การสนทนากลุ่มแบบผู้ดำเนินการกลุ่ม 2 คน มีประเด็นโต้แย้งกัน (Duelling Moderator Focus Group) เป็นการจัดสนทนากลุ่มโดยให้มีผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม 2 คน ซึ่งถูกกำหนดบทบาทให้มีความเห็นโต้แย้งกันในประเด็นที่สนทนา การดำเนินการเช่นนี้ จะช่วยให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลและได้ข้อมูลในเชิงลึกมากขึ้น

2.5 การสนทนากลุ่มแบบผู้ดำเนินการกลุ่มมาจากผู้เข้าร่วมกลุ่ม (Respondent Moderator Focus Group) การสนทนากลุ่มนี้จะมีการรับสมัครสมาชิกผู้เข้าร่วมสนทนาขึ้นมาเป็นผู้ดำเนินการกลุ่มชั่วคราว การให้สมาชิกมานำกลุ่มจะทำให้เกิดกระบวนการของกลุ่มที่จะส่งผลต่อการให้คำตอบซึ่งช่วยให้มีโอกาสได้คำตอบหลากหลาย และเป็นคำตอบที่แท้จริงมากขึ้น

2.6 การสนทนากลุ่มแบบกลุ่มขนาดเล็ก (Mini Focus Group) นักวิจัยมักจะเผชิญกับสถานการณ์ที่มีผู้เข้ามีส่วนร่วมที่มีศักยภาพจำนวนน้อยและยากที่จะเข้าถึง แต่การออกแบบการวิจัยจำเป็นต้องมีการสนทนากลุ่มในประเด็นนี้ ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้นักวิจัยสามารถประชุมกลุ่มเล็ก ๆ ระหว่าง 2 - 5 คน โดยกลุ่มดังกล่าวมักประกอบด้วยบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีความรอบรู้ในเรื่องนั้น ๆ

2.7. การสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ (Online Focus Groups) การสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ไม่ได้เป็นการสนทนากลุ่มที่แตกต่างจากแบบเดิม ๆ เพียงแต่มีการนำอินเทอร์เน็ตมาปรับใช้ในการสนทนาแบบเดิม เป็นการประยุกต์ใช้ในสภาพแวดล้อมที่มีการใช้การประชุมทางโทรศัพท์ (Conference Calling) การใช้ห้องสนทนา (Chat Rooms) และการสื่อสารแบบออนไลน์อื่น ๆ การสนทนากลุ่มแบบนี้ดูจะมีความทันสมัยและมีชีวิตชีวากว่าการสนทนากลุ่มแบบเผชิญหน้าได้ แต่อย่างไรก็ตามแนวทางนี้จะใช้ได้เฉพาะผู้ที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเท่านั้น และอาจมีปัญหาทางเทคนิคเกิดขึ้นได้ขณะสนทนา ได้แก่ ปัญหาการเชื่อมต่อของสัญญาณ

2.8.4 ประโยชน์ของการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มจะใช้ได้ดีในงานวิจัยที่มักจะมีช่องว่างของความเห็นที่มีความแตกต่างกันของกลุ่มคน หรือต้องการศึกษาปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรมที่มีความซับซ้อน หรือเรื่องที่มีความหมาย หรือความเข้าใจที่หลากหลาย ดังนั้น การสนทนากลุ่มจึงเป็นวิธีการที่มีคุณค่าสำหรับการเก็บข้อมูลวิจัย และถือได้ว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะมีต้นทุนต่ำ ทั้งต้นทุนด้านเวลาและงบประมาณ แต่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความซับซ้อน หลากหลาย ได้ในระยะเวลาที่จำกัดและประหยัดงบประมาณในการวิจัย การใช้การสนทนากลุ่มจึงถือเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีประสิทธิภาพช่วยให้นักวิจัยได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และสามารถตอบคำถามการวิจัยได้อย่างครบถ้วนครอบคลุม เป็นข้อมูลที่มีความหลากหลาย มีความลึกซึ้ง และเชื่อถือได้ ประโยชน์หรือคุณค่าของการสนทนากลุ่ม มีดังต่อไปนี้

1. การสนทนากลุ่มเป็นการสนทนาระหว่างนักวิจัยหรือผู้ดำเนินการกลุ่มกับสมาชิกกลุ่มในเรื่องที่ผู้เข้าร่วมการสนทนาเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องนั้นจึงทำให้สามารถได้ข้อมูลเฉพาะเจาะจงที่เป็นความคิดเห็น ความรู้สึกตามการรับรู้ของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

2. การสนทนากลุ่มช่วยให้เกิดข้อมูลได้เป็นการผ่านการถกเถียงโต้ตอบกันเองของสมาชิกในกลุ่มสนทนา ทำให้มั่นใจในความถูกต้อง แม่นยำ มีความน่าเชื่อถือ และมีความหลากหลาย

ของข้อมูล ซึ่งถือว่า เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่จะช่วยในการตรวจสอบข้อมูลของผู้เข้าร่วมการสนทนาด้วยกันเอง (Triangulation)

3. การสนทนากลุ่มเป็นปฏิกิริยาของผู้ร่วมสนทนากลุ่มต่อประเด็นสนทนา และต่อกันและกัน ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลของวัฒนธรรมและคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมของผู้เข้าร่วมสนทนาที่มาจากวัฒนธรรมเดียวกัน ผลการสนทนาจึงอาจใช้เป็นตัวแทนของชุมชนหรือของเรื่องนั้น ๆ ซึ่งสามารถใช้เป็นตัวแทนที่สะท้อนภาพของปรากฏการณ์หรือสังคมได้

4. การสนทนากลุ่มเป็นการดำเนินการภายใต้บรรยากาศที่มีความเป็นกันเองการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันช่วยทำให้การสนทนาของกลุ่มเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวาไม่ตึงเครียด ลดภาวะ การเขินอาย สมาชิกกล้าคุยกล้าแสดงความคิดเห็นหรือกล้าที่จะเสนอความคิดเห็นที่แตกต่างโต้แย้ง จึงเป็นคำตอบที่เป็นความคิดเห็นที่แท้จริงตามความรู้สึกและประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

5. การสนทนากลุ่มเป็นการดำเนินการที่ให้นักวิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มเอง ซึ่งแม้ว่าแนวคำถามที่จัดเตรียมไว้อาจยังไม่ครอบคลุมประเด็นปัญหาได้ดีเท่าที่ควร เมื่อดำเนินการสนทนากลุ่มไปแล้ว นักวิจัยสามารถคิดหรือสร้างคำถามขึ้นมาได้เป็นคำถามที่เป็นลักษณะตะล่อมกล่อมเกลา (Probe Question) เพื่อทำให้เข้าใจประเด็นหรือได้ข้อมูลในการสนทนากลุ่มได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

6. การสนทนากลุ่มสามารถนำมาใช้เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลวิธีการเดียวในโครงการวิจัย หรืออาจใช้เป็นวิธีการเสริมในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยที่ใช้ควบคู่กับวิธีการอื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสาร การสำรวจโดยการใช้แบบสอบถาม หรือในการศึกษากรณีศึกษา เป็นต้นซึ่งการสนทนากลุ่มอาจนำมาใช้ได้ทั้งตั้งแต่ ก่อน ระหว่าง หรือช่วงสุดท้ายของการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

7. การสนทนากลุ่มเป็นการเก็บรวบรวมตามสภาพและบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ นักวิจัยสามารถใช้การสังเกตการแสดงออกทั้งที่เป็นถ้อยคำหรือภาษาท่าทางของผู้เข้าร่วม การสนทนากลุ่ม ทั้งน้ำเสียง การแสดงท่าทาง ซึ่งการแสดงออกดังกล่าวช่วยให้นักวิจัยได้เข้าใจและตีความความหมาย หรือพฤติกรรมการแสดงออกเกิดขึ้นในกลุ่มได้ชัดเจนและลึกซึ้งมากขึ้น

2.8.5 ข้อจำกัดของการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มถึงแม้จะเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีประโยชน์และมีคุณค่ามาก แต่การสนทนากลุ่มก็มีข้อจำกัดในบางประการ คือ ในบางกรณีที่ควรหลีกเลี่ยงการใช้การสนทนากลุ่ม ได้แก่ การสนทนากลุ่มในบางประเด็น เช่น ประเด็นที่เป็นปัญหาของสังคมที่ไม่สามารถจะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาได้จริง หรือการสนทนากลุ่มที่ผู้เข้าร่วมการสนทนาอาจรู้สึกอึดอัดหรือรู้สึกไม่สบายใจกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม หรือการสนทนากลุ่มเมื่อประเด็นการสนทนาไม่เหมาะสมกับสมาชิกในกลุ่ม หรือการสนทนากลุ่มในโครงการวิจัยที่ต้องการการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติมากกว่าการใช้การสนทนากลุ่ม ซึ่งในประเด็นดังกล่าวนี้ นักวิจัยจำเป็นต้องเข้าใจลักษณะของการดำเนินการสนทนากลุ่ม และข้อจำกัดต่าง ๆ ของการสนทนากลุ่ม รวมทั้งเข้าใจถึงปัญหาการวิจัยหรือคำถามที่ต้องการคำตอบการวิจัยว่ามีลักษณะที่อ่อนไหวหรือเป็นประเด็นขัดแย้งที่อาจยังหาข้อยุติไม่ได้ นอกจากนั้น ยังต้องเข้าใจธรรมชาติของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มว่าอาจมีความเปราะบางในบางประเด็น

สรุปได้ว่าการสนทนากลุ่มเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีประโยชน์ และมีคุณค่า และ ถือได้ว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะมีต้นทุนต่ำ ทั้งต้นทุนด้านเวลาและงบประมาณแต่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความซับซ้อน หลากหลาย ได้ในระยะเวลาที่จำกัดและประหยัดงบประมาณในการวิจัย

2.9 บริบทของโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

2.9.1 ประวัติโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

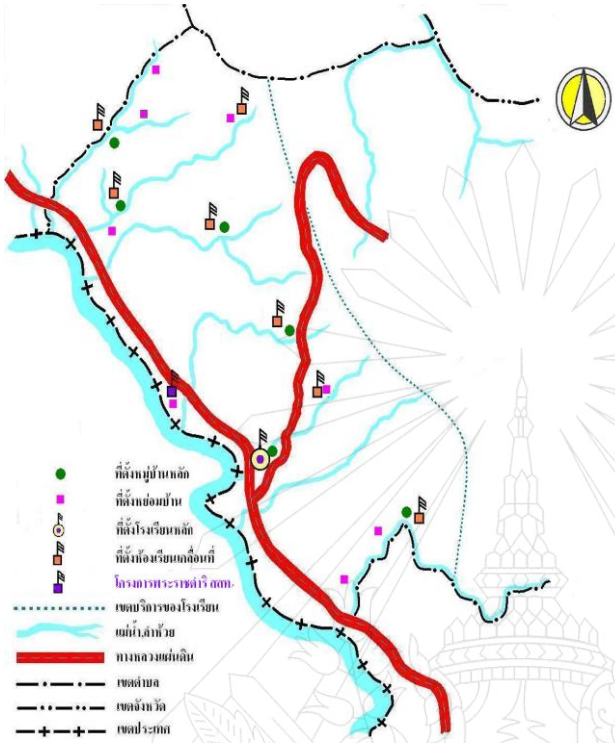
โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาตั้งอยู่เลขที่ 72 หมู่ 2 ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก เริ่มก่อตั้งโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2511 โดยนายสุเธียร นิรันดรเกียรติ นายอำเภอท่าสองยาง มอบให้ นายจันทร์ เทพประทุม ดำเนินการก่อสร้างชั่วคราว ขนาด 6x10 เมตร เปิดทำการเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ.2511 โดยมีนักเรียนเริ่มต้นทั้งหมด 24 คน เป็นชาย 18 คน หญิง 6 คน โดยมีนายจันทร์ เทพประทุม เป็นครูใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตากเขต 2 ห่างจากอำเภอท่าสองยาง

2.9.2 ที่ตั้งโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยามีเขตบริการทางการศึกษา ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านเชียงแก้ว หมู่ที่ 2 บ้านแม่สลิดหลวง และบ้านแม่สลิดคี หมู่ที่ 3 บ้านแม่สลิดน้อยและบ้านเกร๊ะคี หมู่ที่ 5 บ้านแม่โขะ หมู่ที่ 6 บ้านแม่นิล และบ้านแม่นิลคี และหมู่ที่ 7 บ้านห้วยมะโหนก มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลท่าสองยาง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลแม่อุสุ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	โรงเรียนบ้านแม่ระเมิง ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ประเทศสหภาพพม่า

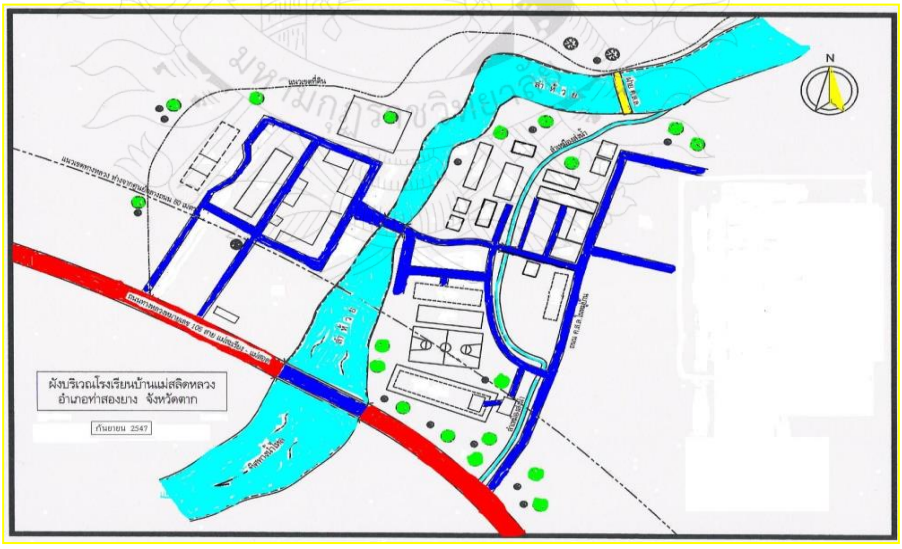
แผนผังแสดงเขตบริการโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

1 ห้องเรียนสาขาบ้านแม่สลิดน้อย (โครงการพระราชดำริฯ)
2 ห้องเรียนสาขาบ้านเชียงแก้ว
3 ห้องเรียนสาขาบ้านแม่สลิดคี
4 ห้องเรียนสาขาบ้านเกร๊ะคี
5 ห้องเรียนสาขาบ้านแม่โขะ
6 ห้องเรียนสาขาบ้านแม่นิลคี
7 ห้องเรียนสาขาธรรมศาสตร์ร่วมใจ

ภาพที่ 2.4 แผนผังแสดงเขตบริการโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

แผนผังโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

ภาพที่ 2.5 แผนผังโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

2.9.3 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนบุคลากรจำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษา

วุฒิทางการศึกษา	ชาย	หญิง	รวม
ต่ำกว่า ปริญญาตรี	2	2	4
ปริญญาตรี	18	64	82
ปริญญาโท	5	6	11
ปริญญาเอก	-	-	-
รวม			**97**

จำนวนข้าราชการครูทั้งหมด 120 คน ชาย 24 คน หญิง 96 คน
จำนวนอัตราจ้าง / พนักงานราชการ) ทั้งหมด คน ชาย 3 คน หญิง 14 คน

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลนักเรียนปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา / ห้องเรียนสาขา และจำนวนนักเรียนปีการศึกษา 2564

ระดับชั้นเรียน	จำนวนห้อง	เพศ		รวม	เฉลี่ยต่อห้อง
		ชาย	หญิง		
อ.2	11	133	114	247	25
อ.3	10	134	113	247	22
ป.1	12	182	173	355	27
ป2	12	143	118	261	24
ป.3	11	144	173	317	23
ป.4	7	121	115	236	28
ป.5	6	107	130	237	34
ป.6	5	97	84	181	27
ม.1	4	54	74	128	31
ม.2	4	54	74	128	36
ม.3	4	42	71	113	31
ม.4	2	15	38	53	23
ม5	2	21	36	57	24
ม.6	2	20	25	45	22
รวมทั้งหมด	**89**	**1,267**	1,338	2,605	27

1) จำนวนนักเรียนในเขตพื้นที่บริการทั้งสิ้น 2,605 คน
2) จำนวนนักเรียนในโรงเรียนทั้งสิ้น 2,605 คน จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน

2.9.4 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยามีสภาพบริบทและสภาพปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาที่แตกต่างไปจากพื้นอื่นพอสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านภูมิศาสตร์

เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน การตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยกระจัดกระจายเป็นหย่อมบ้านต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ทำให้การจัดการศึกษาทำได้ไม่ทั่วถึง อีกทั้งยังประสบปัญหาการสู้รบ ปัญหายาเสพติด ปัญหาโรคระบาดต่าง ๆ มีความเสี่ยงในเรื่องของความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่

จากสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศดังกล่าวข้างต้น ทำให้บริเวณใกล้เคียงโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา มีสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติดังนี้

1. อุทยานแห่งชาติแม่เมย
2. ม่อนกระทิง
3. ทะเลหมอก, ม่อนกิ่วลม, ม่อนครูบาใส, ม่อนพูนสุดา
4. น้ำตกชาวดอย
5. เส้นทางศึกษาธรรมชาติห้วยแม่สลิดน้อย
6. ศูนย์ฝึกวิชาชีพธรรมาธิปไตย

2. การคมนาคม

เส้นทางหลัก คือ ทางหลวงหมายเลข 105 (แม่สอด – แม่สะเรียง) ระยะทางประมาณ 120 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางตลอดเส้นทางถึงโรงเรียนหลัก สามารถเดินทางได้สะดวกทุกฤดู แต่การเดินทางไปยังห้องเรียนสาขาที่บางจุด บางช่วงต้องอาศัยการเดินเท้า เนื่องจากสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน เส้นทางจึงมีความลาดชันสูงคดเคี้ยวตามไหล่เขาและหุบเขาเหว ในการเดินทางจึงต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ และระยะเวลาเดินทางมากกว่าพื้นที่ปกติ โดยเฉพาะในฤดูฝนต้องเสี่ยงกับตัวทากจำนวนมาก

3. การสื่อสาร

นอกจาการคมนาคมที่มีความยากลำบากในบางพื้นที่แล้ว ระบบการติดต่อสื่อสารทั้งวิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์ รวมทั้งการไปรษณีย์ ยังไม่สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ จากอุปสรรคทางสภาพภูมิประเทศ รวมทั้งหลายพื้นที่ยังไม่มีระบบไฟฟ้าใช้ ทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับห้องเรียนสาขาทำได้ไม่ทั่วถึง การประสานงานล่าช้า

การติดต่อสื่อสารด้วยระบบ IT ยังทำได้ค่อนข้างจำกัดจากสภาพความพร้อมของเครื่องมือในสถานศึกษามีความแตกต่างกันทั้งจำนวนและความทันสมัย นอกจากนี้แล้วภาษาที่แตกต่างกันทำให้เกิดความยุ่งยากในการจัดการศึกษามีมากขึ้นด้วย

4. ด้านเศรษฐกิจ

ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ ทำนา ทำไร่เลื่อนลอย หาของป่าขาย และ มีอาชีพรับจ้างฐานะยากจน จึงส่งผลให้นักเรียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ยากจน ขาดแคลนปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน เสื้อผ้า อาหารกลางวัน ทำให้เป็น

อุปสรรคในการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก และในบางครั้งนักเรียนต้องขาดเรียนเพื่อไปช่วยผู้ปกครองทำไร่ ทำนา

5. ด้านสังคม

ประชากรที่อยู่ในเขตบริการของโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวง เป็นชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ส่วนใหญ่ยังนับถือประเพณีดั้งเดิม คือ นับถือผี ในบางครั้งถ้ามีพิธีดังกล่าวนักเรียนจะขาดเรียน เพื่อไปร่วมพิธีทำให้นักเรียนต้องขาดเรียนบ่อย และเป็นระยะเวลาติดต่อกันนาน ส่วนการนับถือศาสนาของประชากร มีการนับถือทั้งศาสนาพุทธ คริสต์ และอิสลาม การติดต่อสื่อสารชาวบ้าน และนักเรียนจะใช้ภาษากะเหรี่ยง ทำให้เป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการสื่อสารระหว่างครูกับชาวบ้าน

6. ด้านสาธารณูปโภค

ระบบไฟฟ้า	ยังมีไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่
ระบบประปา	มีไม่ครอบคลุมและที่มีอยู่ไม่สมบูรณ์เป็นเพียงระบบประปาหมู่บ้านเท่านั้น
ระบบโทรศัพท์	ยังไม่ทั่วถึง
ระบบวิทยุสื่อสาร	ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่

7. ด้านสุขภาพอนามัย

จากการที่ประชากรตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยกระจัดกระจาย ระบบสาธารณูปโภคและบริการสาธารณสุขยังไม่สามารถให้บริการได้ทั่วถึง รวมทั้งมีชายแดนติดต่อกันกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นระยะทางยาวตลอดแนวและปัญหาการอพยพของผู้ลี้ภัยสงครามและผู้ลักลอบเข้าเมือง ทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของประชากรเป็นอย่างมาก โรคระบาดยังคงมีอยู่ เช่น ไข้เลือดออก ไข้มาลาเรีย โรคเท้าช้าง และไข้กาฬหลังแอ่น เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาภาวะทุพโภชนาการของนักเรียนในพื้นที่สูง

8. ด้านการปกครอง

โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ตั้งอยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สอง มีหมู่บ้านที่อยู่ในเขตบริการของโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา จำนวน 6 หมู่บ้าน ได้แก่หมู่ 1 บ้านเชียงแก้ว หมู่ 2 บ้านแม่สลิดหลวง บ้านแม่สลิดคี หมู่ 3 บ้านเกร๊ะคี บ้านแม่สลิดน้อยหมู่ 4 บ้านแม่โป๊ะ หมู่ 5 บ้านแม่นิล บ้านแม่นิลคี หมู่ 6 บ้านห้วยมะโหนก

9. วิสัยทัศน์

โรงเรียนน่าอยู่ นักเรียนเป็นคนดี สุขภาพดี มีคุณธรรม นำวิชาการ บนพื้นฐานความเป็นไทย ใส่ใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมก้าวไกลสู่อาเซียน

10. พันธกิจ

1. ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ บนพื้นฐานความเป็นไทย
2. ส่งส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา
3. ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีสุขภาพร่างกาย สมบูรณ์แข็งแรง
4. พัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สวยงามและมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
5. พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนจากทุกฝ่าย เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

11. เป้าประสงค์

1. นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ บนพื้นฐานความเป็นไทย
2. นักเรียนมีความรู้ ทักษะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. นักเรียนมีสมรรถนะที่สำคัญพร้อมก้าวไกลสู่ประชาคมอาเซียน
4. นักเรียนมีสุขภาพร่างกาย สมบูรณ์แข็งแรง
5. นักเรียนมีทักษะอาชีพและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
6. ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้และสมรรถนะที่สำคัญต่อการจัดการศึกษา
7. โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ สะอาด เรียบร้อย สวยงาม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
8. โรงเรียนมีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ
9. ผู้ปกครอง ประชาชนและหน่วยงานอื่นยอมรับและมีความพึงพอใจในโรงเรียน

12. กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับและทุกประเภท
กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาสภาพแวดล้อมโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษา
กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

13. จุดเน้น

1. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระวิชาหลักเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 3
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนอ่านออกเขียนได้
3. พัฒนานักเรียนในด้านภาษา ด้านคณิตศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์และด้านเทคโนโลยี
4. นักเรียนทุกคนมีความสำนึกในความเป็นไทย

5. สร้างทางเลือกในการเรียนรู้ที่เน้นให้ประชากรวัยเรียนทุกคนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ลดอัตราการออกกลางคัน มีเปอร์เซ็นต์การศึกษาต่อและประกอบอาชีพที่สูง
6. ส่งเสริมการจักการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
7. นักเรียน ครู และสถานศึกษาได้รับการพัฒนาเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
8. โรงเรียนผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษา มีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง และผ่านการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอก
9. โรงเรียนจัดสอนภาษาต่างประเทศ(ภาษาที่ 2)

14. อัตลักษณ์

"รักการออม"

15. เอกลักษณ์

"แหล่งบ่มเพาะคนดี ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง"

สรุปได้ว่าโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาตั้งอยู่เลขที่ 72 หมู่ 2 ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก เปิดสอนชั้นอนุบาล 2 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน 2,605 คน มีครู 120 คน สภาพพื้นที่เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน การตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยกระจัดกระจายเป็นหย่อมบ้านต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ทำให้การจัดการศึกษาทำได้ไม่ทั่วถึง อีกทั้งยังประสบปัญหาการสู้รบ ปัญหายาเสพติด ปัญหาโรคระบาดต่าง ๆ มีความเสี่ยงในเรื่องของความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ การคมนาคม เส้นทางหลัก คือ ทางหลวงหมายเลข 105 (แม่สอด – แม่สะเรียง) ระยะทางประมาณ 120 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางตลอดเส้นทางถึงโรงเรียนหลัก สามารถเดินทางได้สะดวกทุกฤดู แต่โรงเรียนสาขาเดินทางลำบากในฤดูฝน

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา การศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

ปิยนาถ บุญมีพิพิธ (2551) ได้วิจัยเรื่องการวิจัยครั้งนี้เป็นการนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัด มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (2) นำเสนอ รูปแบบการจัดการความรู้ (3) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการความรู้สู่ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (4) เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยสอบถามผู้บริหาร และครู จำนวน 341 คน และสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสม ทดลองใช้รูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จำนวน 1 โรงเรียน และศึกษาผลการทดลองใช้จากการประชุมผู้บริหารและครูที่ทดลองใช้รูปแบบ จำนวน 30 คน โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของผู้บริหาร และครู จำนวน 30 คน ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับการ

ปฏิบัติในสิ่งที่แสดงถึงลักษณะการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในโรงเรียน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) รูปแบบการจัดการความรู้สู่การ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีองค์ประกอบ จำนวน 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การสร้างความรู้ การจัดการความรู้ ให้เป็นระบบ การแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้ การถ่ายโอนและนำความรู้ไปใช้ การค้นหาความรู้ การประมวลและ การกลั่นกรองความรู้ การแสวงหาความรู้ การจัดเก็บและสืบค้นความรู้ (3) ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน และครูให้ความร่วมมือในการทดลองใช้รูปแบบเป็นอย่างดี ครูได้เรียนรู้แนวทาง วิธีการจัดการความรู้ และมีความเข้าใจว่าการดำเนินงานในด้านการจัดการความรู้มีความสัมพันธ์กลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกันกับงานที่ทำ ไม่ได้แยกจากกัน จึงไม่เป็นการเพิ่มภาระงานและ (4) ผลการประเมินรูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ชาลี ภักดี (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์โดยวิธีโครงงานเพื่อการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง พัฒนาและจัดทำคู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์โดยวิธีโครงงาน เพื่อการพัฒนาทักษะ ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน ประชากรได้แก่ ผู้บริหารหรือครู และนักเรียน จำนวน 83 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารหรือครูและนักเรียน จำนวน 8 โรงเรียนจาก 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จังหวัดละ 1 โรงเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) อย่างง่าย จากโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และผลการประเมินภายในของสถานศึกษาในรอบที่ 1 - รอบที่ 3 ของมาตรฐานที่ 4 ด้านกระบวนการคิดอยู่ในระดับพอใช้ และปรับปรุง รวมทั้งจากผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนโดยวิธีโครงงานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ในการทดลองครั้งนี้แบ่งออกเป็นโรงเรียนในกลุ่มที่ใช้รูปแบบการทดลองจำนวน 4 โรงเรียน โรงเรียนในกลุ่มควบคุมจำนวน 4 โรงเรียน และนักเรียน โรงเรียนละ 10 คน รวม 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสนทนากลุ่ม และแบบสอบถามความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียนหรือครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนรู้ และสอบถามนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และสถิติที่ใช้ได้แก่การหาความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการแจกแจงปกติพหุ โดยการทดสอบ ความเบ้ ความโด่ง และใช้สถิติทดสอบ z-test สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ คือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่งเสริม การคิดโดยวิธีโครงงานเพื่อการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบนพบว่าไม่มีรูปแบบที่พัฒนาขึ้นรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ได้ครบทุกคุณลักษณะแต่มีบางรูปแบบเท่านั้นที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยรูปแบบที่ส่งผลมากที่สุด ได้แก่ ด้านการนำเสนอผลงาน (PRE2) รองลงมาคือ ด้านแนวคิดวางแผนการทำงานโดยบูรณาการองค์ความรู้ (IDEA) ตามลำดับในภาพรวมซึ่งส่งผลต่อด้านทักษะชีวิตและการทำงานร่วมกับผู้อื่น (LIFE) และทักษะการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศ (ICTS) ตัวแปรที่ส่งผลในทางลบต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้แก่ตัวแปรด้านทักษะการเรียนรู้ (LERN), ทักษะการสื่อสาร (COMM) และทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (THIN)

สุวรรณี กันทะปิง (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้ของ โรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่และ 2) เสนอแนะแนวทางการบริหารการ จดัการเรียนรู้ของโรงเรียน บ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนบ้านแม่กอนใน ปีการศึกษา 2561 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามและแบบบันทึกข้อมูลการประชุมกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1. สภาพการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีระดับการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการบริหารน้อย คือ ด้านหลักสูตร และสาระการเรียนรู้รอง ลงมาคือ ด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ด้านแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านครูผู้สอน ตามลำดับ 2. แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ที่สำคัญสรุปได้ดังนี้ 2.1 ด้านหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ ควรประชุมวางแผนวิเคราะห์หลักสูตร จัดหาวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรมาอบรมให้ความรู้แก่ครูตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญคณะกรรมการทั้งในและนอกสถานศึกษา วิเคราะห์จุดดี จุดด้อยของหลักสูตร เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้เป็นหลักสูตรที่ดีและทันสมัยอย่างน้อยปีละครั้ง 2.2 ด้านครูผู้สอน ควรจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครู ในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและสมรรถนะของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน จัดหาตัวอย่างการพัฒนาวิชาชีพครูในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจดัการเรียนรู้จัดประชุมเพื่อสะท้อนผลการพัฒนาตนเองของครู 2.3 ด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ควรชี้แจงการกำหนดนโยบายให้ครูผลิต ใช้สื่อ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูด้าน การผลิตสื่อ ใช้สื่อ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ประชุมเพื่อให้ครูสะท้อนผลการใช้สื่อ และเทคโนโลยีในการ จัดการเรียนรู้ 2.4 ด้านแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรวางแผนจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่ ส่งเสริมให้ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยประสานความร่วมมือกับ ชุมชน เชิญปราชญ์ ชาวบ้านนา ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอนให้เด็กเกิดการเรียนรู้นำเทคโนโลยีมาใช้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ผลงาน/นวตักรรมที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านสื่อสังคมแห่งการเรียนรู้ ตรวจสอบติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดการเรียนรู้ โดยมีตัวแทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จัดนำเสนอผลงาน/นวัตกรรมที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจดัการเรียนรู้

อุไร ซิรัมย์ (2563) ทำการวิจัยเรื่องเทคนิคการประเมินการเรียนรู้ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดในการประเมินการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้ได้สารสนเทศในการปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 เกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนรู้ของผู้สอน เพื่อให้เข้าใจว่าผู้เรียนเรียนรู้อะไรและเรียนรู้ได้ดีอย่างไร ผู้สอนจำเป็นต้องมีเครื่องมือวัดที่หลากหลาย ใช้เทคนิคการประเมินเพื่อการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นการใช้ข้อตกลงระหว่างผู้สอนและผู้เรียน การตั้งคำถาม การสังเกต การบันทึกการเรียนรู้ การประเมินตนเองและการประเมินโดยเพื่อน การให้ข้อมูลย้อนกลับ ที่จะเข้าใจถึง ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ขณะที่ผู้สอนต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจนเพื่อเป็นเกณฑ์ที่จะ นำมาใช้ในการพิจารณาว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้นั้นผู้สอนควรแจ้งและรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ส่งเสริมผู้เรียนประเมินตนเอง เกิดการเรียนรู้และ ยอมรับที่จะปรับปรุงตนเองในการเรียนรู้ให้ดีขึ้น ผู้เรียนจะบรรลุเป้าหมาย ที่สำคัญไม่ได้ หากผู้ที่เกี่ยวข้องสำคัญคือ ผู้สอนไม่นำผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนมาใช้เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

เกษรา เพิ่มสุขรุ่งเรือง (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบองค์ประกอบของการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) เพื่อยืนยันองค์ประกอบของการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการสุ่มแบบแบ่งประเภท ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน เครื่องมือวิจัย คือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบของการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยพบว่า 1.องค์ประกอบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบนโยบายและกลยุทธ์ มี 8 องค์ประกอบย่อย (1.1) วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร (1.2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (1.3) วุฒิภาวะของความเป็นครู (1.4) การนิเทศติดตาม (1.5) ข้อมูลสารสนเทศ (1.6) แบบอย่างที่ดี (1.7) การสื่อสาร (1.8) การสร้างความเข้มแข็ง 2) องค์ประกอบแนวทางการดำเนินการส่งเสริมวินัย มี 6 องค์ประกอบย่อย 2.1) การบริหารจัดการ (2.2) การจัดกิจกรรม (2.3) กลไกการบริหาร (2.4) การสร้างแกนนำ (2.5) การประเมินผล (2.6) วัฒนธรรมโรงเรียน 3) องค์ประกอบบรรยากาศโรงเรียน และ 4) องค์ประกอบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 2. ผลการยืนยันองค์ประกอบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า มีความถูกต้องเหมาะสมเป็นไปได้เป็นประโยชน์

จากผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของหลาย ๆ ท่านดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (R&D : Research and Development) ผู้วิจัยขอเสนอดังนี้

3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก
3.2 วิธีการศึกษา
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
3.6 การนำเสนอข้อมูล

3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการ โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก โดยได้ทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 17 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน หัวหน้าฝ่ายงาน 4 คน ครูฝ่ายกิจการนักเรียน 2 คน และครูผู้สอน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เฉพาะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการจัดประสบการณ์ ใช้เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

3.2 วิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (การศึกษา สำรวจ ข้อมูลพื้นฐาน) Research : R1
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (การออกแบบและพัฒนารูปแบบ) Development : D1
ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (นำไปใช้จริง) Research : R2
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินพัฒนาและเผยแพร่ (ประเมิน พัฒนารูปแบบและเผยแพร่) Development : D2

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (การศึกษา สำรวจ ข้อมูลพื้นฐาน) Research : R1

ตารางที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัย ขั้นตอนที่ 1

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	หลักฐาน	ผลที่ได้
1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน การบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา	ศึกษาเอกสาร สังเกต สัมภาษณ์ การวิเคราะห์ SWOT	ผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติการสอน	แผนพัฒนา แผนปฏิบัติงานประจำปี รายงานประเมินตนเอง โครงการ กิจกรรม และเอกสารหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	1. ทราบผลการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา 2. ทราบปัจจัยเพื่อนำมาหารูปแบบทางเลือก

ในขั้นตอนนี้เป็นการ

1. ศึกษา วิเคราะห์ เอกสารงานวิจัยเกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา แผนพัฒนา แผนปฏิบัติงานประจำปี รายงานประเมินตนเอง โครงการ กิจกรรม และเอกสารหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. สังเกต สำรวจ และสัมภาษณ์ ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง

3. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น (SWOT) เพื่อให้ทราบปัจจัย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาอุปสรรค จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อนำมาสร้างรูปแบบทางเลือก

4. ประสิทธิภาพของเครื่องมือหาได้จากการนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ที่ปรึกษารอง พิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อคำถามหลัก รวมถึงความเหมาะสมและเป็นไปได้ของคำถามขยาย

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร) Development : D1

ตารางที่ 3.2 ขั้นตอนการวิจัย ขั้นตอนที่ 2

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	หลักฐาน	ผลที่ได้
2.เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา	นำรูปแบบทางเลือกมายืนยันโดยการสนทนากลุ่ม (focus group) โดยผู้เชี่ยวชาญ	ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 2 คน ได้แก่ กลุ่มบริหาร กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มครูผู้ปฏิบัติการด้านการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติดังนี้ (1) ทำงานด้านการศึกษาและ/หรือ (2) มีประสบการณ์ทำงานด้านที่เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 ปี	เอกสารการบันทึกการสนทนากลุ่ม	รูปแบบทางเลือกที่ได้รับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ

ในขั้นตอนนี้เป็นการยืนยันการออกแบบการพัฒนา เป็นการนำเสนอผู้เชี่ยวชาญโดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อยืนยันออกแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา โดยการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่รับผิดชอบและเข้าใจดีในด้านการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ซึ่งมีขั้นตอนต่อไปนี้

1. การดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม
2. เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. การกำหนดแนวทางการพัฒนา

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อกำหนดรูปแบบ โดยการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่รับผิดชอบและเข้าใจดีในด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีขั้นตอนต่อไปนี้

1. การดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม
2. เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

5. สร้างแบบสรุปข้อมูลศึกษาข้อเท็จจริงเพื่อยันยันรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

1. การคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

การคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม เพื่อกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สูงสุด ผู้วิจัยใช้หลักการเลือกผู้เข้าร่วมสนทนาที่มีภูมิหลังคล้ายคลึงกันในการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย เพื่อพัฒนาผลการดำเนินงาน โดยตรง

การคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสนทนากลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 2 คน ได้แก่ กลุ่มบริหาร กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มครูผู้ปฏิบัติการด้านการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ ดังนี้ (1) ทำงานด้านการศึกษาและ/หรือ (2) มีประสบการณ์ทำงานด้านที่เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 ปี ผลการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ได้ผู้เชี่ยวชาญ 6 คน ซึ่งจำแนกตามความเชี่ยวชาญ

ตารางที่ 3.3 การคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

ผู้เชี่ยวชาญ	ด้านผู้เชี่ยวชาญการจัดการเรียนรู้	ด้านผู้บริหารการศึกษา	ด้านครูผู้ปฏิบัติการ
คนที่ 1	/		
คนที่ 2	/		
คนที่ 3		/	
คนที่ 4		/	
คนที่ 5			/
คนที่ 6			/

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ ได้แก่

2.1 ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) จำนวน 1 คน คือ ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ ผู้จดบันทึกการสนทนา (Note–Taker) จำนวน 2 คน คือ นายภคพล ก่อกุลเกียรติ และนายธีรภัทร์ จำเนียร และผู้บริการทั่วไปจำนวน 1 คน คือ นางสาวเอมนิการ์ น้อยจั่น รวม 4 คน

2.2 แนวทางการสนทนากลุ่ม มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยนำผลการศึกษา วิเคราะห์สภาพทั่วไป เป็นกรอบในการกำหนดโครงสร้างแนวคำถาม

ขั้นตอนที่ 2 สร้างคู่มือการสนทนากลุ่ม ตามโครงสร้างแนวคำถามที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยคำถามหลัก และคำถามขยายที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ของกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 นำคู่มือการสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ที่ปรึกษารอง พิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อคำถามหลักรวมถึงความเหมาะสมและเป็นไปได้ของคำถามขยาย

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขคู่มือการสนทนากลุ่มตามข้อเสนอแนะจนสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเตรียมตัวทำงานภาคสนาม

3.1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเชิญผู้เชี่ยวชาญ ในการขอเชิญผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาที่บุคลากรผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม เพื่อขออนุญาตบุคคลดังกล่าว

3.1.2 จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ สมุดบันทึก เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป ของที่ระลึกและคู่มือการสนทนากลุ่ม

3.1.3 ซักซ้อมทำความเข้าใจในหลักการ วิธีการและขั้นตอนการจัดสนทนากลุ่ม เพื่อให้ผู้ดำเนินการ ผู้จดบันทึกการสนทนา และผู้บริการทั่วไป มีความพร้อมในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอยู่ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.2 การดำเนินการสนทนากลุ่ม

3.2.1 ผู้วิจัยจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่จะใช้ในการสนทนากลุ่มให้พร้อมก่อนผู้เข้าร่วมสนทนาจะเดินทางมาถึง

3.2.2 สร้างความสัมพันธ์ที่ดีเมื่อผู้เข้าร่วมสนทนาเดินทางมาถึงโดยผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดสนทนาทุกคนพยายามพูดคุยและซักถามอย่างเป็นมิตรเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีก่อนเริ่มต้นสนทนา

3.2.3 เมื่อสนทนาเสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยแสดงความขอบคุณผู้ร่วมสนทนาทุกคน และดูแลอำนวยความสะดวกจนผู้ร่วมสนทนาเดินทางกลับ

4. วิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยดำเนินการทันทีที่การสนทนาสิ้นสุดลง โดยสรุปจากความคิดเห็นของผู้ดำเนินการสนทนา ผู้จดบันทึก ผู้บริการทั่วไป และจากการสังเกตของผู้วิจัยเพื่อการตรวจสอบข้อมูลและพัฒนากรอบประเด็นในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

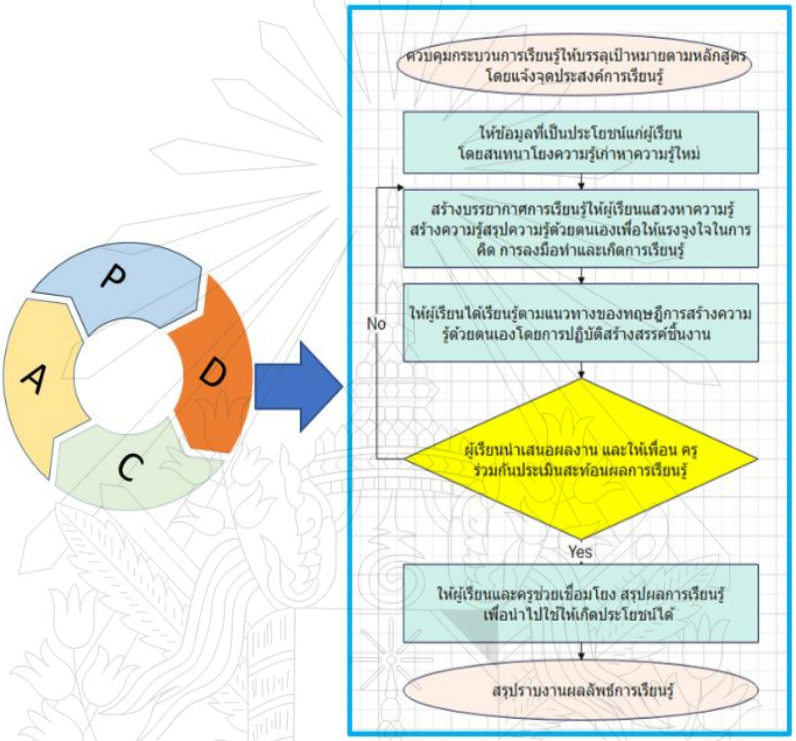
4.2 การเตรียมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์อย่างละเอียด

ในการเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้วิธีการถอดรายละเอียดจากเทปบันทึกการสนทนากลุ่มโดยตรวจสอบกับบันทึกการสนทนาที่ผู้จดบันทึกได้จดไว้ ซึ่งการถอดเทปจะถอดรายละเอียดทุกคำพูด และบรรยากาศในการสนทนาลงไปด้วย ทั้งนี้เพื่อใช้ประกอบในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 วิธีการวิเคราะห์

เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารบันทึกการสนทนาของผู้จดบันทึก และเอกสารจากการถอดเทปโดยสรุปใจความจากเอกสาร ความถี่ของคำและเนื้อหาที่สนใจซึ่งคำนึงถึงสถานการณ์ของสนทนากลุ่ม

รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

ภาพที่ 3.1 รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

ขั้นตอนดำเนินงาน

จากแผนภาพ รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ประกอบด้วยการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วยการวางแผน (P) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (D) หลังจากนั้นจึงต่อด้วยการตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติตามแผน (C) ว่าผลที่ได้นั้นเป็นไปตามแผนที่คิดไว้แค่ไหน และท้ายสุดนำผลที่ได้จากการประเมินไป ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงต่อตามความเหมาะสม (A) ในขั้นตอนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (D) มีขั้นตอนต่อไปนี้คือ

1. ขั้นตอนการควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรโดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

2. ขั้นตอนการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยสนทนาโยงความรู้เก่าหาความรู้ใหม่

3. ขั้นตอนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ สรุปความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการคิด การลงมือทำและเกิดการเรียนรู้

4. ขั้นตอนการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการปฏิบัติสร้างสรรค์ชิ้นงาน

5. ขั้นตอนการให้ผู้เรียนนำเสนอผลงาน และให้เพื่อน ครู ร่วมกันประเมินสะท้อนผลการเรียนรู้

6. ขั้นตอนการให้ผู้เรียนและครูช่วยเชื่อมโยง สรุปผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

7. ขั้นตอนการสรุปรายงานผลลัพธ์การเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (นำไปใช้จริงและประเมินผลการใช้) Research : R2

ตารางที่ 3.4 ขั้นตอนการวิจัย ขั้นตอนที่ 3

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	หลักฐาน	ผลที่ได้
3.เพื่อทดลองรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา	นำรูปแบบทางเลือกไปทำการทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย	ผู้บริหาร และครู โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา	รูปแบบการทดลอง	ผลการทดลอง

ในขั้นตอนนี้เป็นการนำรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ไปใช้ในสถานการณ์จริงกับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำแนวทางที่ได้จากการสังเคราะห์ในระยะที่ 2 ไปขออนุญาตและแนะนำแก่ผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติการ ก่อนการใช้รูปแบบ

2. นำรูปแบบไปใช้ในสถานการณ์จริง โดยมีวิธีการปฏิบัติ ดังนี้คือ

- จัดทำเอกสารลำดับขั้นตอน
- ดำเนินการตามขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมิน และการพัฒนา Development : D2

ตารางที่ 3.5 ขั้นตอนการวิจัย ขั้นตอนที่ 4

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	หลักฐาน	ผลที่ได้
4. เพื่อประเมินผลและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา	การประเมินผลและพัฒนารูปแบบ	ผู้บริหาร และครู โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา	แบบประเมินกระบวนการรูปแบบ และแบบประเมินความพึงพอใจการใช้รูปแบบ	ผลการประเมินผลและพัฒนารูปแบบ

ในขั้นตอนนี้เป็นการพัฒนาปรับปรุงผลการประเมินการใช้รูปแบบ โดยการนำรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ประเมินผลการใช้กระบวนการรูปแบบ และนำแบบประเมินความพึงพอใจ ไปประเมินผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติการ

การประเมินผลการใช้รูปแบบ โดย

1. นำเครื่องมือไปประเมินผู้บริหารและครู ด้านกระบวนการ
2. นำแบบประเมินความพึงพอใจไปประเมินผู้บริหารและครูขณะปฏิบัติกิจกรรม

การประเมินผลการดำเนินงาน โดยวิธีการดังนี้

เมื่อนำรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาไปใช้ในสถานการณ์จริงกับกลุ่มเป้าหมาย ได้ทำการประเมินผลการใช้กระบวนการรูปแบบ และนำแบบประเมินความพึงพอใจไปประเมินผู้บริหาร และครูผู้ปฏิบัติการ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้

1. รายงานผลการประเมินภายในของโรงเรียน ผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการประเมินภายในโรงเรียน
2. รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผู้รับผิดชอบ งานวิชาการ งานวัดและประเมินผล
3. ความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ผู้รับผิดชอบ ผู้วิจัย

การประเมินความพึงพอใจของบุคลากร โดยมีรายละเอียดดังนี้

แหล่งข้อมูล

ผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติการ โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก โดยได้ทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 17 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน หัวหน้าฝ่ายงาน 4 คน ครูฝ่ายกิจการนักเรียน 2 คน ครูผู้สอน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงเฉพาะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการจัดประสบการณ์ ใช้เพื่อพัฒนาการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 หลังจากการนำรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาไปใช้ในสถานการณ์จริงกับกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการแจกแบบประเมินกระบวนการรูปแบบ และแบบประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

3.3.2 นำแบบประเมินมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความพึงพอใจของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินกระบวนการรูปแบบ และแบบประเมินความพึงพอใจขอ รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของความพึงพอใจในการดำเนินงานการนิเทศภายใน

2. กำหนดให้เป็นแบบประเมินความคิดเห็น/ความพึงพอใจที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ

1 หมายถึง มีความคิดเห็น /ความพึงพอใจน้อยที่สุด
2 หมายถึง มีความคิดเห็น /ความพึงพอใจน้อย
3 หมายถึง มีความคิดเห็น /ความพึงพอใจปานกลาง
4 หมายถึง มีความคิดเห็น /ความพึงพอใจมาก
5 หมายถึง มีความคิดเห็น /ความพึงพอใจมากที่สุด

3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างโดยกำหนดประเด็นที่จะสอบถาม แล้วเขียนเป็นข้อคำถาม โดยตั้งประเด็นในการประเมินกระบวนการรูปแบบ และแบบประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

4. นำแบบประเมินฉบับร่างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบด้านภาษา ความครอบคลุมของเนื้อหาที่จะประเมิน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วทำการคัดเลือกข้อที่มีความสอดคล้อง

5. จัดพิมพ์แบบประเมินกระบวนการรูปแบบ และแบบประเมินความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์เพื่อเป็นแบบประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลมาจากแบบประเมินกระบวนการรูปแบบ และแบบประเมินความพึงพอใจของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า(Rating Scale) ที่กำหนดค่าออกมาเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดค่าระดับความพึงพอใจ แต่ละช่วงคะแนน และความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 119 - 120) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ความคิดเห็น /พึงพอใจมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง ความคิดเห็น /พึงพอใจมาก
ระดับ 3 หมายถึง ความคิดเห็น /พึงพอใจปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง ความคิดเห็น /พึงพอใจน้อย
ระดับ 1 หมายถึง ความคิดเห็น /พึงพอใจน้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง ความคิดเห็น /พึงพอใจมากที่สุด
3.51 - 4.50 หมายถึง ความคิดเห็น /พึงพอใจมาก
2.51 - 3.50 หมายถึง ความคิดเห็น /พึงพอใจปานกลาง
1.51 - 2.50 หมายถึง ความคิดเห็น /พึงพอใจน้อย
1.00 - 1.50 หมายถึง ความคิดเห็น /พึงพอใจน้อยที่สุด

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

1.2 ร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 104)

$$P = \frac{f \times 100}{N}$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)
การหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในกรณีข้อมูลไม่ได้มีการแจกแจงความถี่สามารถหาได้จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{(x - \bar{x})^2}{n-1}}$$

เมื่อ S.D. คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
x คือ ข้อมูล (ตัวที่ 1,2,3...,n)
$\bar{x}$ คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
n คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.4 ศึกษาหนึ่งกลุ่มตรวจสอบหลังการทดลองใช้ (One Group Pretest - Posttest Design)

O_1	X	O_2

เมื่อ O_1 คือ การทดสอบก่อนทดลอง
x คือ สิ่งทดลอง การจัดการกระทำ
O_2 คือ ค่าของตัวแปรตามที่วัดหลังจากการทดลอง

3.6 การนำเสนอข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ แบบบรรยายพรรณนาขยายความตามแนวคิดและข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ การนำเสนอรายงานในการศึกษาวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 5 ส่วนประกอบด้วย

บทที่ 1 บทนำ
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการ
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา เป็นรูปแบบวิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผลการวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 ผลการศึกษา วิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

4.2 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

4.3 ผลการทดลองการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

4.4 ผลการประเมินผลและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

4.1 ผลการศึกษา วิเคราะห์ สภาพปัจจุบันการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร

จากรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (2562-2564) หลักสูตรสถานศึกษา (2563) แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (2563-2565) แผนปฏิบัติการประจำปี (2562-2564) และรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก : ผลการประเมิน SAR ภายใต้สถานการณ์ COVID –19 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2563) ของโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาพบว่า

1) โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยามีการดำเนินงานตามกระบวนการวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) มีปริมาณนักเรียนจำนวนมาก ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนควรชี้แนะข้อปฏิบัติและสอดแทรกให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ รวมถึงด้านระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรมตามวัฒนธรรม ประเพณี โรงเรียนควรส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียนเพื่อฝึกความรับผิดชอบ การเป็นผู้นำและผู้ตาม การยอมรับความคิดเห็น

2) กำหนดแผนพัฒนาครู ยกระดับความสามารถในการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจในการพัฒนาสถานศึกษาให้ครบถ้วนทั้งด้านความรู้ตามหลักสูตร ด้านทักษะชีวิต และด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะด้านระเบียบวินัย ช่วยให้โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น ชุมชนเข้าใจการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนมากยิ่งขึ้นและคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

3) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นมากยิ่งขึ้นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

1. โรงเรียนได้จัดให้มีการกำหนดนโยบายการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้บริหารดำเนินการจัดทำแผนให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย (P)

ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ในด้านการวางแผนนี้โรงเรียนยังไม่ได้ดำเนินการกำหนดแนวนโยบายแผนงานหรือโครงการที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยที่ชัดเจน อีกทั้งยังไม่ได้จัดทำเป็นกิจกรรมที่บรรจุอยู่ในแผนจัดการเรียนรู้ของครู นอกจากนี้ผู้บริหารได้มีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการวางแผนจัดกิจกรรม แต่ครูยังขาดความเข้าใจในการนำกระบวนการส่งเสริมระเบียบวินัยสอดแทรกในการเรียนการสอน ซึ่งหลักฐานที่ปรากฏชัดเจน เช่น ครูได้จัดทำแผนการเรียนรู้ที่ได้กำหนดกระบวนการส่งเสริมระเบียบวินัยอย่างชัดเจน ผู้บริหารจึงต้องเร่งดำเนินการมอบหมายให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนการนำกระบวนการส่งเสริมระเบียบวินัยสอดแทรกในการเรียนการสอนในรายวิชาของตนเอง และครูยังไม่กล้าที่จะขอความร่วมมือกับผู้ปกครองในการวางแผนในการนำกระบวนการส่งเสริมระเบียบวินัยสอดแทรกในการเรียนการสอน ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบการวิจัยดังนี้

*“...โรงเรียนไม่ได้กำหนดนโยบายใน*การนำกระบวนการส่งเสริมระเบียบวินัยสอดแทรกในการเรียนการสอน*ไว้ในแผนจัดการเรียนรู้ เพราะในเรื่อง การสอดแทรกระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้นั้นครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนจะคิดว่าไม่ได้ระบุการสอดแทรกระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้ในแผนการสอนก็ได้...”* (สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2565)

“...ปัจจุบันการสอดแทรกระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้เป็นเรื่องสำคัญในโรงเรียนทางโรงเรียนยังไม่ได้เน้นและมีแนวนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการสอดแทรกระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้...” (สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2565)

“...โรงเรียนของเรายังขาดการติดตามโครงการการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านระเบียบวินัย ในทุกภาคเรียนที่ชัดเจน...” (สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2565)

“...ในเรื่องข้อมูลสารสนเทศของการทำผิดระเบียบวินัย โรงเรียนยังไม่ได้สำรวจและจัดทำเป็นระบบที่ชัดเจน เพื่อให้ครูได้นำไปใช้ได้ ...” (สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2565)

“...แผนการจัดการเรียนรู้ของครูทุกแผนจะมีการสอดแทรกระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน แต่ครูส่วนใหญ่ยังเขียนแผนการสอนแบบภาพรวม และไม่ได้กำกับติดตามด้านระเบียบวินัยในชั้นเรียนอย่างจริงจังตามแผนการจัดการเรียนรู้...” (สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2565)

2. โรงเรียนมีการดำเนินการสำรวจ และวิเคราะห์ข้อมูลการสอดแทรกระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้ (D)

ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ในด้านการสอดแทรกระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่โรงเรียนต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยโรงเรียนยังไม่เคยมีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรรับทราบเกี่ยวกับการจัดทำแผนการดำเนินงาน การสอดแทรกระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้ในการประชุมเปิดภาคเรียนทุกครั้ง และยังขาดการกำชับให้ครูเกี่ยวกับความสำคัญของการสอดแทรกระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้วางไว้ และโรงเรียนยังขาดผู้ดูแลการบันทึกการทำผิดระเบียบวินัย นอกจากนี้ครูยังมีความเห็นว่า ระเบียบวินัยนั้นมีความสำคัญยิ่งต่อผู้เรียน และต่อการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แต่ครูยังขาดความเข้าใจในการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตนให้มีระเบียบวินัยอย่างเต็มที่ ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบการวิจัยดังนี้

“...ในการให้บุคลากรรับทราบนโยบายในการสอดแทรกระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้นั้น ผู้บริหารได้พูดให้กับครูรับทราบเมื่อการประชุมก่อนเปิดภาคเรียนแต่ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจังจึงไม่ผู้ที่รับผิดชอบในด้านการกำกับติดตามอย่างชัดเจน...” (สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2565)

“...รายวิชาที่นักเรียนได้เรียนรู้ เช่น วิชาสังคมศึกษา วิชาการงานอาชีพ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่ครูยังไม่ได้มีการสอดแทรกระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน...” (สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2565)

“...การใช้ห้องสมุด และห้องคอมพิวเตอร์เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน ที่นักเรียนต้องเข้าใช้อยู่เสมอ เพราะนักเรียนสามารถเข้าไปค้นคว้าได้ แต่ในขณะนี้หนังสือในการค้นคว้านักเรียนยังขาดระเบียบวินัยในการใช้ห้องปฏิบัติการดังกล่าว อีกทั้งผู้บริหารยังได้ไม่ได้มอบหมายให้ครูท่านใดรับผิดชอบอย่างชัดเจน...” (สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2565)

3. โรงเรียนมีการกำหนดวิธีการและเครื่องมือประเมินผลการดำเนินการการนิเทศติดตามและประเมินด้านระเบียบวินัยอย่างต่อเนื่องหรือไม่ (C)

ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า ในด้านการติดตามและตรวจสอบ โรงเรียนยังไม่ได้จัดทำแผนการนิเทศ ดำเนินการนิเทศติดตามและตรวจสอบด้านระเบียบวินัยของครูในทุกสิ้นภาคเรียน หรือสิ้นปีการศึกษา ผู้บริหารไม่ได้ร่วมกับครูในการปรึกษาหารือ ประเมินผล การสอดแทรกระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู มีความเห็นตรงกันว่า ในการติดตามตรวจสอบ การสอดแทรกระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้ไม่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง ในส่วนวิธีการและเครื่องมือในการนิเทศติดตามนั้น โรงเรียนยังมีไม่หลากหลาย ซึ่งโรงเรียนยังต้องปรับปรุงในด้านนี้ และการรายงานผลด้านระเบียบวินัยนั้น โรงเรียนจะทำในลักษณะการสรุปโครงการ ซึ่งจะเวียนกันรับผิดชอบ ไม่มีผู้ที่รับผิดชอบเป็นผู้ดำเนินการจัดทำที่ชัดเจน และไม่มีการสรุปตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียน ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบการวิจัย ดังนี้

“...การติดตามและตรวจสอบการสอดแทรกระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้ของครูจากการสังเกตครูในการจัดการเรียนการสอนจะเห็นว่าครูยังต้องมีการพัฒนาตนเอง...” (สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2565)

“...ในส่วนครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ยังไม่มีการประเมินผลด้านระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน...” (สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2565)

“...ไม่มีแผนการนิเทศไว้ชัดเจน บางครั้งครูก็ไม่สามารถทำตามแผนการสอนที่กำหนดให้มีการสอดแทรกระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้...”(สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2565)

“... ยอมรับว่าที่ผ่านมาโรงเรียนยังต้องปรับปรุง และในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ทำให้เรียนรู้ว่าโรงเรียนยังขาดการดำเนินงานเกี่ยวกับการสอดแทรกระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน...” (สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2565)

“...เท่าที่ผ่านมายังไม่ได้มีการประเมินผลการสอดแทรกระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน...” (สัมภาษณ์, 15 มิถุนายน 2565)

4. โรงเรียนมีการสรุปรายงานการพัฒนาด้านระเบียบวินัย ตั้งแต่เริ่มดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และเสร็จสิ้นการดำเนินการ เพื่อสรุปเป็นรายงานนำเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับ และผู้เกี่ยวข้องทราบหรือไม่ (A)

ผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า โรงเรียนไม่ได้นำข้อมูลที่ได้จากการสรุปโครงการมาวิเคราะห์ข้อมูลการสอดแทรกระเบียบวินัยในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ มาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนา/ปรับปรุง ด้านระเบียบวินัย และการกำหนดแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาด้านระเบียบวินัย ผู้บริหารไม่ได้จัดให้มีการประชุมครูและระดมความคิดเห็นเพื่อทบทวนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตลอดจนไม่ได้ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา/ปรับปรุง ในการประชุมผู้ปกครองนักเรียน และโรงเรียนไม่ได้นำโครงการที่เกี่ยวกับระเบียบวินัย มาบรรจุในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนที่ชัดเจน และครูไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาด้านระเบียบวินัย ครูมีการประชุมและระดมความคิดเห็นเพื่อทบทวนการบริหารจัดการพัฒนา ส่งเสริมระเบียบวินัยของนักเรียน รวมทั้งยังไม่ได้หาวิธีการแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กร ชุมชน ท้องถิ่น ในการมีส่วนร่วมในการใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน หรือโดยการมีส่วนร่วมกับชุมชน หรือองค์กรท้องถิ่น หรือหน่วยงานต่าง ๆ บุคคลที่ได้สนับสนุนโรงเรียน รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาด้านระเบียบวินัย ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบการวิจัยดังนี้

“...ในการประชุมครูในแต่ละครั้งไม่ได้นำเรื่องเกี่ยวกับ ระเบียบวินัยของนักเรียนมาให้ครูได้นำเสนอความคิดในการส่งเสริมและพัฒนาที่ชัดเจน...” (สัมภาษณ์, 16 มิถุนายน 2565)

“...ในส่วนของชุมชนไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริม และพัฒนา หรือวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญมาช่วยโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควร...” (สัมภาษณ์, 16 มิถุนายน 2565)

4.1.3 ผลจากการวิเคราะห์สภาพจริง (SWOT Analysis)

พบว่า จุดแข็งและโอกาสของการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ประกอบด้วย

โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยามีการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบหลากหลายวิธี มีการประชุมแบบมีส่วนร่วม ประชุมเพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายที่ชัดเจน มีการปรับปรุงแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับผลการจัดการศึกษา สภาพปัญหา ความต้องการพัฒนาและนโยบายปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา

พบว่า จุดอ่อนและอุปสรรคของการบริหารจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ประกอบด้วย

1. การกำหนดนโยบายในกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนรู้ของบุคลากรยังขาดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ขาดการบูรณาการ ใช้กระบวนการ P D C A เป็นรูปแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้บุคลากรทุกกลุ่มงานได้มีส่วนเกี่ยวข้อง และร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ให้เกิดความชัดเจน เพื่อสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา และสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จได้ คณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรสถานศึกษา ทำให้การนำกลยุทธ์ไปใช้ไม่เป็นระบบ

2. โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาควรเพิ่มการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ให้มีความเข้มแข็ง มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา และการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

3. การจัดการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมของครู พบว่า ครูผู้สอนยังขาดความรู้ ขาดทักษะการจัดการเรียนรู้ และขาดการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย

4. การวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ในระดับสถานศึกษาและระดับห้องเรียนยังไม่เป็นระบบ เช่น การชี้แจงหลักสูตร ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้แต่ครูยังใช้การสอนแบบบรรยาย และไม่ได้นำแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่มาใช้จริง เนื่องจากครูขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้แหล่งเรียนรู้แต่ละประเภท การจัดหาและผลิตสื่ออุปกรณ์ การจัดทำแบบทดสอบ เครื่องมือประเมินผล แบบรายงาน เป็นต้น

5. การกำหนดมาตรการและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ยังไม่สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน สถานการณ์ หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ และอื่น ๆ

6. การจัดระบบและการดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศกำกับติดตาม และให้ความช่วยเหลือแก่ครู ยังไม่สามารถจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และมาตรฐานการศึกษา

7. การจัดระบบและการดำเนินการเกี่ยวกับการประเมิน การรายงานและการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ยังไม่มีความต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการวิเคราะห์หากลยุทธ์จากผลการวิเคราะห์ SWOT

จุดแข็ง (Strengths)	**จุดอ่อน (Weaknesses)**
โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา มีการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบหลากหลายวิธี เช่น วงจรคุณภาพ PDCA มีการประชุมแบบมีส่วนร่วม ประชุมเพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายที่ชัดเจน มีการปรับปรุงแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับผลการจัดการศึกษา สภาพปัญหา ความต้องการพัฒนาและนโยบายปฏิรูปการศึกษา ที่มุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา	โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ควรเพิ่มการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ให้มีความเข้มแข็ง มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา และการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น
โอกาส (Opportunities)	**อุปสรรค (Threats)**
1. สถานศึกษามีภาคีเครือข่าย จากหน่วยงานภายนอกให้ความร่วมมือ และให้การสนับสนุนการศึกษา 2. สถานศึกษาได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง 3. สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น	1. การใช้สื่อเทคโนโลยี สื่อโซเชียลมีเดียที่เข้าถึงได้ง่าย ทำให้ดึงดูดความสนใจของนักเรียน ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน 2. ครูมีภาระงานนอกเหนือจากการสอนมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน 3. ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่บนพื้นที่สูง อยู่ห่างไกล ทำให้ยากต่อการติดต่อประสานงาน 4. มีงบประมาณจำกัดต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น การศึกษาแหล่งเรียนรู้ และกิจกรรมการสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น

จากตารางที่ 4.1 การหากลยุทธ์จากผลการวิเคราะห์ SWOT ได้กลยุทธ์มา 4 ด้าน ดังนี้

1. กลยุทธ์ SO (เป็นการนำเอาโอกาสมาใช้กับจุดแข็งของโรงเรียน)

1.1 เชิญหน่วยงานภายนอกมาเป็นวิทยากรให้ความรู้และให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

1.2 สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อให้มีส่วนร่วมในกระบวนติดตามการช่วยเหลือนักเรียน และการจัดการเรียนการสอน

1.3 ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วม ภาคีเครือข่ายระหว่างโรงเรียน ชุมชน วัด หน่วยงานราชการ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น

2. กลยุทธ์ WO (เป็นการนำโอกาสที่มีมาช่วยปิดจุดอ่อนของโรงเรียน)

2.1 กำหนดนโยบาย ในกระบวนการบริหาร และการจัดการเรียนรู้สถานศึกษาโดยบูรณาการใช้กระบวนการ P D C A แบบมีส่วนร่วม อย่างจริงจังและให้มีความต่อเนื่อง

2.2 กำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ และมาตราต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 จัดการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมของครูโดยการเพิ่มทักษะการจัดการเรียนรู้ และการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย

2.4 วางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ในระดับสถานศึกษา และระดับห้องเรียน ทำให้เป็นระบบ เช่น การชี้แจงหลักสูตร การพัฒนาครูด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่นำแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่มาใช้ในการเรียนการสอน การจัดหาและผลิตสื่อ อุปกรณ์ การจัดทำแบบทดสอบ เครื่องมือประเมินผล แบบรายงาน เป็นต้น

2.5 กำหนดมาตรการ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับธรรมชาติผู้เรียน สถานการณ์ หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ และอื่น ๆ

2.6 จัดระบบและการดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศกำกับติดตาม และให้ความช่วยเหลือแก่ครู ให้สามารถจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา

2.7 จัดระบบ และการดำเนินการเกี่ยวกับการประเมิน การรายงาน และการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่อง

3. กลยุทธ์ ST (เป็นการเอาจุดแข็งมากำจัดภัยคุกคาม)

3.1 ครูให้ความตระหนักถึงคุณและโทษของการใช้การสื่อเทคโนโลยี สื่อโซเชียลมีเดีย แก่นักเรียน และประยุกต์สอดแทรกการใช้สื่อมาช่วยในการจัดการเรียนสอน

3.2 ลดภาระงานครูให้น้อยลง โดยมุ่งเน้นการเรียนการสอนเป็นสำคัญ

3.3 สร้างเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน วางแผนในช่องทางการติดต่อประสานงาน

3.4 วางแผนใช้จ่ายงบประมาณ จัดทำโครงการกิจกรรมเพื่อขอเบิกงบประมาณไว้ล่วงหน้า เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4. กลยุทธ์ WT (ลดความเสี่ยง)

4.1 ครูประยุกต์สอดแทรกการใช้สื่อมาช่วยในการจัดการเรียนสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดวินัยในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

4.2 สอบถามความเป็นไปได้และวางแผนในช่องทางการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองที่อยู่ห่างไกลสถานศึกษา

4.3 จัดทำโครงการกิจกรรมเพื่อวางแผนในการใช้การเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

สรุปผลการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ปัจจัย

จากการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา พบว่าโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยามีการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบ หลากหลายวิธี เช่น วงจรคุณภาพ PDCA แต่ยังขาดปัจจัยการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา และการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งขาดการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ และมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมด้านวินัยของสถานศึกษาให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และปัจจัยการจัดการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมของครูโดยการเพิ่มทักษะการจัดการเรียนรู้และการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย

4.2 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาหารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ตามแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ด้วยแนวคิดวงจรเดมมิ่ง (PDCA) และการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคชั่นนิซึม (Constructionism) ในการสนทนากลุ่ม เมื่อวันศุกร์ที่ 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2566 เวลา 10.00 น. ถึง 12.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนถนอมราษฎ์บำรุง อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มละ 2 คน ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร 2 คน กลุ่มครูและบุคลากร 2 คน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 2คน รวมทั้งหมด 6 คน เพื่อร่วมยืนยันรูปแบบทางเลือก และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ตามประเด็นคำถามในคู่มือการจัดสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่ามีแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

4.2.1 จากการสนทนากลุ่มผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านเกี่ยวกับงานวิจัยชิ้นนี้

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้กล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่า เห็นด้วยกับงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างบทสนทนากลุ่มที่สำคัญประกอบการวิจัยดังนี้

“...เห็นด้วยกับงานวิจัยชิ้นนี้เพราะระเบียบวินัยมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของนักเรียน แต่การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมระเบียบวินัยควรมีรูปแบบเฉพาะ อาจใช้รูปแบบการเรียนรู้ผ่านโครงงาน โครงการ กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องวิถีชีวิต เช่น โครงการเลี้ยงไก่ แต่ขณะประกอบกิจกรรมในโครงการควรมีการบูรณาการตัวชี้วัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรร่วมด้วย...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

“...เห็นด้วยกับงานวิจัยนี้เพราะจะได้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้จัดการเรียนรู้ให้เกิดชิ้นงาน ผลงาน หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ อีกทั้งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมสมรรถนะที่สำคัญของนักเรียน รวมทั้งการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวินัยให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

“...เห็นด้วยกับงานวิจัยชิ้นนี้แต่หลังจากการจัดการเรียนรู้แล้วควรมีการวัดผลประเมินผลการเรียนที่มี Rubic ที่ชัดเจน ...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

“...เห็นด้วยกับงานวิจัยชิ้นนี้ ถือว่าเป็นเรื่องเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันเพราะผู้เรียนหากมีวินัยจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี เห็นว่าเป็นงานวิจัยที่จะก่อประโยชน์ต่อการบริหารจัดการเรียนรู้...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

“...เห็นด้วยกับงานวิจัยชิ้นนี้ เพราะวินัยเป็นกฎเกณฑ์ของสังคมที่กำหนดขึ้นเพื่อให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข โดยเฉพาะโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวง เป็นโรงเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งมีบริบทการดำเนินชีวิตเฉพาะพื้นที่ ...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

“...เห็นด้วยกับงานวิจัยชิ้นนี้ เพราะโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวง เป็นโรงเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ และเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 2,000 คน จึงมีความจำเป็นต้องสร้างข้อตกลง และบทลงโทษหากมีการทำผิดวินัย รวมถึงการสร้างวินัยเชิงบวกในการเรียนรู้ หรือทำกิจกรรม ...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

“...เห็นด้วยกับงานวิจัยชิ้นนี้ เพราะวินัยเป็นสิ่งที่ติดตัวนักเรียน จึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะให้แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน และเห็นด้วยกับแนวทางการเรียนรู้ผ่านโครงงาน โครงการ กิจกรรม เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน ...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

4.2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบทางเลือกการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เหมาะสมโดยให้ความสำคัญกับความรู้เดิม โดยควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยการแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ตามหลักสูตรก่อนเรียน และคอยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่น

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้กล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่าการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ควรใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง PDCA เป็นกระบวนการขับเคลื่อน และในกระบวนการ

ดำเนินงานจัดการเรียนรู้ในขั้นปฏิบัติ Doing ควรมีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เหมาะสมโดยให้ความสำคัญกับความรู้เดิม โดยควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยการแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ตามหลักสูตรก่อนเรียน และคอยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่น ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างบทสนทนากลุ่มที่สำคัญประกอบการวิจัยดังนี้

“...การนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้ความสำคัญกับความรู้เดิมเพื่อโยงหาความรู้ใหม่เป็นการเชื่อมต่อระหว่างความรู้เก่ากับความรู้ใหม่ รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้โดยการแจ้งจุดประสงค์การเรียน ถือเป็นการควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ทั้งด้านความรู้ ทักษะชีวิต และคุณลักษระที่พึงประสงค์ ...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

“... การนำเข้าสู่บทเรียนโดยกล่าวถึงความรู้เดิมมีความสำคัญ และการแจ้งจุดประสงค์การเรียนในแต่ละชั่วโมงการเรียนเป็นเรื่องสำคัญ...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

“...การให้ความสำคัญกับความรู้เดิมเป็นการเชื่อมต่อความรู้จากชั่วโมงที่ผ่านมา สู่การรับรู้องค์ความรู้ใหม่ รวมทั้งเป็นการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดองค์ความรู้สู่เป้าหมายที่ชัดเจน...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางของทฤษฎีการแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ สรุปความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้กล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่า การบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ควรใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง PDCA เป็นกระบวนการขับเคลื่อน และในกระบวนการดำเนินงานจัดการเรียนรู้ในขั้นปฏิบัติ Doing ควรมีขั้นตอนการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางของทฤษฎีการแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ สรุปความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างบทสนทนากลุ่มที่สำคัญประกอบการวิจัยดังนี้

“... การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนศึกษาตามความสนใจ ความต้องการ และความถนัดอย่างมีเป้าหมาย จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างถูกต้องและกว้างขวางลุ่มลึกยิ่งขึ้น...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

“...การแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ สรุปความรู้ด้วยตนเอง มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาในปัจจุบันที่จะต้องมีส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะของการชี้นำตนเองในการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นคนที่มีประสบการณ์ และมีศักยภาพในการแสวงหาความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาตลอดชีวิตต่อไป...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

“...การแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ สรุปความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยสติปัญญาและการฝึกฝนต่าง ๆ โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานจะทำให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีทางเลือกที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกได้ตามความสนใจ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการคิด การลงมือทำและเกิดการเรียนรู้

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้กล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่าการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ควรใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง PDCA เป็นกระบวนการขับเคลื่อน และในกระบวนการดำเนินงานจัดการเรียนรู้ในขั้นปฏิบัติ Doing ควรมีขั้นตอนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีทางเลือกที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกได้ตามความสนใจ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการคิด การลงมือทำและเกิดการเรียนรู้ ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างบทสนทนากลุ่มที่สำคัญประกอบการวิจัยดังนี้

“...กระบวนการลงมือปฏิบัติเพื่อสร้างสรรค์ผลงานการเรียนรู้เป็นการสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจน...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

“...การลงมือปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละชั่วโมง หรือแต่ละรายวิชาเป็นการบวนการเรียนรู้ Active Learning ที่ทำให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจน...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอผลงาน การประเมิน สะท้อนผลการเรียนรู้ และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้กล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่าการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ควรใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง PDCA เป็นกระบวนการขับเคลื่อน และในกระบวนการดำเนินงานจัดการเรียนรู้ในขั้นปฏิบัติ Doing ควรมีขั้นตอนการนำเสนอผลงาน การประเมิน สะท้อนผลการเรียนรู้ และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างบทสนทนากลุ่มที่สำคัญประกอบการวิจัยดังนี้

“...การนำเสนอผลงานเป็นการส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาสื่อสาร ...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

“...การนำเสนอผลงานนอกจากเป็นการส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาสื่อสารแล้วยังเป็นการประมวลผลความรู้ แล้วแสดงออกมา ...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

“...การนำเสนอผลงาน เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่สะท้อนผลการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเอง...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

“...การนำเสนอผลงาน นอกจากเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่สะท้อนผลการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเองแล้ว การได้รับการสะท้อนผลการเรียนรู้จากครูเป็นการสะท้อนทบทวนความรู้ที่ถูกต้อง...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

“...การนำเสนอผลงานเป็นการกำกับความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความคิดเห็นของผู้เรียนและสรุปผลการเรียนรู้ให้ผู้เรียนนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้กล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่า การบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ควรใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง PDCA เป็นกระบวนการขับเคลื่อน และในกระบวนการดำเนินงานจัดการเรียนรู้ในขั้นปฏิบัติ Doing ควรมีขั้นตอนการเชื่อมโยงความคิดเห็นของผู้เรียนและสรุปผลการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างบทสนทนากลุ่มที่สำคัญประกอบการวิจัยดังนี้

“... การเชื่อมโยงความคิดเห็นของผู้เรียนและสรุปผลการเรียนรู้ให้ผู้เรียน จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในวิถีชีวิตเป็นการเชื่อมโยงความรู้ในตำรา หลักสูตรสู่การนำไปใช้จริงในวิถีชีวิต ...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

“...การเชื่อมโยงความรู้ในหลักสูตรสู่การนำไปใช้ประโยชน์ในวิถีชีวิตเป็นหัวใจของการศึกษา...” (สนทนากลุ่ม, 12 พฤษภาคม 2566)

สรุปการยืนยันรูปแบบทางเลือกจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

จากการสังเคราะห์รูปแบบที่ได้จากการสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ประกอบด้วยการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วยการวางแผน (P) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (D) หลังจากนั้นจึงต่อด้วยการตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติตามแผน (C) ว่าผลที่ได้นั้นเป็นไปตามแผนที่คิดไว้แค่ไหน และท้ายสุดนำผลที่ได้จากการประเมินไปดำเนินการแก้ไขปรับปรุงต่อตามความเหมาะสม (A) ในขั้นตอนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (D) มีขั้นตอนต่อไปนี้คือ 1) ขั้นตอนการควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรโดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) ขั้นตอนการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน โดยสนทนาโยงความรู้เก่าหาความรู้ใหม่ 3) ขั้นตอนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ สรุปความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการคิด การลงมือทำและเกิดการเรียนรู้ 4) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการปฏิบัติสร้างสรรค์ชิ้นงาน 5) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนนำเสนอผลงาน และให้เพื่อนครูร่วมกันประเมินสะท้อนผลการเรียนรู้ 6) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนและครูช่วยเชื่อมโยง สรุปผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ 7) ขั้นตอนการสรุปรายงานผลลัพธ์การเรียนรู้

4.3 ผลการทดลองการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา มีการดำเนินงานการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย โดยมีกระบวนการให้ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในทุกกลุ่มสาระ ดังนี้คือ การบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ด้วยแนวคิดวงจรเดมมิ่ง (PDCA)

1. ขั้นวางแผน (Plan)

1.1 กำหนดนโยบาย โดยทำความเข้าใจนโยบายตามแผน หลักสูตร รวมทั้งแนวดำเนินการตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาโดยให้คณะครูมีส่วนร่วมในการกำหนด

1.2 จัดตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนา ซึ่งอาจประกอบด้วย

- ผู้อำนวยการโรงเรียน
- รองผู้อำนวยการโรงเรียน
- ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระ
- ผู้เกี่ยวข้องที่โรงเรียนพิจารณาตามความเหมาะสม

1.3 จัดทำแผนงานพัฒนาคณะกรรมการ มีบทบาทหน้าที่สำคัญที่จะเป็นผู้สำรวจวิเคราะห์ ความพร้อม รวบรวมข้อมูลแล้วจัดทำแผนพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในการเรียน ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

1.4 สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของโรงเรียน และชุมชน โรงเรียนดำเนินการตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ สร้างความเข้าใจกับบุคลากรทุก ๆ ฝ่ายในโรงเรียน และบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญมีส่วนร่วม ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในการเรียน

1.5 ประชาสัมพันธ์โครงการโรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในการเรียน เพื่อให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง มีความเข้าใจตรงกันเกิดความร่วมมือในการสนับสนุน ช่วยเหลือ เพื่อเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

2. ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนา (DO)

โรงเรียนมีแนวทางการสร้างพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในการเรียนได้ดังนี้

2.1 จัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ รับผิดชอบการดำเนินการตามความพร้อมที่ได้ ดำเนินการสำรวจ และวิเคราะห์ข้อมูล และจัดระบบสารสนเทศ

2.2 สร้างและพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ตามสารสนเทศที่มีอยู่ ให้มีประสิทธิภาพจัดระบบการใช้ สำหรับผู้เรียน และผู้สนใจ

2.3 มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคชั่นนิซึม (Constructionism) ดังนี้

1. ขั้นตอนการควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรโดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

2. ขั้นตอนการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยสนทนาโยงความรู้เก่าหาความรู้ใหม่

3. ขั้นตอนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ สร้างความรู้สรุปความรู้ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการคิด การลงมือทำและเกิดการเรียนรู้

4. ขั้นตอนการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการปฏิบัติสร้างสรรค์ชิ้นงาน

5. ขั้นตอนการให้ผู้เรียนนำเสนอผลงาน และให้เพื่อนครู ร่วมกันประเมินสะท้อนผลการเรียนรู้

6. ขั้นตอนการให้ผู้เรียนและครูช่วยเชื่อมโยง สรุปผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

7. ขั้นตอนการสรุปรายงานผลลัพธ์การเรียนรู้

3. ขั้นตรวจสอบ ทบทวน กำกับติดตาม (CHECK)

โรงเรียนกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ติดตาม และประเมินการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในการเรียนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาอุปสรรคในระหว่างการดำเนินการ มีการประเมินทบทวนปรับปรุงกระบวนการดำเนินการ ให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในการเรียน ตามแผนหลักและแนวดำเนินการของโรงเรียนกำหนดไว้ตามบริบทของโรงเรียนเองมีการกำหนดวิธีการ และเครื่องมือ ประเมินผลการดำเนินการการสร้าง การพัฒนา รวมทั้งวิเคราะห์ผลการประเมินและสรุปผลการประเมิน

4. ขั้นสรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนา (ACTION)

การสรุปรายงาน การพัฒนาตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในการเรียน ควรรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เริ่มดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และเสร็จสิ้นการดำเนินการ เพื่อสรุปเป็นรายงานนำเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับและผู้เกี่ยวข้องทราบตลอดจนการประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดต่อไป

ผลการทดลองปฏิบัติตามกระบวนการรูปแบบ

การบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ประกอบด้วยการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วยการวางแผน (P) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (D) หลังจากนั้นจึงต่อด้วยการตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติตามแผน (C) ว่าผลที่ได้นั้นเป็นไปตามแผนที่คิดไว้แค่ไหนและท้ายสุดนำผลที่ได้จากการประเมินไป ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงต่อตามความเหมาะสม (A) ในขั้นตอนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (D) มีขั้นตอนต่อไปนี้คือ 1) ขั้นตอนการควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรโดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) ขั้นตอนการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยสนทนาโยงความรู้เก่าหาความรู้ใหม่ 3) ขั้นตอนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ สร้างความรู้สรุปความรู้ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการคิด การลงมือทำและเกิดการเรียนรู้ 4) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการปฏิบัติสร้างสรรค์ชิ้นงาน 5) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนนำเสนอผลงาน และให้เพื่อนครู ร่วมกันประเมินสะท้อนผลการเรียนรู้

6) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนและครูช่วยเชื่อมโยง สรุปผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้
7) ขั้นตอนการสรุปรายงานผลลัพธ์การเรียนรู้

4.4 ผลการประเมินผลและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

การประเมินกระบวนการเรียนรู้ โดย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน หัวหน้าฝ่ายงาน 4 คน ครูฝ่ายกิจการนักเรียน 2 คน ครูผู้สอน 10 คน รวมจำนวน 17 คน

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการประเมินกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ขั้นตอนการควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรโดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้	3	14	-	-	-
2	ขั้นตอนการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยสนทนาโยงความรู้เก่าหาความรู้ใหม่	5	12	-	-	-
3	ขั้นตอนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ สรุปความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการคิด การลงมือทำและเกิดการเรียนรู้	2	10	3	2	-
4	ขั้นตอนการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการปฏิบัติสร้างสรรค์ชิ้นงาน	3	5	7	2	-
5	ขั้นตอนการให้ผู้เรียนนำเสนอผลงาน และให้เพื่อนครูร่วมกันประเมินสะท้อนผลการเรียนรู้	6	11	-	-	-
6	ขั้นตอนการให้ผู้เรียนและครูช่วยเชื่อมโยง สรุปผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้	4	10	3	-	-
7	ขั้นตอนการสรุปรายงานผลลัพธ์การเรียนรู้	6	3	4	4	
	รวม	29	65	17	8	-
	เฉลี่ย	1.71	3.82	1.00	0.47	
	ร้อยละ	24.37	54.62	14.29	6.67	
	เฉลี่ยร้อยละ	78.99				
	ผลการประเมิน	☑ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน				
		☐ ผ่าน และได้“ดีเยี่ยม” (Best Practice)				

จากตารางที่ 4.2 ผลการประเมินกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา จากผู้ประเมิน คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน หัวหน้าฝ่ายงาน 4 คน ครูฝ่ายกิจการนักเรียน 2 คน ครูผู้สอน 10 คน รวมจำนวน 17 คน

ผู้ประเมินส่วนใหญ่ ร้อยละ 24.37 ให้ระดับคุณภาพกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย มากที่สุด ร้อยละ 54.62 ให้ระดับคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ มาก และ ร้อยละ 14.29 ให้ระดับคุณภาพกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย พอใช้ ตามลำดับ สรุปผลการประเมินเฉลี่ยร้อยละ 95 ผ่าน และได้ “ผ่าน”

ตารางที่ 4.3 แสดงผลประเมินความพึงพอใจต่อการการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย

รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. คำแนะนำในขั้นตอนการเรียนการสอนชัดเจนสามารถปฏิบัติได้	4.00	.00	มาก
2. กิจกรรมชัดเจน เร้าความสนใจ	4.17	.38	มาก
3. แต่ละขั้นตอนชัดเจน เหมาะสม	4.55	.68	มากที่สุด
4. ความยาก ง่าย เหมาะสม	4.25	.86	มาก
5. กิจกรรมสามารถปฏิบัติได้จริง	3.83	.57	มาก
6. เรียนแล้วสนุก เข้าใจง่าย	4.00	.95	มาก
7. ทุกขั้นตอนน่าสนใจ ชวนติดตาม	3.50	.67	มาก
8. นักเรียนพึงพอใจในวิธีการเรียน	3.50	.67	มาก
9. มีประโยชน์ต่อนักเรียน	3.50	.67	มาก
10. ความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ประโยชน์	4.33	.49	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**3.96**	**0.60**	**มาก**

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 3.96 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าพึงพอใจระดับมากที่สุด คือ ด้านแต่ละขั้นตอน ชัดเจน เหมาะสม ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 4.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .68 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ประโยชน์ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 4.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .49 ด้านความยาก ง่าย เหมาะสม ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 4.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .86 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทุกขั้นตอนน่าสนใจ ชวนติดตาม ด้านนักเรียนพึงพอใจในวิธีการเรียน มีประโยชน์ต่อนักเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .67 อยู่ในระดับมากเช่นกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ผู้วิจัยขอนำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา 3) เพื่อทดลองรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา และ 4) เพื่อประเมินผลและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา เป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหาร ครู ผู้ปฏิบัติการสอน จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ กรอบการศึกษาเอกสาร กรอบการสัมภาษณ์ กรอบการสนทนากลุ่ม แบบประเมินกระบวนการรูปแบบ และแบบประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาเขียนสรุปแบบบรรยายพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

5.1.1 โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา มีการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบหลากหลายวิธี เช่น วงจรคุณภาพ PDCA แต่ยังขาดปัจจัยการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งขาดมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมด้านวินัยให้มีความชัดเจน และปัจจัยการจัดการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมของครู

5.1.2 รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ประกอบด้วยการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA มีขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรโดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) ขั้นตอนการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยสนทนาโยงความรู้เก่าหาความรู้ใหม่ 3) ขั้นตอนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ สร้าง

ความรู้ สรุปความรู้ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการคิด การลงมือทำและเกิดการเรียนรู้ 4) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการปฏิบัติสร้างสรรค์ชิ้นงาน 5) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนนำเสนอผลงาน และให้เพื่อนครูร่วมกันประเมินสะท้อนผลการเรียนรู้ 6) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนและครูช่วยเชื่อมโยง สรุปผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ 7) ขั้นตอนการสรุปรายงานผลลัพธ์การเรียนรู้

5.1.3 รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา มีการดำเนินการปฏิบัติด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริม ประกอบด้วยการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA และมีขั้นตอนดำเนินงาน 7 ขั้นตอนตามรูปแบบที่กำหนด

5.1.4 การประเมินกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ร้อยละ 24.37 ให้ระดับคุณภาพกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย มากที่สุด ร้อยละ 54.62 ให้ระดับคุณภาพกระบวนการเรียนรู้มาก และร้อยละ 14.29 ให้ระดับคุณภาพกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย พอใช้ตามลำดับ สรุปผลการประเมินเฉลี่ยร้อยละ 95 ผ่าน และได้ “ผ่าน” และมีความพึงพอใจต่อการการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 3.96 (S.D.) เท่ากับ 0.60

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ด้านผลการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา พบว่า โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยามีการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบ หลากหลายวิธี เช่น วงจรคุณภาพ PDCA แต่ยังขาดปัจจัยการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา และการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งขาดการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ และมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมด้านวินัยของสถานศึกษา ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และปัจจัยการจัดการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมของครูโดยการเพิ่มทักษะการจัดการเรียนรู้ และการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารการจัดการเรียนรู้ของประเวศ เวชชะ (2561, หน้า 635) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการจัดการเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนรู้ของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐาน และมีขั้นตอนการดำเนินการแบบเดียวกัน สามารถใช้ทรัพยากรในการจัดเรียนรู้ร่วมกันได้อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถผนึกกำลังใจการสร้างความร่วมมือร่วมแบ่งปันองค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ระหว่างกันและกันได้ และสถานศึกษามีระยะเวลาและงบประมาณในการจัดการเรียนรู้ สามารถใช้ประโยชน์จากกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ ใช้ทรัพยากรอื่นร่วมกันได้

นอกจากนี้ประเวศ เวชชะ (2561, หน้า 638-639) กล่าวว่าปัจจัยด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา การดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จนั้น ต้องมีปัจจัยความสำเร็จ ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการเรียนรู้ กล่าวคือ ต้องกำหนดวิสัยทัศน์การจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชี้แจงให้บุคลากรเข้าใจเพื่อนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องจนบรรลุผลสำเร็จ กำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน กำหนดพันธกิจในการดำเนินงาน กำหนดแนวทางในการนำกลยุทธ์มาใช้ในการบริหารจัดการเรียนรู้ กำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ และประเมินปรับปรุงวิสัยทัศน์ตามกรอบเวลาที่กำหนด 2) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน คือ ภาวะผู้นำทางการสอน กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีต้องมีภาวะผู้นำทางการสอนสูง จะสามารถบริหารจัดการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูจะยอมรับเชื่อถือและศรัทธา ตลอดจนมีความร่วมมือปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ในการจัดการเรียนรู้จนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน และ 3) ปัจจัยเกี่ยวกับทักษะและกระบวนการในการบริหาร โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถ หรือมีสมรรถนะในการบริหารโรงเรียนและการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นอย่างดีทั้งในด้านทักษะและด้านกระบวนการบริหาร

สอดคล้องของงานวิจัยของเกษรา เพิ่มสุขรุ่งเรือง (2563, หน้า 98-102) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบองค์ประกอบของการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) เพื่อยืนยันองค์ประกอบของการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการสุ่มแบบแบ่งประเภทได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน เครื่องมือวิจัย คือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบของการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์เนื้อหาผล การวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบนโยบายและกลยุทธ์ มี 8 องค์ประกอบย่อย (1.1) วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร (1.2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (1.3) วุฒิภาวะของความเป็นครู (1.4) การนิเทศติดตาม (1.5) ข้อมูลสารสนเทศ (1.6) แบบอย่างที่ดี (1.7) การสื่อสาร (1.8) การสร้างความเข้มแข็ง 2) องค์ประกอบแนวทางการดำเนินการส่งเสริมวินัย มี 6 องค์ประกอบย่อย (2.1) การบริหารจัดการ (2.2) การจัดกิจกรรม (2.3) กลไกการบริหาร (2.4) การสร้างแกนนำ (2.5) การประเมินผล (2.6) วัฒนธรรมโรงเรียน 3) องค์ประกอบบรรยากาศโรงเรียน และ 4) องค์ประกอบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 2. ผลการยืนยันองค์ประกอบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า มีความถูกต้องเหมาะสมเป็นไปได้ เป็นประโยชน์

5.2.2 ผลจากการสังเคราะห์รูปแบบที่ได้จากการสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งการได้มาของรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ประกอบด้วยการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วยการวางแผน (P) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (D) หลังจากนั้นจึงต่อด้วยการตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติตามแผน (C) ว่าผลที่ได้นั้นเป็นไปตามแผนที่คิดไว้แค่ไหนและท้ายสุดนำผลที่ได้จากการประเมินไปดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงต่อตามความเหมาะสม (A) ในขั้นตอนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (D) มีขั้นตอนต่อไปนี้คือ 1) ขั้นตอนการควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร โดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) ขั้นตอนการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยสนทนาโยงความรู้เก่าหาความรู้ใหม่ 3) ขั้นตอนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ สร้างความรู้สรุปความรู้ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการคิด การลงมือทำและเกิดการเรียนรู้ 4) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการปฏิบัติสร้างสรรค์ชิ้นงาน 5) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนนำเสนอผลงาน และให้เพื่อนครูร่วมกันประเมินสะท้อนผลการเรียนรู้ 6) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนและครูช่วยเชื่อมโยง สรุปผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ 7) ขั้นตอนการสรุปรายงานผลลัพธ์การเรียนรู้ สอดคล้องกับอรรถพล เชาวน์ประยูร (2549, หน้า 35-36) ได้เสนอแนวคิดด้านคุณภาพที่สำคัญเกี่ยวกับวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) ดังนี้ วงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ การวางแผน (Plan) ซึ่งประกอบด้วยการศึกษากระบวนการหรือปัญหาต่าง ๆ การระบุปัญหาและการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา เช่น การกำหนดเป้าหมายในการปรับปรุงคุณภาพและวิธีการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ฯลฯ การนำแผนไปทดลองปฏิบัติ (Do) ขั้นตอนนี้เป็นการนำแผนซึ่งกำหนดไว้ในขั้นตอนแรกไปทดลองปฏิบัติและวัดผลที่เกิดขึ้น ในขั้นตอนนี้ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบถึงแผนและวิธีปฏิบัติ ตลอดจนให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ การตรวจสอบ (Check) คือ การประเมินว่าแผนที่วางไว้เป็นไปตามความคาดหวังหรือไม่ โดยใช้ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้มาตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข (Act) ภายหลังจากการได้ผ่านกระบวนการตามวงจรมาทั้ง 3 ขั้นตอนข้างต้นแล้ว

สอดคล้องกับทฤษฎีคอนสตรัคชั่นนิสซึม (Constructionism) หรือทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานของ ทิศนา แขมมณี และคณะ (2545, หน้า 24) กล่าวว่า หากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความรู้และนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงานขึ้น โดยอาศัยสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะช่วยให้ความคิดนั้นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เมื่อผู้เรียนสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมาในโลก หมายถึง การสร้างความรู้ขึ้นในตนเอง ความรู้ที่สร้างขึ้นจะมีความหมายอยู่คงทน และไม่ลืมง่าย นอกจากนี้ผู้เรียนจะสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองได้ และความรู้ที่สร้างขึ้นจะเป็นฐานที่มั่นคง ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ต่อไปเรื่อย ๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับชาลี ภักดี (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์โดยวิธีโครงงานเพื่อการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง พัฒนา และจัดทำคู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์โดยวิธีโครงงาน เพื่อการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารหรือครู

และนักเรียน จำนวน 83 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารหรือครูและนักเรียน จำนวน 8 โรงเรียน จาก 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จังหวัดละ 1 โรงเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) อย่างง่าย จากโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และผลการประเมินภายในของสถานศึกษาในรอบที่ 1 - รอบที่ 3 ของมาตรฐานที่ 4 ด้านกระบวนการคิดอยู่ในระดับพอใช้ และปรับปรุง รวมทั้งจากผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนโดยวิธีโครงงานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ในการทดลองครั้งนี้แบ่งออกเป็นโรงเรียนในกลุ่มที่ใช้รูปแบบการทดลองจำนวน 4 โรงเรียน โรงเรียนในกลุ่มควบคุมจำนวน 4 โรงเรียน และนักเรียนโรงเรียนละ 10 คน รวม 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสนทนากลุ่ม และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนหรือครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนรู้ และสอบถามนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และสถิติที่ใช้ ได้แก่ การหาความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการแจกแจงปกติพหุ โดยการทดสอบความเบ้ ความโด่ง และใช้สถิติทดสอบ z-test สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดโดยวิธีโครงงานเพื่อการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน พบว่าไม่มีรูปแบบที่พัฒนาขึ้นรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนได้ครบทุกคุณลักษณะ แต่มีบางรูปแบบเท่านั้นที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยรูปแบบที่ส่งผลมากที่สุด ได้แก่ ด้านการนำเสนอผลงาน (PRE2) รองลงมาคือ ด้านแนวคิดวางแผนการทำงานโดยบูรณาการองค์ความรู้ (IDEA) ตามลำดับ ในภาพรวมซึ่งส่งผลต่อด้านทักษะชีวิตและการทำงานร่วมกับผู้อื่น (LIFE) และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICTS) ตัวแปรที่ส่งผลในทางลบต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ ตัวแปรด้านทักษะการเรียนรู้ (LERN), ทักษะการสื่อสาร (COMM) และทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (THIN)

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาซึ่งมีจุดหมายเพื่อสร้างหรือค้นหาแนวคิด แนวทาง วิธีปฏิบัติ สอดคล้องกับแนวคิดของ ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกูล และสุภาพ ฉัตราภรณ์ (2543, หน้า 174) ที่กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยที่มีจุดหมายเพื่อสร้างหรือค้นหาแนวคิด แนวทาง วิธีปฏิบัติหรือสิ่งประดิษฐ์ที่นำไปใช้เพื่อพัฒนากลุ่มคน หน่วยงานหรือองค์กร จุดหมายปลายทางที่คาดหวังจึงเป็นการมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เช่น แนวคิด พฤติกรรม วิธีปฏิบัติที่คาดว่าจะดีขึ้น จึงมักเกี่ยวข้องกับการทดลอง ตัวอย่างของงานวิจัยและพัฒนา เช่น การพัฒนาหลักสูตรการเรียน ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยอาจจะอยู่ในรูปของหลักการ โครงสร้างและแนวทางของหลักสูตร ชุดฝึกอบรมครู สื่อและชุดการเรียน แนวทางการประเมินและระบบในการบริหารจัดการหลักสูตร สิ่งเหล่านี้ได้มีการทดสอบด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อยืนยันประสิทธิภาพแล้ว

5.2.3 ผลทดลองรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา มีการดำเนินการปฏิบัติด้านการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ประกอบด้วยการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วยการวางแผน (P) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (D) หลังจากนั้นจึงต่อด้วยการตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติตามแผน (C) ว่าผลที่ได้นั้นเป็นไปตาม

แผนที่คิดไว้แค่ไหนและท้ายสุดนำผลที่ได้จากการประเมินไปดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงต่อตามความเหมาะสม (A) ในขั้นตอนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (D) มีขั้นตอนต่อไปนี้คือ 1) ขั้นตอนการควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรโดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) ขั้นตอนการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยสนทนาโยงความรู้เก่าหาความรู้ใหม่ 3) ขั้นตอนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ สรุปความรู้ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการคิด การลงมือทำและเกิดการเรียนรู้ 4) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการปฏิบัติสร้างสรรค์ชิ้นงาน 5) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานและให้เพื่อนครูร่วมกันประเมินสะท้อนผลการเรียนรู้ 6) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนและครูช่วยเชื่อมโยงสรุปผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ 7) ขั้นตอนการสรุปรายงานผลลัพธ์การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับปิยนาถ บุญมีพิพิธ (2551) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้เป็นการนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (2) นำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้ (3) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (4) เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักร ในประเทศไทย โดยสอบถามผู้บริหารและครู จำนวน 341 คน และสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสม ทดลองใช้รูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จำนวน 1 โรงเรียน และศึกษาผลการทดลองใช้จากการประชุมผู้บริหารและครูที่ทดลองใช้รูปแบบ จำนวน 30 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของผู้บริหารและครู จำนวน 30 คน ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับการปฏิบัติในสิ่งที่แสดงถึงลักษณะการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) รูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีองค์ประกอบ จำนวน 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การสร้างความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้ การถ่ายโอนและนำความรู้ไปใช้ การค้นหาความรู้ การประมวลและการกลั่นกรองความรู้ การแสวงหาความรู้ การจัดเก็บและสืบค้นความรู้ (3) ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูให้ความร่วมมือในการทดลองใช้รูปแบบเป็นอย่างดี ครูได้เรียนรู้แนวทาง วิธีการจัดการความรู้ และมีความเข้าใจว่าการดำเนินงานในด้านการจัดการความรู้มีความสัมพันธ์กลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกันกับงานที่ทำ ไม่ได้แยกจากกัน จึงไม่เป็นการเพิ่มภาระงานและ (4) ผลการประเมินรูปแบบการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.2.4 ผลการประเมินกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา จากผู้ประเมินคือผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน หัวหน้าฝ่ายงาน 4 คน ครูฝ่ายกิจการนักเรียน 2 คน ครูผู้สอน 10 คน รวมจำนวน 17 คน ผู้ประเมินส่วนใหญ่ ร้อยละ 24.37 ให้ระดับคุณภาพกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย มากที่สุด ร้อยละ 54.62 ให้ระดับคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ มาก และ ร้อยละ 14.29 ให้ระดับคุณภาพกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย พอใช้ ตามลำดับ สรุปผลการประเมินเฉลี่ยร้อยละ 95 ผ่าน และได้ “ผ่าน” และมีความพึงพอใจ

ต่อการการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 3.96 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าพึงพอใจระดับมากที่สุด คือด้านแต่ละขั้นตอน ชัดเจน เหมาะสม ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 4.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .68 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ประโยชน์ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 4.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .49 ด้านความยากง่าย เหมาะสม ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 4.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .86 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทุกขั้นตอนน่าสนใจ ชวนติดตาม ด้านนักเรียนพึงพอใจในวิธีการเรียน มีประโยชน์ต่อนักเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) เท่ากับ 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .67 อยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับอุไร ซิรัมย์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เทคนิคการประเมินการเรียนรู้ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดในการประเมินการเรียนรู้ มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้ได้สารสนเทศในการปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน เพื่อให้เข้าใจว่าผู้เรียนเรียนรู้อะไรและเรียนรู้ได้ดีอย่างไร ผู้สอนจำเป็นต้องมีเครื่องมือวัดที่หลากหลาย ใช้เทคนิคการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ข้อตกลงระหว่างผู้สอนและผู้เรียน การตั้งคำถาม การสังเกต การบันทึกการเรียนรู้ การประเมินตนเองและการประเมินโดยเพื่อน การให้ข้อมูลย้อนกลับที่จะเข้าใจถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ขณะที่ผู้สอนต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจนเพื่อเป็นเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ในการพิจารณาว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้นั้น ผู้สอนควรแจ้งและรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ส่งเสริมผู้เรียนให้ประเมินตนเอง เกิดการเรียนรู้และยอมรับที่จะปรับปรุงตนเองในการเรียนรู้ให้ดีขึ้น ผู้เรียนจะบรรลุเป้าหมายที่สำคัญไม่ได้ หากผู้ที่เกี่ยวข้องสำคัญคือผู้สอนไม่นำผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนมาใช้เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรมีกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยไว้อย่างเป็นรูปธรรม

2) ควรมีกำหนดระยะเวลาในการวางแผนการดำเนินงาน การตรวจสอบ กำกับติดตาม และปรับปรุงแก้ไขในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยให้เหมาะสม

3) ควรมีการกำกับติดตามผลงานของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย

4) ควรสร้างความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยให้กับครู

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ในการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ให้ประสบผลสำเร็จโรงเรียนควรมีการวางแผนให้รอบคอบ และให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย

2) โรงเรียนควรกำกับ นิเทศติดตามการดำเนินงานตามแผน/โครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ตลอดจนนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

5.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยของโรงเรียนที่ในทุกระดับชั้นเรียน

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านอื่น ๆ ด้วย ที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา.* นครปฐม : สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. (2544). *การบริหารกิจการนักเรียน กรุงเทพมหานคร.* ภาควิชาบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2562). *การสนทนากลุ่ม : เทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ทิศนา แขมมณี. (2540). *การวิจัยทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2550). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.* (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์.

ทิศนา เขมมณี และคณะ. (2545). *กระบวนการเรียนรู้.* กรุงเทพฯ. พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น.* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกูล และสุภาพ ฉัตราภรณ์. (2545).การออกแบบการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พนม เกตุมาน. (2552). *การให้คำปรึกษาวัยรุ่น.* กรุงเทพฯ. ภาควิชาจิตเวชศาสตร คณะแพทยศาสตรศิริราชพยาบาล.

พรพิมล เจียมนาคินทร์. (2539). *พัฒนาการวัยรุ่น.* กรุงเทพฯ. ต้นอ้อแกรมมี่.

เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์. (2550). *พัฒนาการมนุษย์.* (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ. ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มิยากาวะ. (2550). *เศรษฐมิติเบื้องต้น.* แปลโดย คงศักดิ์ สันติพฤกษวงศ์. กรุงเทพฯ : รู้แจ้ง.

ลักขณา สริวัฒน์. (2557). *จิตวิทยาสำหรับครู.* กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. (2543). *จิตวิทยาการปรับตัว.* กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

วัญญา วิศาลาภรณ์. (2540). *การวิจัยทางการศึกษา : หลักการและแนวทางการปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ : ต้นอ้อแกรมมี.

วีระพล บดีรัฐ. (2543). *PDCA วงจรสู่ความสำเร็จ.* กรุงเทพฯ : ประชาชนจำกัด

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย.* กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. (2521). *สุขภาพจิต.* กรุงเทพฯ. แพร่วทิยา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ สอง (พ.ศ. 2552-2561).* กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551.* กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/งานวิจัย

เกษรา เพิ่มสุขรุ่งเรือง. (2563). *การเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา* .ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาภาควิชาการบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ณัฐศักดิ์ จันทร์ผล. (2552). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เน้นการกระจายอำนาจ.* วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม.

นภาพร สังข์กระแส. (2546). *ผลการเตรียมมารดา เรื่อง เพศศึกษาต่อความรู้ เจตคติและการสอนเพศศึกษา บุตรสาววัยรุ่นตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประเวศ เวชชะ. (2561). *การบริหารหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้.* คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ปราชญ์ บุณยวงศ์วิโรจน์ และคณะ. (2547). *การศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมและจิตลักษณะกับพฤติกรรมการใช้ สารเสพติดของนักเรียนอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี*. โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ. (2551). *การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พัชรินทร์ จันทร์ดาประดิษฐ์. (2553). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านการทำความสะอาดและด้านการแต่งกาย โรงเรียน ที โอ เอ วิทยา (เทศบาล 1 วัดคำสายทอง) สังกัดเทศบาลเมืองมุกดาหาร***.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

พิชิต บุญสาร. (2550). *การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนนานกชุมวิทยาคม อำเภอวังสามหมอจังหวัดอุดรธานี.* การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มาลินี จุฑะรพ. (2537). จิตวทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: อักษราพิพฒน.

มาลี สืบกระแส. (2552). *การพัฒนารูปแบบองค์กการแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.*วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2548). *การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน***.** วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์. (2548). *การพัฒนารูปแบบการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับประเทศไทย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย/กรุงเทพฯ.

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2549). *รายงานผลการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์*. ศึกษาเฉพาะกรณีนโยบายเกี่ยวกับวัยรุ่น.

สุมน อมรวิวัฒน์. (2544) *การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนพื้นที่พิเศษกลุ่มห้วยชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย*. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

สุวรรณี กันทะปิง. (2562). *แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแม่กอนใน อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่.* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวชิาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

อรรถพล เชาวน์ประยูร. (2549) *แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่*. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

3) บทความจากเว็บไซต์

เลิศชาย ปานมุข. (2551). *ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ.* เข้าถึงได้จากhttp://www.banpraknfe.com/webboard/index.php?topic=2874.0;wap2. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2564.

สยุมพร ศรีมุงคุณ. (2558). *ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน.* เข้าถึงได้จาก https://www.gotoknow.org/posts/341272. สืบค้นเมื่อ 28 มิถุนายน 2564.

4) วารสาร

ชาลี ภักดี. (2562, มกราคม - มิถุนายน). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์โดยวิธีโครงงานเพื่อการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน. *วารสารบัณฑิตศาส์น.* มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สาขามนุษย์ศาสร์ และสังคมศาสตร์. 17(1), 53-66.

อุไร ซิรัมย์. (2563, มกราคม - มิถุนายน). เทคนิคการประเมินการเรียนรู้ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารศรีปทุมปริทัศน์.* ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 20(1), 193–206.

5) เอกสารอื่น ๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา. (2563). *รายงานประเมินตนเอง (SAR)*, เอกสารอัดสำเนา.

2. ภาษาอังกฤษ

1) หนังสือ

Good, Carter V. (2005). *Dictionary of Education (5th ed.).* New York : McGraw-Hill.

Keeves, P. J. (1988). *Model and model building Education Research, methodology and measurement* : An International Handbook. Oxford : Pegamon

Willer,D. (1967). *Scientific Sociology : Theory and Method. Eralewood* cliff,N,J. : pentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

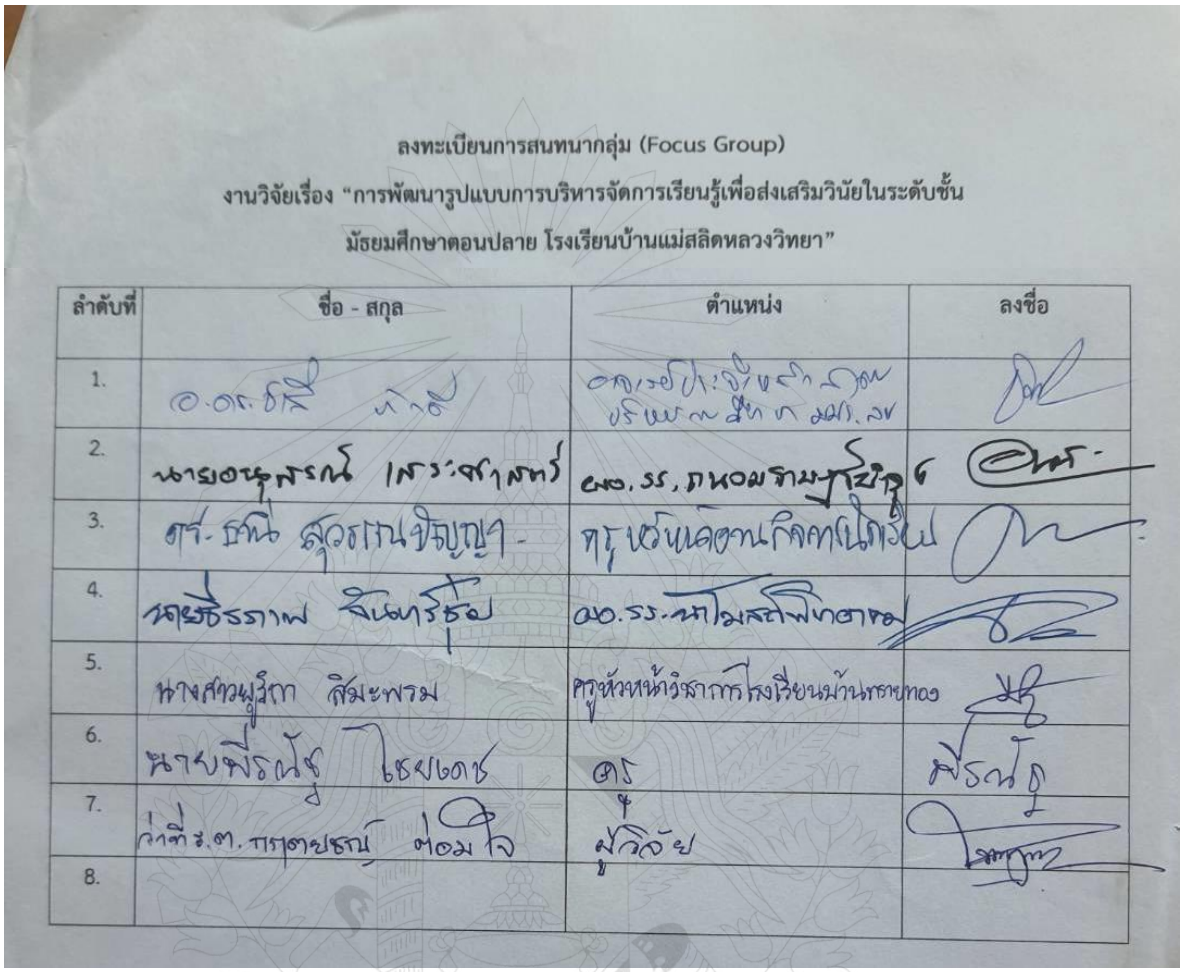
- รายนามผู้เชี่ยวชาญ
- ผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร.ชาลี ภักดี	อาจารย์ประจำหลักสูตรการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
2. ศ.ดร.พศิน แตงจวง	อาจารย์ประจำหลักสูตรการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
3. นายอนุสรณ์ เสรศาสตร์	ผู้อำนวยการโรงเรียนถนอมราษฎร์บำรุง จ.ตาก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม

ลงทะเบียนการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

งานวิจัยเรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา"

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ลงชื่อ
1.			
2.			
3.			
4.			
5.	นางสาวพุธิตา สิมะพรม	ครูชำนาญการ	
6.			
7.			
8.			

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กรอบการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประเภทของเอกสารที่ศึกษา .....
ชื่อเรื่อง .....
ชื่อผู้วิจัย .....
จาก .....
วัน/เดือน/ปี ที่ศึกษา .....

กรอบการสัมภาษณ์งานวิจัย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

****

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับการทำสารนิพนธ์ของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ข้อมูลต่าง ๆ ที่ศึกษานี้เป็นการศึกษาในเชิงวิชาการ จะไม่มีผลสะท้อนกลับในแง่ลบแก่ท่านผู้ให้สัมภาษณ์แต่ประการใด จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้ให้คำตอบในการตอบแบบสัมภาษณ์อย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง ทั้งนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดียิ่ง

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

วุฒิการศึกษา.....สถานที่ทำงาน.....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ข้อมูลการสัมภาษณ์

1. โรงเรียนได้จัดให้มีการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาโดยให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย (P)

.....

.....

.....

.....

2. โรงเรียนมีการจัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาและจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ของโรงเรียนหรือไม่ (D)

.....

.....

.....

.....

3. โรงเรียนมีการกำหนดวิธีการและเครื่องมือประเมินผลการดำเนินการการนิเทศติดตามและประเมินการ จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยาอย่างต่อเนื่องหรือไม่ (C)

.....

.....

.....

.....

4. โรงเรียนมีการสรุปรายงานการพัฒนาจัดการเรียนรู้ส่งเสริมวินัยตั้งแต่เริ่มดำเนินการระหว่างดำเนินการ และเสร็จสิ้นการดำเนินการ เพื่อสรุปเป็นรายงานนำเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับและผู้เกี่ยวข้องทราบหรือไม่ (A)

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์

แบบบันทึกสนทนากลุ่ม (Focus Group)

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา”

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....
สถานที่.....

---

1. ผู้ร่วมสนทนา

1.1 .....

1.2 .....

1.3 .....

1.4 .....

1.5 .....

1.6 .....

2. หัวข้อการสนทนา

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิจัยนี้

.....
.....
.....
.....

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบทางเลือก

2.2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เหมาะสมโดยให้ความสำคัญกับความรู้เดิม โดยควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยการแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ตามหลักสูตรก่อนเรียน และคอยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่นอย่างไร

.....
.....
.....

2.2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางของทฤษฎีการแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ สรุปความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน อย่างไร

.....

.....

.....

2.2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีทางเลือกที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกได้ตามความสนใจ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการคิด การลงมือทำและเกิดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2.2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแสดงความคิดเห็น การนำเสนอผลงาน การประเมิน สะท้อนผลการเรียนรู้ และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างไร

.....

.....

.....

2.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการช่วยเชื่อมโยงความคิดเห็นของผู้เรียนและสรุปผลการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างไร

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้จดบันทึก

(ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ)

หนังสือยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ

(Informed Consent Form)

ชื่อโครงการ “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา”

ชื่อผู้วิจัย ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ

ชื่อผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม.....

คำยินยอมของผู้เข้าร่วมการวิจัย

ข้าพเจ้า.....ได้ทราบรายละเอียดของโครงการวิจัย ตลอดจนประโยชน์ และข้อเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อข้าพเจ้าจากผู้วิจัยแล้วอย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดปิดบังซ่อนเร้น และยินยอมให้ทำการสัมภาษณ์ในโครงการที่มีชื่อข้างต้น โดยข้าพเจ้ารู้ว่าถ้ามีปัญหา หรือข้อสงสัยเกิดขึ้นข้าพเจ้าสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ และข้าพเจ้าสามารถไม่เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัยเท่านั้น

ลงชื่อ.....(ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม)

(.....)

แบบประเมินกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ				
		5	4	3	2	1
1	ขั้นตอนการควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรโดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้					
2	ขั้นตอนการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยสนทนาโยงความรู้เก่าหาความรู้ใหม่					
3	ขั้นตอนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ สรุปความรู้ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการคิด การลงมือทำและเกิดการเรียนรู้					
4	ขั้นตอนการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการปฏิบัติสร้างสรรค์ชิ้นงาน					
5	ขั้นตอนการให้ผู้เรียนนำเสนอผลงาน และให้เพื่อน ครู ร่วมกันประเมินสะท้อนผลการเรียนรู้					
6	ขั้นตอนการให้ผู้เรียนและครูช่วยเชื่อมโยงสรุปผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้					
7	ขั้นตอนการสรุปราบงานผลลัพธ์การเรียนรู้					
	รวม					-
	เฉลี่ย					
	ร้อยละ					
	เฉลี่ยร้อยละ					
	ผลการประเมิน	☐ / ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน				
		☐ ผ่าน และได้“ดีเยี่ยม” (Best Practice)				

แบบประเมินความพึงพอใจต่อการการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย

รายการ	$\overline{X}$	**S.D.**	**ระดับความพึงพอใจ**
1.คำแนะนำในขั้นตอนการเรียนการสอนชัดเจน สามารถปฏิบัติได้			
2.กิจกรรมชัดเจน เร้าความสนใจ			
3.แต่ละขั้นตอน ชัดเจน เหมาะสม			
4.ความยาก ง่าย เหมาะสม			
5.กิจกรรมสามารถปฏิบัติได้จริง			
6.เรียนแล้วสนุก เข้าใจง่าย			
7.ทุกขั้นตอนน่าสนใจ ชวนติดตาม			
8.นักเรียนพึงพอใจในวิธีการเรียน			
9.มีประโยชน์ต่อนักเรียน			
10.ความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ประโยชน์			
ค่าเฉลี่ยรวม			

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจ

Statistics

	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Q6	Q7	Q8	Q9	Q10
N	17	17	17	17	12	17	17	17	17	17
Mis sing	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Mean	4.00	4.17	4.55	4.25	3.83	4.00	3.50	3.50	3.50	4.33
Std. Deviation	.000	.389	.688	.866	.577	.953	.798	.674	.674	.492
Minimum	4	4	3	2	2	2	2	2	2	4
Maximum	4	5	5	5	4	5	4	4	4	5

ภาคผนวก ค
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัย
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.ขั้นตอนการควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร โดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
2.ขั้นตอนการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยสนทนาโยงความรู้เก่าหาความรู้ใหม่	+1	+1	+1	3	1.00
3.ขั้นตอนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ สรุปความรู้ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการคิด การลงมือทำและเกิดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
4.ขั้นตอนการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการปฏิบัติสร้างสรรค์ชิ้นงาน	+1	+1	+1	3	1.00
5.ขั้นตอนการให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานและให้เพื่อน ครู ร่วมกันประเมินสะท้อนผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
6.ขั้นตอนการให้ผู้เรียนและครูช่วยเชื่อมโยง สรุปผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้	+1	+1	+1	3	1.00
7.ขั้นตอนการสรุปรายงานผลลัพธ์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๑

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๐๘๙ **วันที่** ๓ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ดร. ชาลี ภักดี

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๔๐๔๓๒๐๒๐ สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง **"การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา"** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ชาลี ภักดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัยของว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ ทั้งนี้ ทางคณะศึกษาศาสตร์ ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตล้านนา

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๑

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๐๙๐ **วันที่** ๓ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ศาสตราจารย์ ดร.พศิน แตงตวง

ด้วย ว่าที่ร้อยตรี กฤตยชญ์ ต่อมใจ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๔๐๔๓๒๐๒๐ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง **"การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา"** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ชาลี ภักดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัยของว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ ทั้งนี้ ทางคณะศึกษาศาสตร์ ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตล้านนา

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๒๒๗

๓ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายอนุสรณ์ เสระศาสตร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนถนอมราษฎร์บำรุง

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๔๐๔๓๒๐๒๐ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง **"การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา"** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ชาลี ภักดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัยของว่าที่ร้อยตรี กฤตยชญ์ ต่อมใจ ทั้งนี้ ทางคณะศึกษาศาสตร์ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ๐๕๓-๒๗๐-๙๗๕ ต่อ ๑๑๕

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๑๔๕ **วันที่** ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เจริญพร ดร. ชาลี ภักดี

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๔๐๔๓๒๐๒๐ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ชาลี ภักดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) งานวิทยานิพนธ์ของ ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ ในวันศุกร์ ที่ ๑๒ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ โรงเรียนถนอมราษฎร์บำรุง ตำบลหัวเดียด อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ทั้งนี้ คณะศึกษาศาสตร์ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

(พระครูสุนทรมหาเขติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๙ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๓๐๓

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เจริญพร ดร. ธานี สุวรรณปัญญา

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๔๐๔๓๒๐๒๐ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร. ชาลี ภักดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) งานวิทยานิพนธ์ของ ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ ในวันศุกร์ ที่ ๑๒ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ โรงเรียนถนอมราษฎร์บำรุง ตำบลหัวเดียด อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ทั้งนี้ คณะศึกษาศาสตร์ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๑๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๓๐๕

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เจริญพร นายธีรภาพ จันทร์ชุ่ม ผู้อำนวยการโรงเรียนนาโบสถ์พิทยาคม

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๔๐๔๓๒๐๒๐ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร. ชาลี ภักดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) งานวิทยานิพนธ์ของ ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ ในวันศุกร์ ที่ ๑๒ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ โรงเรียนถนอมราษฎร์บำรุง ตำบลหัวเตียด อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ทั้งนี้ คณะศึกษาศาสตร์ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาโจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๓๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๓๐๔

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เจริญพร นางสาวยุริกา สิมะพรม

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๔๐๔๓๒๐๒๐ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร. ชาลี ภักดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) งานวิทยานิพนธ์ของ ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ ในวันศุกร์ ที่ ๑๒ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ โรงเรียนถนอมราษฎร์บำรุง ตำบลหัวเตียด อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ทั้งนี้ คณะศึกษาศาสตร์ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๑๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๘๑๕/๐๓๐๗

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เจริญพร นายอนุสรณ์ เสระศาสตร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนถนอมราษฎร์บำรุง

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๔๐๔๓๒๐๒๐ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร. ขาลี ภักดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) งานวิทยานิพนธ์ของ ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ ในวันศุกร์ ที่ ๑๒ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ โรงเรียนถนอมราษฎร์บำรุง ตำบลหัวเดียด อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ทั้งนี้ คณะศึกษาศาสตร์ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาโจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๑๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๓๐๖

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เจริญพร นายพีรณัฐ ไชยเดช ครูโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๔๐๔๓๒๐๒๐ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร. ชาลี ภักดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) งานวิทยานิพนธ์ของ ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ ในวันศุกร์ ที่ ๑๒ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ โรงเรียนถนอมราษฎร์บำรุง ตำบลหัวเดียด อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ทั้งนี้ คณะศึกษาศาสตร์ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๑๑๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕/๐๒๘๕

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ดำเนินการสัมภาษณ์บุคลากรในสังกัด

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายชื่อบุคลากรในสังกัดฯ จำนวน ๑ แผ่น

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ นักศึกษาปริญญาโท รหัส ๖๔๒๐๕๔๐๔๓๒๐๒๐ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง **"การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา"** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) โดยมี ดร.ชาลี ภักดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา พิจารณาเห็นว่าบุคลากรในสังกัดของท่าน จำนวน ๑๓ คน เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้บุคลากรในสังกัดได้รับการสัมภาษณ์ภายใต้กรอบการวิจัย ทั้งนี้ วันและเวลา ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะได้นัดหมายเป็นรายบุคคลในโอกาสต่อไป ทั้งนี้ ทางคณะศึกษาศาสตร์ ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุนทรมหาเวทิยานุรักษ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

วิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตล้านนา
โทร. ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕-๖ ต่อ ๓๑๕

ภาคผนวก จ
ภาพประกอบการวิจัย

กิจกรรมสนทนากลุ่ม งานวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ : โรงเรียนถนอมราษฎ์บำรุง

วันที่ 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2566 เวลา 10.00 น.

กิจกรรมสนทนากลุ่ม งานวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ : โรงเรียนถนอมราษฎ์บำรุง

วันที่ 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2566 เวลา 10.00 น.

ภาคผนวก ฉ
หนังสือตอบรับการลงตีพิมพ์ในวารสาร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
เลขที่ ๑๐๓ ถ.พระปกเกล้า ต.พระสิงห์ อ.เมืองเชียงใหม่
จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ ๒๗๐ ๙๗๕ - ๖
โทรสาร ๐๕๓ ๘๑๔ ๗๕๒

ที่ อว ๗๙๑๕(๑)/๐๐๕

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาและตอบรับบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร ปัญญา

เรียน **คุณกฤตยชญ์ ต่อมใจ**

ตามที่ **คุณกฤตยชญ์ ต่อมใจ และ ดร.ชาลี ภักดี** ได้ส่งบทความวิจัย เรื่อง **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา** เพื่อตีพิมพ์ในวารสาร ปัญญา ซึ่งเป็นวารสาร ที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI ฐาน ๒ (๒๕๖๓-๒๕๖๗) จากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai Citation Index (TCI)

ในการนี้ กองบรรณาธิการวารสาร ปัญญา ได้พิจารณาบทความของท่านเรียบร้อยแล้ว และจะได้ตีพิมพ์บทความของท่านเพื่อเผยแพร่ในวารสารปัญญา ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม – สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๗) ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.ตระกูล ชำนาญ)
บรรณาธิการวารสาร ปัญญา

งานวารสารปัญญา
นางสาวนุชรี วงค์ชมภู เลขานุการวารสาร โทร. ๐๙๐-๗๕๑๘๒๖๒

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ว่าที่ร้อยตรีกฤตยชญ์ ต่อมใจ
วัน เดือน ปีเกิด	10 มิถุนายน 2528
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 107 หมู่ที่ 8 ตำบลผางาม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย 57210
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	จบการศึกษาปริญญาตรี (ศศ.บ.) ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2551 - 2552	ครูพิเศษโรงเรียนเชียงคำวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2553 - 2563	ครูจ้างตามภารกิจโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
พ.ศ. 2563 –2566	ครูโรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก
ปัจจุบัน	ครูโรงเรียนพานพิทยาคม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย